

KunstKrant

Informatiekrant voor beeldende kunst

www.kunstkrant.com

NEEM
MEE!

NOVÉ REALISMY

In dit nummer o.a.

- Verrassend nieuw realisme in Museum MORE
- Calder toen en nu: baanbrekend en invloedrijk
- Kara Walker confronteert de bezoeker met zichzelf
- De droomvrouwen van Alphonse Mucha
- Max Liebermann, een Europese kunstenaar
- Maurice Nuiten onderzoekt geluk in corona-paranoia
- Fred Pollack: creativiteit uit gemis
- Van Gogh Museum koopt vier bijzondere Cassatts
- Voor Roos van der Meijden ligt de inspiratie op straat
- Margriet Smulders verleidt en prikkelt

Lundia®

ONTDEK DE TIJDLOZE EN DUURZAME KASTEN VAN LUNDIA ORIGINAL

Van boekenkasten tot garderobekasten. Lundia Original heeft het allemaal. Ontdek alle soorten kasten nu online.

SHOWROOM: NIJMEGEN | **WINKELS:** AMSTERDAM, LEIDEN, DRONTEN, GRONINGEN, NIJMEGEN, BREDA | **ADVIES AAN HUIS IN HEEL NEDERLAND.**

Scan de QR-code of ga
naar: lundia-original-webshop.nl

■■

■

■

■

Expositie

Kunstschat-
ten
van
het Geopark

>g uitgeverij
koninklijke
van gorcum

Kunst
plaza
Schurer

€25

De Hondsrug –
Een machtig gebied

is verkrijgbaar bij
Kunstplaza Schurer
in Assen.

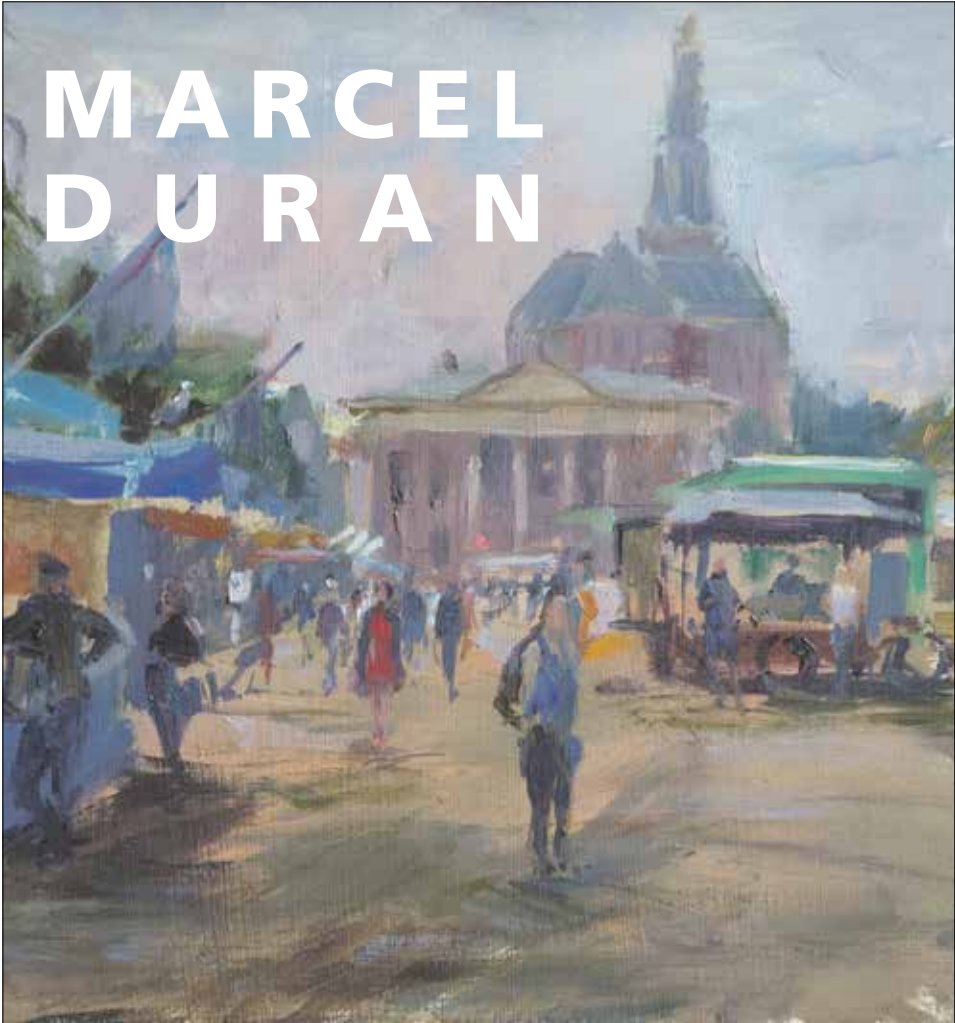
vangorcum.nl

Expositie Kunstschat-
ten van het Geopark is in
april 2022 te zien bij Kunstplaza Schurer

www.kunstplazaschurer.com

Topfloor Warenhuis Vanderveen

MARCEL
DURAN

29 april t/m 8 mei 2022

Schilder Streken

Kloosterkerk, Thesinge

Kapelstraat 2A

Geopend van vrijdag t/m zondag van 13.00 tot 17.00 uur.
Tevens op afspraak.

www.marcelduran.nl

mail@marcelduran.nl

06 45838574

NHD

Alexander Calder: Koning van het ijzerdraad is nog steeds invloedrijk.....

4

Tekenaar Arno Kramer verkent de achterkant van de ziel

6

Stedelijk Museum Zutphen presenteert Hoge Luchten

10

De Zomer van Jeanne Bieruma Oosting in vijf musea.....

11

De aangenaam kronkelende lijnen van Alphonse Mucha

12

Moderne stadsgezichten van Roos van der Meijden.....

15

A-quadraat toont de essentie van Fransje Versloot en Jos Kuppens.....

17

Mary Cassatt: bijzondere aankopen van het Van Gogh Museum.....

20

Haagse School en Romantiek in Stedelijk Museum Kampen

23

Nationaal Glasmuseum: ‘Verder kijken’ en ‘Glas als ijsbreker’

25

Kunstpalaat Düsseldorf toont Europese dimensie van Max Liebermann

27

De paradijselijke diorama’s van Arnix Wilnoudt

29

Shopmade: milieubewust wanden en accessoires huren

30

Nové Realismy – figuratieve kunst uit Tsjecho-Slowakije

32

Arjan van Helmond in Museum MORE en Pat Andrea in Kasteel Ruurlo

33

Schilderijen van Rutger Hiemstra zijn antidepressiva in verf

34

Grafiek bij galerie Bonnard in Nuenen

35

De confronterende kunst van Kara Walker in De Pont

36

De geheimtaal van Fred Pollack

38

Maurice Nuiten op zoek naar geluk na existentiële crisis.....

40

First Art Fair: Amsterdamse kunstbeurs heeft nieuw concept.....

43

Ontdek beeldig Zandvoort.....

43

Navolgers van De Stijl: in het spoor van Mondriaan

44

De weelderige werken van Margriet Smulders in barok Slot Zeist.....

47

‘Verglijdend landschap’: de Collectie Wilploo in Rijksmuseum Twenthe.....

49

Job, Joris & Marieke en hun ‘triple life’ in de Kunsthal Rotterdam

51

Internationale kunstbeurs Art Brut Biennale in mei in Hengelo

53

Sieraden van Robert Smit: expressief en uitbundig.....

54

Colum Kleine Kunstirritaties

13

KunstKrabbels

30, 57

Expositieagenda

58

Afbeelding voorkant: Ilona Singer-Weinberger, Portrait of a girl with golden rain, 1930, collection Jewish Museum in Prague, oil on canvas, 60 x 45 cm © Jewish Museum in Prague.

Alexander Calder: toen baanbrekend, nu nog steeds invloedrijk

Calder Now

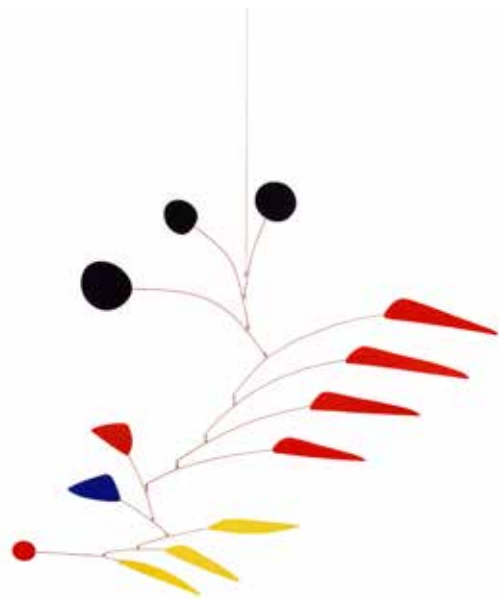
Hoewel de tentoonstelling *Calder Now* in de Kunsthal in Rotterdam vooral een hommage is aan het baanbrekende kunstenaarschap van Alexander Calder, geeft het tweede woord in de titel expliciet aan dat het oeuvre van de Amerikaanse kunstenaar nadrukkelijk gepara- chuteerd wordt in het heden. Verwonderlijk is dat niet, want Calders vooruitstrevende ideeën beïnvloeden nog steeds hedendaagse kunstenaars die weliswaar schatplichtig zijn aan hem maar tegelijk met beide benen in de actualiteit staan.

DOOR WIM VAN DER BEEK

Alexander Calder (1898, Lawnton - 1976, New York) was een invloedrijke Amerikaanse beeldhouwer die internationale bekendheid verwierf vanwege zijn innovatieve wind- en motormobiles en monumentale sculpturen in de openbare ruimte. Hij introduceerde beweging, abstractie en surrealistische elementen in zijn werk en met zijn kinetische kunst vernieuwde hij het profiel van de beeldende kunst van zijn tijd. Als beeldhouwer was Calder op alle fronten eigenzinnig. Hij experimenteerde met balans en disbalans en met het samenspel tussen de schijnbaar ongelijke delen van zijn veelvormige sculpturen.

Koning van het ijzerdraad

Calder balanceerde langs de randen van het mogelijke en zocht het perfecte evenwicht daar waar het niet voor de hand lag. Door de draaibaarheid van de beeldelementen waren zijn sculpturen en (wind)

Alexander Calder, *Untitled*, 1963. Fondation Gandur pour l'Art, Genève. Foto © 2022 Calder Foundation, New York/ARS, New York/Pictoright, Amsterdam.

Olafur Eliasson, *Black and yellow double polyhedron lamp*, 2011. Foto Ossip van Duivenbode.

mobiles voortdurend in beweging. Aanvankelijk (in de jaren '40) moedigde Calder het publiek aan om er mee te spelen en de sculpturen in beweging te brengen, maar na verloop van tijd werd het aanraken verboden, simpelweg omdat de sculpturen té kwetsbaar waren voor alle aanrakingen door het grote publiek.

Wie de tekenachtige draadsculpturen kent die Calder midden jaren '20 maakte van danseres Josephine Baker en tennisspeelster Helen Wills (helaas niet in de tentoonstelling), begrijpt onmiddellijk waar hij zijn bijnaam aan dankt. In die tijd werkte Calder voornamelijk met oud ijzer en metaaldraad. Dat leverde hem later de bijnaam 'Koning van het ijzerdraad' op. Veelvuldig werd gewezen op de poëtische uitstraling van Calders werk. Zijn zoektocht naar een broos evenwicht tussen esthetiek en ritmische beweging en zijn passie voor fragiele combinaties van kleur, vorm en lijn leidden tot kunstwerken die de vergelijking met het uitgebalanceerde en weloverwogen idioom van dichters rechtvaardigen. Daar staat tegenover dat de wiskundige precisie waarmee Calder later te werk ging niet direct te linken valt aan dichterlijke principes of uitgangspunten.

Innovatief

Revolutionair was het besluit van Calder om zijn sculpturen van de sokkel te halen en er hangende sculpturen van te maken die alle wetten van de zwaartekracht tarten. Ook de sculpturen die wél op een sokkel bleven staan en waarvan de draaibare elementen door een simpel mechanisme van kleine wielletjes in beweging kunnen worden gebracht, wekken de suggestie dat in de wereld van Calder alles kan zweven.

Aanvankelijk werkte Alexander Calder figuratief, maar na een bezoek aan het atelier van Piet Mondriaan, begin jaren '30, bekeerde hij zich tot abstractie. Hij ontwikkelde nieuwe inzichten die de basis

vormden voor artistieke innovaties die al snel grensoverschrijdend bleken te zijn, wereldwijd opzien baarden en omarmd werden. In zijn zoektocht naar mogelijkheden om de drie ruimtelijke dimensies te overstijgen slaagde Calder erin de heersende opvattingen over sculptuur te veranderen. Ogenscheinlijk terloops maar wel degelijk doordacht nam hij ook de vierde dimensie (de tijd) mee in het beeldvormingsproces. Met zijn innovatieve mobiles stond hij met geestverwante collega's als Marcel Duchamp en László Moholy-Nagy aan de wieg van de kinetische kunststroming die begin twintigste eeuw een revolutie veroorzaakt.

In de Kunsthal is een selectie van werken te zien die (op een paar kleine hiaten na) de hele carrière van Calder omvat. Het overzicht loopt van gemotoriseerde werken (*Dancers and sphere* uit 1938) tot hangende en staande mobiles (*Blue feather* uit 1948) en monumentale sculpturen. Alle belangrijke thema's uit zijn oeuvre komen aan bod: licht en reflectie, sober materiaalgebruik, het bespelen en activeren van alle zintuigen, geluid, publieksparticipatie, architectuur, vergankelijkheid, zwaartekracht, performance en het idee van positieve en negatieve ruimte zijn onlosmakelijk verbonden met zijn werk en werkwijze.

Homemade

De tentoonstelling *Calder now* krijgt extra gewicht doordat ze nadrukkelijk inzoomt op de betekenis van Calders werk en ideeën voor volgende generaties. Het gaat daarbij niet om adepten die het werk van de moderne meester nog eens dunnetjes overdoen maar om autonome denkers die op de schouders van hun illustere voorganger staan om verder te kunnen kijken en beter te kunnen zien hoe verworvenheden uit het verleden nieuwe lading en betekenissen kunnen krijgen. Calder zelf werd op zijn beurt ook beïnvloed door gerenommeerde voorgangers als Jean Arp en Piet Mondriaan. Hij liet zich eveneens inspireren

Moderne Kunst

www.ModerneKunst.nl

- Guy Olivier
- Lincy Hoogveld
- Herman Brood
- Rick Triest
- Van Apple
- Jorg Ridderbusch
- Ronald Chapeau
- Peter Dondersloot
- Jack Liemburg
- Nissim Men

Ma t/m Vrij op afspraak.
Zaterdag geopend van 12:00 tot 17:00
Flevoweg 35, 2318BX Leiden
Tel: +31 (0)6 534 074 18
Mail: info@modernekunst.nl

Ernesto Neto, *It happens when the body is anatomy of time, 2000*, National Galleries of Scotland. Foto Ossip van Duivenbode

door Miró en Klee die in hun werk het fenomeen ‘fantastic humor’ introduceerden. Maar de meeste invloed kwam toch van huis uit. Zijn grootvader en beide ouders waren kunstenaars. Vader en grootvader waren erkende beeldhouwers en moeder schilderde.

Vader Calder voerde regelmatig opdrachten uit in de openbare ruimte, waardoor het gezin herhaaldelijk moest verhuizen. ‘Mijn ouders moedigden me aan om zelf dingen te maken. Ze waren fan van alles wat homemade was,’ schreef Calder in 1909. Drie jaar eerder kreeg hij zijn eerste eigen atelier toen zijn vader voor een grote opdracht verhuisde naar Pasadena in de staat California. In 1909 gaf hij zijn ouders met kerstmis twee van zijn eerste sculpturen cadeau. Calder, die aanvankelijk ‘engineering’ studeerde, werd gaandeweg van huis uit de kunstwereld ingezogen.

Toegevoegde waarde

Naast twintig sculpturen van Alexander Calder zijn in de Kunsthall sculpturen en installaties te zien van tien toonaangevende hedendaagse kunstenaars die hun sporen in de internationale kunstwereld hebben verdiend. Zij exposeren werken die niet hadden kunnen bestaan zonder de innovatieve aspecten uit het visionaire oeuvre van Calder. Olafur Eliasson (1967, Kopenhagen) is een van hen. Hij onderzoekt het effect van perceptie aan de hand van natuurlijke

fenomenen als licht. Daarbij doemt de vraag op of wij wel daadwerkelijk zien wat we denken te zien. Onze zintuigen spelen vaak manipulatieve spelletjes die ons brein op het verkeerde been zetten. Eliasson laat zien hoe een hangend lichtobject reflecties op de omringende muren projecteert. Als gevolg daarvan wordt de ruimte betrokken in de beleving van het hangende object. Dankzij de lichteffecten transformeert de mobile tot het epicentrum van een ruimte die als totaal kunstwerk fungeert.

Kurkuma

Ook Braziliaan Ernesto Neto (1964) betovert de ruimte met een installatie waarin enkele principes van Calder gecombineerd zijn met nieuwe elementen die de zintuigen bescapen. Zijn ruimtelijke installatie is opgebouwd met flinterdun nylon waarvan de voeteinden gevuld zijn met kilo's specerijen. Daardoor transformeert de octopusachtige ruimtelijke installatie tot een sterk ruikend environment waarbij de geur van kurkuma overheerst. Aan de zintuigen die Calder bespeelde, wordt hier het indringende, niet te negeren geurelement toegevoegd. Die toegevoegde waarde is een factor van belang bij de beleving van Neto's kunst.

Rirkrit Tiravanija (1961) gooit het over een andere boeg. Hij realiseerde een heuse snookertafel, die ‘bekroond’ wordt met een object van Calder. De Thaise kunstenaar anticipeert zowel op het kleurgebruik van Calder als op diens behoefte om het publiek deelgenoot te maken van het kunstwerk. Die participatiegedachte inspireerde hem tot een kunstwerk dat de bezoeker uitnodigt om tot actie over te gaan. Daarnaast verving Tiravanija de gebruikelijke kleuren van biljartballen door kleuren die matchen met het kleurenspectrum van Calder.

Ongebruikelijk perspectief

Simone Leigh gebruikt eenvoudige materialen om verhalen te vertellen over het Amerikaanse slavenverleden, terwijl Monika Sosnowska elementen uit de architectuur transformeert tot sculpturen die nieuwe visuele verbanden tot stand brengen tussen haar kunst en de tentoonstellingsruimte. Het werk van ilvinas Kempinas (winnaar van de Calder Prize 2007) bevindt zich op de grens tussen installatie en kinetische kunst, terwijl Aki Sasamoto speciaal voor de tentoonstelling een nieuw performancekunstwerk maakte. Ook Carsten Nicolai, Roman Signer en Sarah Sze verrassen met wonderlijke en betoverende installaties die de zwaartekracht tartten, de kijker confronteren met buitengewone optische ervaringen, een beroep doen op specifieke zintuigen of verbanden tot stand brengen met het iconische oeuvre van Calder dat daardoor nieuwe dimensies krijgt of in een ongebruikelijk perspectief wordt geplaatst.

■ **Calder Now**
T/m 29 mei
Kunsthall Rotterdam
Museumpark, Westzeedijk 341
Open di-zo 10-17
www.kunsthall.nl

Alexander Calder, *Red is dominant, 1947*. Foto Tim Nighswander © 2022 Calder Foundation, New York/ARS, New York/Pictoright, Amsterdam.

KNSTNWS

Kunst als medicijn

Na twee jaren van lockdowns en andere restricties die zwaar op de samenleving wegen, is in Museum Voorlinden in Wassenaar de tentoonstelling *Art is the antidote* geopend. „Kunst is een medicijn,” aldus directeur Suzanne Swarts. „Kunst laadt je op, geeft energie en laat zien dat het anders kan.” Het museum haalde uit eigen collectie werken van onder anderen Ai Weiwei, Sean Scully en Folkert de Jong en biedt daarmee een flinke dosis humoristische, maatschappijkritische en kleurrijke kunst, die de weerstand een booster geeft.

Máxima borduurt mee aan eigen gordijnen

Het TextielMuseum in Tilburg is begin dit jaar gestart met een bijzondere opdracht: de nieuwe gordijnen voor Paleis Huis ten Bosch in Den Haag. Het gaat om de remake van gordijnen in een ontvangstkamer in het koninklijke woonpaleis. De originele, uit China afkomstige voorhangsels uit 1791 zijn te kwetsbaar om er terug te hangen. De er op afgebeelde kronkelende rivier vormde de inspiratiebron voor Liesbeth Stinissen voor een nieuw ontwerp met de Nederlandse delta als motief. De gordijnen worden deels machinaal gemaakt in het TextielMuseum. Een aantal elementen wordt met de hand aangebracht door 15 borduurgroepen in het land. Ook koningin Máxima zal hier aan meewerken. In het najaar zullen de gordijnen eerst in het Tilburgse museum getoond worden.

Zilveren Camera voor foto ‘functie elders’

Fotograaf Bart Maat heeft de Zilveren Camera gewonnen met zijn foto van politica Kajsa Ollongren, die tijdens de kabinetsformatie met aantekeningen liep, waarop te lezen was: *Positie Omtzigt, functie elders*. Volgens de jury is de foto een treffend voorbeeld van ‘het juiste moment’, met ook nog eens grote gevolgen. De foto is samen met andere nominaties t/m 3 april te zien in Museum Hilversum. In een route vanaf het station naar het museum zijn nog meer foto's opgesteld.

Win een schilderij van Roos van der Meijden

De KunstKrant verloot aan het eind van dit jaar een schilderij van Roos van der Meijden onder de abonnees. Het gaat om *Verlanglijstje*, geschilderd op paneel, 25 x 25 cm. In editie 2023-1 van de KunstKrant wordt bekend gemaakt wie dit schilderij gewonnen heeft.

Wilt u ook kans maken op dit fraaie en originele kunstwerk? Word abonnee en u krijgt de KunstKrant voor € 24,75 thuisgestuurd. Zie de abonneebon in deze krant of kijk op www.kunstkrant.com

Tekeningen van Arno Kramer in CODA Museum • IN TIME

Monumentale, wandvullende houtskooltekeningen, figuratieve vormen en meer abstracte grafische elementen. Diepzwart, grijs- en blauwtinten en ladders van kleur naast een paars-rose cirkelvorm of getekende handen. De tentoonstelling *In Time* in CODA Museum laat tot en met 24 april meer dan 100 tekeningen zien die beeldend kunstenaar Arno Kramer in de afgelopen twee jaar maakte. Nieuw werk dat Kramer ter plekke op de museummuur realiseert, maakt eveneens deel uit van de tentoonstelling.

„Het is de hand die doet. Het is de hand die beweegt en die een weg zoekt. Het is het hoofd dat stuurt, maar het hart dat domineert. Vanuit het handelen ontstaat het uiteindelijke beeld dat door het gevoel gestuurd wordt. Alles voorbij de redenering. Gestold in een moment en tot beeld geworden. Teken en blijft een zoektocht naar oorspronkelijke beelden, het is het verkennen van de achterkant van de ziel, de geest en het hart.”

Arno Kramer

In zijn tekeningen gaat het Kramer om dat wat er vanuit intuïtie en handschrift ontstaat, zonder dat hij een vast of vooropgezet plan heeft. Gevonden of zelfgemaakte foto's vormen vaak de basis voor een werk. Het recente werk van Arno Kramer kenmerkt zich door een groter abstractieniveau, het gebruik van handgeschreven tekstelementen en meer kleur-

gebruik. Aan de zijkanten van een aantal tekeningen zijn kleurladders te zien die als piano-toetsen een speels en beweeglijk ritme geven aan het werk.

Ongemak

De tekeningen van Arno Kramer lijken op het eerste gezicht eenduidig, maar wie ze nauwkeuriger be-

studeert ziet dat dat allerm minst het geval is. Kramer combineert figuratie in de vorm van zwanen, reeën, hazen, wolven, gezichten, het menselijk lichaam en landschappen met abstracte patronen, zoals rasterstructuren en 'kleurvlekken' van aquarel. Veel van de kleurvlekken en uitlopers in aquarelverf ontstaan spontaan, maar de lijnvoering en het kader in de

Zonder titel, houtskool, potlood, aquarel, 2020.

Zonder titel, houtskool, kleurpotlood, aquarel, collage, 2021.

Zonder titel, houtskool, aquarel, 2020.

tekeningen zijn duidelijk door de maker gestuurd. Regelmatig ontstaat er een gevoel van ongemak bij het zien van het totaalbeeld; het wringt hier en daar, maar de voorstelling blijft daardoor weg van oppervlakkig sentiment dat de dieren en portretten van Kramer zouden kunnen oproepen bij een vluchtige beschouwing.

Arno Kramer gebruikt bij voorkeur houtskool, potlood en aquarel en hij experimenteert met kleurpotlood en collage. Kleinere, al bestaande tekeningen vinden soms hun plek in grotere werken, bijvoorbeeld in uitgeknipte vorm.

Ode aan Seamus Heaney

Aan het begin van de tentoonstelling wordt het gedicht *In Time* van Seamus Heaney (1939) gepresenteerd, de in 2013 overleden Ierse dichter. Het gedicht van Heaney was voor Kramer de aanleiding voor of de opening naar nieuw werk. Hij gebruikt teksten van anderen of hemzelf nooit als toelichting op zijn tekeningen, maar eerder als een vrije inspiratiebron, als een onderliggende laag en een gegeven om op

door te werken. Het gebruik van de titel *In Time* is voor Arno Kramer dan ook een ode aan de dichter en aan Ierland in het algemeen, waar hij probeert om jaarlijks gedurende een bepaalde periode te werken.

Arno Kramer

Arno Kramer (1945) is beeldend kunstenaar, curator en dichter en maakte naam met zijn tekeningen. Hij is bovendien groot pleitbezorger van tekenen als volwaardige, autonome kunstvorm. In *All About Drawing* (2011) bracht hij als curator samen met Diana Wind 50 jaar tekenkunst bij elkaar met werk van 100 kunstenaars.

Het werk van Arno Kramer maakt deel uit van de CODA-collectie en in 2006 maakte hij voor de Vereniging Museumvrienden van CODA een serie van 4 bijzondere 'vriendenprenten'. CODA is Kramer de afgelopen jaren blijven volgen, mede omdat hij zich voortdurend ontwikkelt door en met een constante en vloeiende tekenconcentratie, waarin en waarmee hij zichzelf blijft vernieuwen. Bij de tentoonstelling verschijnt een nieuwe publicatie met werk dat ge-

maakt is na de solotentoonstelling *Longing* (2014) van Arno Kramer in Museum De Pont in Tilburg. Veel inmiddels verdwenen wandtekeningen zijn in dit boek opgenomen. De tentoonstelling *In Time* reist in mei 2022 door naar de Limerick City Gallery of Art in Ierland.

Tentoonstelling

In Time in CODA Museum is tot en met 24 april te bezoeken. In diezelfde periode is ook het werk van Robert Smit te zien in de tentoonstelling *Craving the essentials*. Beide tentoonstellingen sluiten aan op de aandacht die CODA schenkt aan tekenen en de tekening, zoals bijvoorbeeld met het jaarlijkse *Big Draw* festival en tentoonstellingen als *Private Confessions* die de tekeningen van 36 beeldend kunstenaars samenbracht.

■ **In Time - Arno Kramer - Tekeningen / Drawings**
T/m 24 april | CODA Museum Apeldoorn
www.coda-apeldoorn.nl/arnokramer

Arno Kramer werkt aan een wandtekening in CODA Museum, te zien tot en met 24 april, foto: Angela Stouten.

Museum Valkenburg
MV

‘Gezichten van Valkenburg’

Foto expositie over Valkenburg in de periode 1949 - 1989

5 maart t/m 22 mei 2022

‘Kunst in liefde bloeiende?’

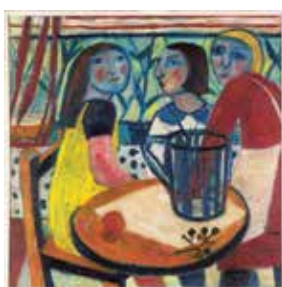
Vrouwelijke kunstenaars in Limburg in de wederopbouwperiode (1945-1965)

6 maart t/m 22 mei 2022

Ries Kleijnen

Kleuretsen

6 maart t/m 22 mei 2022

O-68 Award 2022: €10.000,-

Een prijs voor beeldend kunstenaars die geboren zijn, gestudeerd hebben, werken of wonen in grensprovincies NL, Noordrijn-Westfalen DE, of Vlaanderen, BE, en tussen 7 en 16 jaar (2006-2015) geleden afstudeerden aan een kunstinstelling. Aanvraag indienen: van 1 maart tot en met 1 juli 2022, 24 uur. Uitreiking van de prijs tijdens opening van een expositie van werk van de 3 finalisten, 16-10-2022.

Contemporary Art Platform WARP, St. Niklaas, BE, biedt de drie finalisten een expositie aan.

De juryleden: Isabelle Bisseling NL, Gerd Borkelmann DE, Marcel Doorduyn NL, Karen Vermeren BE.

Informatie en aanmelden:

<https://www.gallery-o-68.com/o-68-award>

27 maart tot 15 juni • Dirk Beintema

Museum en Beeldentuin Nic Jonk

Opening 27 maart,
15.00 uur door
dhr. Willem de Winter

Haviksdijkje 5,
1843 JG Grootschermer

Open: dagelijks van
10 tot 17 uur op
reservering

Tel. 0299671560

mob. 0653325569

‘landschap bij Grootschermer 2021, olieverf doek 70 x 90 cm.

**Sterren op het
HOOGELAND**

AL 20 JAAR
EEN SUCCES
FORMULE

**3-daags fietsarrangement
boordevol kunst, cultuur en gezelligheid**

*Wuivend graan bij de Waddendijk, terug in de tijd
in de romano-gotische Bartholomeuskerk van Stedum,
een live muzikale ode aan Groningen. En verrassende
ontmoetingen met Groningse kunstenaars Francine Schrikkema, Jaap
van Meeuwen, Jan Mulder en het werk van Henk Helmantel.*

*Sterren op het Hoogeland is een geheel verzorgd fietsarrangement.
Ook geschikt als bedrijfsuitje.*

mei t/m september
Boek nu: € 289,-

sterrenophethoogeland.nl

Art Center Horus
presents Christiane Vleugels

Muse

Nieuweweg 6 - Laren
www.artcenterhorus.com | info@artcenterhorus.com | +31 612 06 90 08

www.noord-veluws-museum.nl

**Gaby
Bovelander**

noord-veluws
museum

**verlengd
t/m
26.06.22**

Stedelijk Museum presenteert

Hoge Luchten • Schatten uit het Rijks

H. Fiedler, Eemnes, collectie Museum Henriette Polak.

Tot en met zondag 20 maart is bij de Musea Zutphen de tentoonstelling *Hoge luchten* te zien. Het is het derde deel van vier rondreizende tentoonstellingen met werken uit het Rijksmuseum.

Net als de eerdere tentoonstellingen *Lage landen* (aarde) en *Koele wateren* (water), is deze gebaseerd op een van de vier elementen, namelijk lucht. In 2023 komt *Hete vuren* naar Zutphen. In deze reeks tentoonstellingen wordt onderzocht hoezeer het Nederlandse landschap onze identiteit heeft beïnvloed en mede heeft bepaald.

In *Hoge luchten* staan de burgers en stedelingen centraal. Wat betekende het middeleeuwse motto 'stads-lucht maakt vrij' en wat betekent het tegenwoordig?

Intieme stadsgezichten

Hoge luchten toont een selectie van veertig schilderijen en met stadsgezichten en hoge luchten uit de collectie van het Rijksmuseum, aangevuld met werken van de Musea Zutphen. Het gaat om onbekende parels van minder bekende schilders als Barend Avercamp, Charles Rochussen of Pieter Hoevenaar. Maar er is ook werk te zien van beroemde schilders als Jan van Goyen, Jacob Maris en George Breitner.

Prachtige vergezichten van grote meesters uit drie eeuwen, met ook veel intieme stadsgezichten.

■ Stedelijk Museum Zutphen | Museum Henriette Polak
Te zien t/m 20 maart

Jan Weissenbruch, Een stadspoort in Leerdam, ca. 1868 - ca. 1870, collectie Rijksmuseum.

Stadslucht Maakt Vrij

Video is een belangrijk onderdeel van *Hoge luchten*. In negen portretten vertellen inwoners van Zutphen wat vrijheid voor hen betekent. Het duo Martin & Inge Riebeek koos intuïtief voor ontmoetingen met toevallige voorbijgangers. Het leverde spontane en indringende portretten op, die samen het beeld van de stad Zutphen dichterbij brengen.

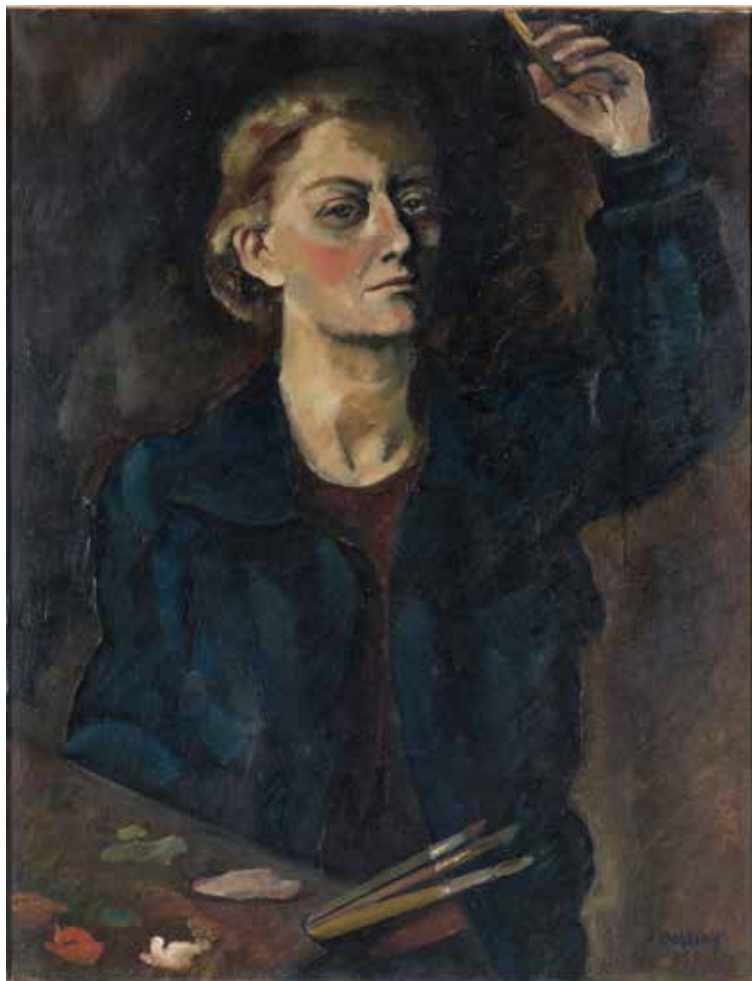

Johan Barthold Jongkind, Rotterdam bij maneschijn, 1881, collectie Rijksmuseum Amsterdam.

Museum Henriette Polak presenteert

VERWACHT • De Zomer van Jeanne

Jeanne Bieruma Oosting

Jeanne Bieruma Oosting, Zelfportret met palet, collectie Fries Museum.

Museum Henriette Polak organiseert samen met vier andere culturele instellingen *De Zomer van Jeanne*. Een serie tentoonstellingen over het leven en werk van Jeanne Bieruma Oosting (1898-1994).

Jeanne Oosting voldeed volstrekt niet aan de geijkte vrouwelijke en mannelijke stereotypen: ze was krachtig en kwetsbaar tegelijk. Het verhaal over het leven en werk van Jeanne Bieruma Oosting wordt verteld in verschillende delen, die elkaar aanvullen en versterken. Samen bieden ze de bezoekers het complete verhaal over haar leven en werk.

Elk deel is in een ander museum te zien: in Museum STAAL, Museum Belvédère, Nobilis Centrum voor Prentkunst, Museum Maassluis en Museum Henriette Polak in Zutphen. In Museum Henriette Polak in Zutphen is een grote overzichtstentoonstelling. Deze tentoonstelling toont een uitgelezen selectie uit haar veelzijdige oeuvre, aangevuld met foto's en niet eerder getoonde egodocumenten.

De kunstenaress

Jeanne Oosting woonde en werkte in Friesland, Gelderland, Parijs en Amsterdam. Bij de oprichting van Museum Henriette Polak in de jaren zeventig was ze nauw betrokken. Vooral met haar grafische werk maakte Jeanne Oosting internationaal naam. Zij zette hiermee de toon voor een nieuwe visie op de grafische kunst als autonome kunstvorm. Dat deed zij met verve, dankzij haar experimentele aanpak, uitmuntende vakmanschap en gedurfde onderwerpskeuze.

De serie tentoonstellingen is tot stand gekomen op initiatief van Jolande Withuis en is gebaseerd op haar biografie *Geen tijd verliezen. Jeanne Bieruma Oosting 1898-1994* (uitgeverij De Bezige Bij). Dankzij haar onderzoek kan het werk van Jeanne Oosting voor het eerst worden belicht vanuit een biografische context én vrouwen-historisch perspectief.

De tentoonstellingen in Zutphen, Heerenveen, Fochteloo en Maassluis zijn van 9 april t/m 21 augustus, de tentoonstelling in Almen is van 9 april t/m 30 oktober.

Meer informatie op www.dezomervanjeanne.nl

Jeanne Bieruma Oosting, Naakt haar kousen uittrekkend, serie *Chairs*, kleurenlitho, collectie Museum Henriette Polak.

■ **De Zomer van Jeanne**
9 april t/m 21 augustus
Museum Henriette Polak
's Gravenhof 4, Zutphen
www.museazutphen.nl

Jeanne Bieruma Oosting, Méditation triste, litho-serie *Les solitudes*, 1934, collectie Museum Henriette Polak.

De muzen van Mucha

Op verschillende plaatsen in Europa ontstaat aan het eind van de 19de eeuw een nieuwe stroming: Art Nouveau of Jugendstil genaamd. De Tsjechische kunstenaar Alphonse Mucha (1860-1939) levert met zijn werk een belangrijke bijdrage aan deze stroming tijdens de belle époque.

DOOR ARIAN GLAS

David Byrd, The Rolling Stones in Concert, affiche voor tour van 1969.

In navolging van honderden jonge kunstenaars is Alphonse Mucha naar Parijs getrokken in de hoop om daar als kunstenaar artistiek door te breken. Zeven jaar later is die droom nog steeds niet uitgekomen. Om in zijn levensonderhoud te kunnen voorzien werkt hij als illustrator voor verschillende drukkerijen en uitgeverijen totdat hij plots de kans krijgt om te laten zien wat hij in huis heeft.

Bezoekers van de tentoonstelling *Alphonse Mucha, art nouveau in Parijs* stappen op de eerste verdieping van het Kunstmuseum Den Haag dit tijdsgewricht als het ware binnen. Een gerecreëerde wereld waar de Eiffeltoren, als symbool van hemelhoge ambitie van de bruisende Lichtstad, in aanbouw is. De smaakvol ingerichte, pastelleurige zalen met goudkleurige decoraties rondom de deurposten, aangevuld met art nouveau glaswerk en kostuums uit de collectie van het museum, brengt het mooie tijdperk dat aan de Eerste Wereldoorlog vooraf ging, tot leven.

Doorbraak
Theaterlegende Sarah Bernhardt blijkt een nieuw affiche nodig te hebben voor de honderdste uitvoering van het Griekse melodrama *Gismonde*. Terwijl Mucha op Tweede Kerstdag 1894 drukproeven corrigeert bij drukkerij Lemercier, krijgt hij onverwacht deze belangrijke opdracht in zijn schoot geworpen. De vaste ontwerpers van de drukkerij zijn niet aanwezig. Binnen een week moet het affiche klaar zijn. Dat wil zeggen: de gedrukte exemplaren moeten op Nieuwjaarsdag op de boulevards te bewonderen zijn. Mucha grijpt zijn kans en levert een buitengewone prestatie. In afwijkend formaat introduceert hij de podiumdiva in subtiele pasteltinten, met een verstilde waardigheid én in levensgroot formaat. Een arbeidsintensief, hoogwaardig en revolutionair eindproduct waarbij hij zijn vakkenis optimaal benut heeft.

De veelkleurenlitho van Bernhardt, inclusief gouddruk, heeft een ongekend krachtige uitstraling. De affiches raken zo geliefd dat verzamelaars met scheermessen de litho's lossnijden van reclamezuilen. Ook ruim honderd jaar later maakt een origi-

Alphonse Mucha, Sarah Bernhardt eet van een stoel, ca. 1896, Pen en inkt op papier.

nele print nog veel indruk op de toeschouwer. Het imposante formaat, de duizelingwekkende veelheid van grafische ornamenten die tot in het kleinste detail zijn uitgevoerd, zijn overweldigend. Het affiche van vakgenoot Toulouse Lautrec, een zaal verder,

Dianne Bakker

T/M 15 MEI 2022

museumbelvedere.nl

Isabella Werkhoven

Museum Belvédère

HEERENVEEN | ORANJEWOUd

COLUMN
KLEINE KUNSTIRRITATIES

Kunst en design

Beeldende kunst en design zijn tegenwoordig zo met elkaar verstrengeld geraakt dat ze nauwelijks te onderscheiden zijn. We hebben wel het gevoel dat ze tot verschillende disciplines behoren, maar weten niet meer wat die verschillen zijn.

Deze verwarring heeft zo zijn redenen. De kenmerken van de geniale kunstenaar en de autonome kunst werden in de 18de eeuw geformuleerd in de tijd dat de Franse Revolutie de traditionele status van kunstenaars wegvaagde. Opdrachten van kerk en adel vielen weg – kunst had geen dienende functie meer – waardoor haar fictionaliteit versterkt werd. Dit zorgde voor meer artistieke en morele vrijheid, maar leverde kunstenaars ook uit aan de markt. Tegelijkertijd veranderde de industriële revolutie de status van ambachtslieden. Handwerkers werden fabrieksarbeiders die nu de machines bedienden, waardoor massaproductie mogelijk werd.

In de 19de eeuw kwamen reacties hierop. Door hun afhankelijkheid van de markt gingen kunstenaars genialiteit en autonomie extra benadrukken, waarbij de opkomende avant-garde een kritische en vooruitstrevende houding aannam. Maar er kwam ook protest tegen het verlies van de ambachtelijkheid. De sociaal geëngageerde Arts and Crafts-beweging in Engeland wilde een vereniging van kunst en ambacht bewerkstelligen door een ‘terugkeer’ naar de middeleeuwen. Zie hier de bron van onze verwarringen.

Aan het begin van de 20ste eeuw ging het Bauhaus, een school voor architectuur en kunst in Duitsland, door op de Arts and Crafts-principes en het idee dat kunst en leven weer moesten samenvallen. Ze wilden mooie, functionele en vernieuwende gebouwen en gebruiksvoorwerpen voor het dagelijks leven maken. Maar om dit voor alle mensen te realiseren, moest het kostbare handwerk plaats maken voor industriële productie die de aanzet gaf tot wat we nu design noemen.

De ‘onafhankelijke kunstenaar’ en de ‘dienstbare ontwerper’ bleven met elkaar strijden. Sommige kunstenaars trachtten kunst en ontwerpen in hun werk te verbinden, maar de kunst won het altijd. Dit had met de mythische status van kunstenaars te maken, waarop ook ontwerpers aasden. Om dichterbij kunst te komen, moest er eerst een ‘revolutie’ plaatsvinden, namelijk het postmodernisme. De avant-gardes hadden al voorwerk verricht, maar pas in de jaren zeventig drong het gedachtegoed van het postmodernisme door, waarin de legitimiteit van de vernieuwing, het genie en de autonomie bevraagd werd. Kunstenaars en designers mochten nu voor hun werk uit de gehele wereldcultuur putten, wat hen zeer dicht bij elkaar bracht. Zo werd design aan het begin van de 21ste eeuw een soort kunst die door de industriële productie bijna voor iedereen beschikbaar was. Kunst en leven leken eindelijk verenigd, maar dan wel in een kapitalistische context, wat weer reacties uitlokte. Op sociaal gebied drong het steeds sterker door dat gelijkheid en vrijheid voor velen nog niet gerealiseerd waren. Tegelijkertijd groeide het besef dat we de aarde aan het uitputten waren en als we zo doorgingen alle leven op de planeet zouden vernietigen. De wereld moest worden ‘gered’, wat ook in kunst en design voor hernieuwd engagement en activisme zorgde. Even leek het erop dat ze samen zouden optrekken, maar er zijn redenen om kunst en design juist nu op enige afstand van elkaar te zien. Kunst is fictioneel en dankt haar kritische potentie aan haar artistieke en morele vrijheid. Door de fictionaliteit kunnen kunstenaars alle mogelijkheden van de fantasie benutten en, als dat nodig is, zich in hun werk ook amoreel of apolitiek opstellen. Kunst kan dus voor verandering van mentaliteiten zorgen, maar met behulp van haar eigen praktijk de wereld niet redden.

In de designwereld werd men zich ervan bewust dat veel design slechts decoratie was en niet tot oplossingen van de huidige wereldproblemen bijdroeg. Er kwam aandacht voor Social Design die nieuwe taken kreeg. Net als kunst is design niet in staat om de wereld te redden, maar designers kunnen in hun praktijk veel tot een betere wereld bijdragen. De taken op sociale, economische en ecologische gebieden zijn echter zeer omvangrijk en gecompliceerd, zodat Social Design geen individuele activiteit kan zijn. Designers moeten zich dus breed oriënteren en met de politiek, de technologie, de filosofie en de wetenschappen samenwerken.

Kunst en design kunnen nog steeds inspiratie aan elkaar ontnemen, maar hun disciplines en taken worden nu duidelijker. De nog sluimerende hiërarchie tussen kunst en design moet echter definitief verdwijnen. We hebben beide disciplines hard nodig, maar dan wel om verschillende redenen.

Katalin Herzog

Zie weblog <https://kunstzaken.blogspot.com>

KLEINE KUNSTIRRITATIES

Alphonse Mucha, Lied van Bohemen, 1918, olieverf op doek. Alle afbeeldingen copyright © 2022 Mucha Trust.

oog meteen een stuk primitiever. Sarah Bernhardt is zó tevreden dat ze Mucha een exclusief samenwerkingscontract aanbiedt waarin hij ook ontwerpen voor decors en kostuums voor zijn rekening mag nemen. Mucha is in één klap doorgebroken.

Theorie

In zijn werk baseert Mucha zich op (pseudo-)wetenschappelijke inzichten. Kronkelende lijnen hebben volgens hem een aangenaam effect op het oog, waardoor de geest de waargenomen vorm als mooi of aantrekkelijk ervaart. Natuurlijke vormen, zoals bloemen, bladeren en het menselijk lichaam, dienen als inspiratiebron. „Krullige lijnen veroorzaken een aangename kijkroute voor het oog en leiden als vanzelf naar het visuele doel van de afbeelding,” vat Zaida Bouwmeester, persvoorlichter van het Kunstmuseum, de aanpak van Mucha samen.

In zijn succesvolle Parijse jaren bouwt Mucha zijn

affiches en decoratieve panelen volgens een vast schema op. Een droomvrouw staat centraal en wordt omgeven door decoratieve motieven van cirkels en geometrische patronen. Vaak past hij ook de ‘Q-formule’ toe: een vrouwenfiguur zit in een hoefijzer- of cirkelvorm, waaruit een ‘staart’ van draperieën naar beneden steekt. De compositie heeft dezelfde vorm als de letter Q.

In de tentoonstelling zijn enkele studiefoto’s van Mucha illustratief voor zijn grondige werkwijze. De fotomodellen in zijn studio aan de Rue du Val-de-Grâce zijn door Mucha in allerlei houdingen vastgelegd, zodat hij de foto’s kan gebruiken voor latere composities.

Verdieping

Terwijl hij zeer succesvol is met commerciële opdrachten krijgt Mucha steeds meer de behoefte om vrij werk en meer gelaagde, spirituele kunst te maken die in verbinding staat met het Slavische volk. In de zaal Byzantium gaat het werk van Mucha letterlijk en figuurlijk de diepte in. Het transformeert van grafische ornamenten op plat vlak naar mystieke, spirituele droombeelden met meer dieptewerking. In 1899 brengt Mucha het totaalkunstwerk *Le Pater* uit: een spirituele interpretatie van het Onze Vader waarin tekst, decoratie en beeld elkaar versterken. Hij vermengt christelijke opvattingen met het gedachtegoed van de vrijmetselarij. Zijn opperwezen is geen christelijke god maar een mystieke abstractie: *Het Licht of De Liefde*.

Flower Power

‘There is a season (turn, turn, turn)’ zongen The Byrds vrij vertaald naar de Bijbeltekst uit Prediker. Zo abrupt als de romantische stroming Jugendstil en art nouveau door de Eerste wereldoorlog aan haar eind kwam, zo onverwacht ontstaat *flower power*, vijftig jaar later. Een periode die weerklank vindt in art nouveau, met vergelijkbare thema’s: bloemen in het haar, gebruik van stimulerende middelen (LSD in plaats van opium) en een hoopvol, verheffend mensbeeld.

In de laatste zaal van Alphonse Mucha, Art Nouveau in Parijs is er aandacht voor de hippiecultuur uit de jaren zestig als directe echo op de uitingen van art nouveau. Ontwerpers laten zich inspireren door de Mucha-stijl. Artwork wordt uitgevoerd in patronen van bloemen, droombeelden en tijdloze godinnen. De kunst van Mucha blijft nieuwe generaties inspireren blijkt uit de albumhoezen en concertposters van onder andere Pink Floyd en The Rolling Stones.

Het Kunstmuseum Den Haag heeft met *Alphonse Mucha, art nouveau in Parijs* een totaalbeleving neergezet die de bezoeker onderdompelt in de *belle époque*, waarbij de waarneming van de originele lithodrukken in goud- en pastelkleuren een ware beleving is, die niet in reproducties te evenaren is. Het stijlvolle museumgebouw laat de tentoongestelde objecten optimaal tot hun recht komen.

■ **Alphonse Mucha, art nouveau in Parijs**
T/m 3 juli
Kunstmuseum Den Haag
Stadhouderslaan 41, Den Haag
www.kunstmuseum.nl

Alphonse Mucha, Gismonda, 1894, kleurenlithografie.

Nog te zien tot 8 mei!

18-09 2021 – 16-01 2022

ALLART VAN EVERDINGEN

(1621-1675)

Het ruige landschap | *The Rugged Landscape*

STEDELIJK MUSEUM ALKMAAR

Allart van Everdingen, Berglandschap met rivier en kasteel, olieverf op doek, 219 x 193 cm, Statens Museum for Kunst, Kopenhagen, foto: SMK Photo / Jakob Skou-Hansen

FONDS 21 M CULTUURFONDS SAMENWERKENDE MUSEUMS

Leer schilderen volgens de technieken van de oude meesters

Schrijf je in voor een gratis en vrijblijvende proefles!

- De opleidingen starten vanaf maart 2022
- Klassikaal in kleine groepen of online

Kijk op onze website voor een proefles bij u in de buurt. Mail ons via: info@artpartout.nl of bel naar: 085-130 27 57

Art Partout
Academie voor Realistische Schilderkunst

Deventer, Ede, Elst, Enschede, Lelystad en Utrecht

Kijk voor meer info op: www.artpartout.nl of bel: 085 - 130 27 57

Een volledige opleiding Realistisch Fijnschilderen

DIALOOG OVERSCHILDERD

5 maart t/m 17 april 2022

Jan van der Ploeg
Lars Breuer
Lydia Wierenga
Kirstin Arndt
Klaus Schmitt
Klaas Kloosterboer

Kunstruimte Artphy
Kempkebosweg 2, Onstwedde
Kijk voor meer informatie op www.artphy.nl

M mondriaan fonds

Van der linde Art supplies

Kunstschildersmaterialen

Alle materialen voor de beeldende kunst
Scherpe prijzen | Interessante kortingen

- › kom naar de winkel in Amsterdam
Rozengracht 36-38, 1016 NC Amsterdam | T 020-62 42 791
- › bezoek de showroom in Weesp
Flevolaan 60 C, 1382 JZ Weesp | T 0294-415150
- › of ga naar de webshop
www.vanderlindewebshop.com

Stadsgezichten van Roos van der Meijden

Een bekend genre in een nieuw daglicht

Dit jaar maakt u als abonnee van Kunstkrant kans op een schilderij van Roos van der Meijden. Het schilderij 'Verlanglijstje', van een winkel in Milaan, is kenmerkend voor haar realistische oeuvre van stadsgezichten en interieurs. Een kennismaking met een kunstenares voor wie de inspiratie op straat voor het oprapen ligt.

Stadsgezichten

Roos van der Meijden (1979) studeerde in 2001 af aan de KABK in Den Haag. Sindsdien heeft zij met een geheel eigen signatuur een plaats gevonden binnen het Nederlandse realisme. Onmiddellijk is duidelijk: haar stadsgezichten en interieurs zijn geïnspireerd op de klassieke schilderkunst. Kijk je echter iets beter, dan zie je dat zij ook door moderne technieken en materialen beïnvloed wordt. Het klassieke genre wordt gerespecteerd, maar ook in een nieuw daglicht gesteld.

Herkenbaar in haar stadsgezichten zijn de grote diepte-suggestie, de fijne manier van schilderen en het evenwichtige kleurgebruik. Ieder detail lijkt aanwezig te zijn. Toch zijn de schilderijen zelden een exacte kopie van de werkelijkheid. „De werkelijkheid is de aanleiding tot het schilderen, niet het doel”, zegt Van der Meijden. „Wanneer een deel van een straat me niet aanstaat, vervang ik dat door gebouwen die ik ergens anders heb gezien. Het eindresultaat moet uiteindelijk wel geloofwaardig zijn en de sfeer van een plek treffen.” En die sfeer voel je als kijker onmiddellijk, of het nu gaat om een lunch in de passage in Milaan of een Delftse gracht in de zomerzon.

Steengoed

„De schilderijen van Delft komen voort uit de tentoonstelling van Pieter de Hooch in het Prinsenhof museum in 2019. Ik woon niet ver van Delft, zat er zelfs jaren op school. De manier waarop hij het Delft van zijn tijd in beeld bracht, inspireerde mij om het Delft van nú in beeld te brengen.” Met De Hooch als voorbeeld steekt Van der Meijden veel tijd in het

Nazomeran.

Straatje van Vermeer.

Roos van der Meijden.

Boek

Onlangs verscheen het boek *Stadsgezichten schilderen* van Roos van der Meijden. Een zeer persoonlijk boek, waarin de kunstenares laat zien hoe haar schilderijen tot stand komen. Als lezer neemt zij je in heldere bewoording mee in de gedachtegang en werkwijze van een kunstenaar. De stadsgezichten en interieurs van Roos van der Meijden vormen de illustraties van het boek. Op de 156 ruim bemeten pagina's komen de gedetailleerde schilderijen prachtig uit, waarmee het boek een lust voor het oog is. U bestelt het boek voor € 39,95 op www.roosvandermeijden.nl

Verlanglijstje.

weergegeven van verschillende materialen en steensoorten. Met een enorme gedetailleerdheid brengt ze de verschillende soorten klinkertjes in een straat tot leven. Het liefst met een straal zonlicht erover. „Ik heb een enorme fascinatie voor patronen en figuren in straatwerk. In Praag had ik de neiging om op iedere straathoek stil te blijven staan.”

Verhalen

Net als bij De Hooch, vormen bij Van der Meijden mensen de kern van het schilderij. „Zonder mensen geen verhalen. Ik houd van de interactie tussen mensen in het schilderij en de kijker. Mensen in een schilderij geven mij de mogelijkheid om verhalen te vertellen. En zijn er geen mensen in het schilderij aanwezig, dan toch op zijn minst de suggestie dat ze er zijn, door geparkeerde fietsen tegen een brug of een vergeten jas op een stoel.”

Het schilderij *Verlanglijstje* is er een mooi voorbeeld van. De tassen in de etalage van een luxe winkel kunnen de jongedame duidelijk wel bekoren. Wijzend naar haar favoriet kijkt ze haar vader aan. Maar of deze zo vrijgevig zal zijn?

Dubbele werkelijkheid

Hoewel de onderwerpen en situaties de afgelopen jaren varieerden in de schilderijen van Roos van der Meijden, blijven contrasten tussen licht en schaduw en weerspiegelingen terugkerende thema's. „Al tijdens mijn opleiding raakte ik geïnteresseerd in de manier waarop de omgeving zich reflecteert in water en hoe de golfbewegingen het licht weerkaatsen. In de loop der jaren kwamen verschillende onderwerpen voorbij, maar reflecties blijven inspireren.” Deze reflecties zien we nu terug in winkelruiten, marmen vloeren of Delftse grachten. Soms geven ze een wereld prijs die zich buiten het gezichtsveld van het schilderij bevindt, en zorgen ze voor een extra dimensie en een dubbele werkelijkheid. „Ik heb een geweldige inspiratiebron gevonden waar ik nog lang niet op uitgekeken ben.”

■ Wilt u meer zien van de schilderijen van Roos van der Meijden? Haar schilderijen zijn onder meer te zien bij galerie Bonnard in Nuenen en op www.roosvandermeijden.nl

**BOULEVARD
MAGENTA**

SCHOOL VOOR AMBACHT & KUNST

MAAK ER EEN HEUSE SCHILDERVAKANTIE VAN

**SCHRIJF
JE NU
IN!**

KOM NAAR DE ZOMERWORKSHOPS

PORTRET
LANDSCHAP
KLEUREN MENGEN
MIDDELEEUWSE
MINIATUREN
ICONEN
VERF MAKEN

"Zalige workshop, veel geleerd in een ontspannen sfeer" Marloes

"Wat een school! Hier is er echt maar een van! Didactisch top en het aanbod precies wat ik zocht." Martine

"Ze leren je hier alles, echt alles. Voor mij geen atelier-geheimen meer." Agaath

"Kijk, zo wilde ik landschap leren schilderen: nu kan ik zelf de natuur in en lekker gaan schilderen en tekenen." Rob

Boulevard Magenta
Harderwijkerweg 25
6957 AB Laag-Soeren (GLD)
M 06 46 28 04 11
E info@boulevardmagenta.nl
W www.boulevardmagenta.nl

Boulevard Magenta School
voor Ambacht & Kunst is
een Erkend Leerbedrijf

A-quadraat, galerie en beeldentuin in Vorden • De essentie

Vanaf zondag 27 februari zijn de galeriedeuren open voor de expositie van de schilder Fransje Versloot en beeldhouwer Jos Kuppens, met als thema: De essentie. Het praten over het meest kenmerkende in de kunst, het meest essentiële, is het hebben over de ‘ziel’ in de kunst. In de literatuur spreken wij over de essentie van het verhaal, ofwel het plot, dat we toekennen aan een verhaal. Het plot geeft aan waar het verhaal over gaat en wat de lezer gaat ervaren. Het houdt een verandering in van het lot dat de personages beïnvloedt en laat het publiek emoties ervaren. Zo kan het ook gaan met het zoeken naar de essentie in een kunstwerk.

Jos Kuppens, Margriet, Belgisch arduin.

Schilder Fransje Versloot en beeldhouwer Jos Kuppens
Zo ook in de schilderijen van Fransje Versloot. Kijk bijvoorbeeld naar het schilderij *Koolzaad* en zie hoe

Fransje Versloot, Koolzaad, 110 x 160 cm.

Fransje Versloot, Zuid-Holland, 110 x 110 cm.

Jos Kuppens, Dieuwke, rosso alicante marmer.

uiteindelijk de kleur geel in de vlakken rechtsboven weergeven wat de essentie van dit werk is. De schilderijen zijn vaak een weerspiegeling, van wat zich in haar gevoelsleven afspeelt. Wanneer Versloot aan het werk gaat moet het ontwerp nog rijpen, nog vorm krijgen. Omringd door muziek, afgesloten van de wereld, is zij aan het werk. Laag over laag brengt ze de verf aan op het doek, met spatels, rollers en soms een kwast en laat zij zich leiden door haar emoties. Ook haar kleurenpalet ontstaat op eenzelfde manier. Het lang en veel experimenteren met materiaal en techniek, hard werken en zo dicht mogelijk terugkeren naar de essentie op het doek. In haar bijna abstracte schilderijen ontdek je toch een landschap met geel koolzaad, een noordelijk vergezicht, een weiland vol wilde bloemen of een mensfiguur.

De torsen van Jos Kuppens zijn in hun uiterste vorm teruggebracht tot wat een tors kan zijn. De vorm heeft alles behouden om te kunnen ervaren wat het

ook moet zijn: eenvoud met behoud van de ziel. De beelden laten een vrouwelijke geabstraheerde tors zien. In deze tors komen figuratie en abstractie samen. Het resultaat is een vormverhouding, contrast en lijnvoering, die spanning en harmonie oproepen. Kuppens maakt zijn torsen in een diversiteit aan steensoorten. Onder andere in diverse marmer-soorten waaronder *rosso alicante*. Maar ook gebruikt hij Belgisch arduin en *noir de mazy*. En ook worden beelden in graniet gemaakt. Bij elke steensoort is het steeds weer zoeken naar het juiste – lees: het mooiste – stuk, om de tors tot leven te brengen.

Agenda

Galerie
De expositie *De essentie* van de kunstenaars Fransje Versloot en Jos Kuppens is te zien tot en met 18 april (Tweede Paasdag).

Tweede expositieruimte
In de tweede expositieruimte worden voortdurend de nieuwste schilderijen, objecten en beelden getoond. Tot en met april zijn het de volgende kunstenaars: Jan Wils, Marti de Greef, Frank Boogaard, Peter Harskamp, Ellen Geerts, Esther Schnerr, Madelon Gouman, Gabriëlla Willekens en Yt Osinga.

Beeldentuin en binnentuin
Op dit moment zijn er beelden geëxposeerd in de binnentuin en op het terras. De grote beeldentuin is vanaf 15 mei weer open.

Arrangementen 2022
Vanaf 15 mei starten wij weer met rondleidingen, lezingen etc. voor groepen. Er zijn verschillende arrangementen mogelijk. Voor volledige informatie: www.galerie-a-quadraat.nl/arrangementen

Openingstijden
Open op vrij-, zater- en zondag van 13.00 tot 17.00 uur en voor advies op afspraak.

■ **A-quadraat, galerie en beeldentuin**
Mosselseweg 12, 7251KT Vorden
Tel. 0575 - 556 456 / 06 - 543 97 579
info@galerie-a-quadraat.nl
www.galerie-a-quadraat.nl

THE REASON I MOVE

CLARINDE WESSELINK

12.03/
22.05

**DAT BOL
WERCK**

Zaadmarkt 112, Zutphen
www.datbolwerck.nl
Donderdag t/m zondag 11:00-17:00

Clarinde Wesselink, *The Reason I Move*, 2022. Ontwerp: Jesse Brinkerhof

LOCKDOWN | GEEN LOCKDOWN...
WE LATEN THE UNSEEN BEATLES EXPOSITIE NOG WEL EVEN VOOR U HANGEN.
Mis het niet, komt dat zien zodra het kan want het is meer dan de moeite waard.

THE UNSEEN BEATLES
by Robert Whitaker 1964 & 1966

HERMAN MUSEUM & EXPERIENCE

BOEK SHOWBIZZ BLUES van HANS LA FAILLE: € 14,95 > € 9,95
In dit boek blikt La Faille terug op zijn jeugd met Brood in het Zwolle van de jaren vijftig en zestig.

Rock 'n Roll Junkie
Per stuk € 7,95
> **ACTIE:** 3 st. € 20,- >
Met code: COFFEEJUNK

BOEK BROOD van GERARD WESSEL: € 22,50
Een intiem portret van Nederlands grootste rock-'n-roll artiest door de ogen van fotograaf Gerard Wessel.

Bestel de ENIGE ECHTE HERMAN BROOD merchandise **VEILIG** en **SNEL** op
HermanBroodMuseum.nl
Blijmarkt 21 | 8011 ND Zwolle | HermanBroodMuseum.nl

CAMPIS
podium voor
hedendaagse kunst

26 januari t/m 27 maart
Lu Xinjian

10 april t/m 6 juni
**Martijn Schuppers en
Jan Maarten Voskuil**

Kerkstraat 31 Assen | wo t/m zo 12.00-17.00 uur | www.campis.nl

Centrum Beeldende Kunst Emmen - De Fabriek
Ermerweg 88b te Emmen

CBK Rensenpark
Hoofdstraat 18 te Emmen
www.cbkemmen.nl
open donderdag t/m zondag 13.00 - 17.00 uur
toegang gratis

**Exposities bij
CBK Emmen**

12.02.2022 t/m 24.04.2022 **album**
selectie uit werk van
rolina nell
CBK Rensenpark

19.02.2022 t/m 29.05.2022 **stel je voor!**
113 keramisten uit
noord-nederland
CBK Emmen - De Fabriek

18.02.2022 t/m 29.05.2022 **getekend**
zes tekenaars uit drenthe
CBK Emmen - De Fabriek

ART GALLERY ROZENDAAL

DE PLEK WAAR KUNST, **WONEN EN NATUUR SAMENKOMEN**

LENTE EXPOSITIE

NICOLE PONJÉE
LOTHAR VIGELANDZOOM

PETRA DORST
KOEN STIJNEN

Schilderijen op basis van organische materialen - Bronzen beelden en Foto kunst

Petra Dorst
Birth of Sunny/brons 35 x 25 x 20 cm

Koen Stijnen
Butterfly effect 60 x 70 cm

Lothar Vigelandzoon
Englisman in New York brons 60 cm

Nicole Ponjée
Fuchsia-op paneel 180 x 90 cm

Lothar Vigelandzoon
Appel open/brons 60 x 30 x 30 cm

TE BEZOEKEN VAN 5 MAART
TOT EN MET
PINKSTERMAANDAG 6 JUNI 2022

Onze galerie is elk weekend geopend, op zaterdag en zondag, telkens van 11.00 uur tot 17.00 uur.

Rozendaal 10, 6065 NE Montfort (L) | Telefoon 0475 - 47 22 54 | E-mail: info@artgalleryrozendaal.com

www.artgalleryrozendaal.com

De grafische experimenten van Mary Cassatt in Parijs

Het Van Gogh Museum heeft vier zeldzame prenten van Mary Cassatt kunnen aankopen. Het gaat om een lithografie uit 1880 en drie grote kleurenetsen uit 1891. Ze werden voor 1,4 miljoen euro gekocht van een Amerikaanse verzamelaar. De schilder Mary Cassatt (1844-1926) wordt in het algemeen gerekend tot de impressionisten. Ze wordt gezien als een van de vernieuwers van de Parijse kunstwereld aan het eind van de 19de eeuw. Nadat ze van Pennsylvania naar Parijs was verhuisd, vond ze daar de inspiratie voor haar grafische werk.

DOOR AERNOUT HAGEN

Als Mary Stevenson Cassatt in 1874 in Parijs gaat wonen, is dat voor haar niet een omgeving die helemaal nieuw is. Zij heeft al eerder in de stad gewoond, van 1866 tot 1870. Na haar opleiding aan de kunstacademie in Philadelphia had ze in 1866 graag schilderles gehad aan een Parijse academie. Maar in die tijd was de École des Beaux-Arts nog niet toegankelijk voor vrouwen. Wel kon ze privélessen krijgen bij Charles Joshua Chaplin en Thomas Couture, leraren van de academie. In het Louvre ging ze schilderijen van grote meesters naschilderen.

Na eerst op verschillende adressen te hebben gewoond, betreft ze een ruim appartement op nummer 10 van de chique Rue de Marignan in het 8ste arrondissement. Nu kan ze vanaf haar straat, op de noordelijke rechteroever van de Seine en uitkomend op de Champs-Élysées, naar het Louvre wandelen. Ze passeert dan het robuuste Palais de l'Industrie, dat zal worden afgebroken om plaats te maken voor de bouw van het Grand Palais van glas, ijzer en staal, met het oog op de komende wereldtentoonstelling. Daarna zou ze het hele park van de Tuilerieën door kunnen lopen tot aan het Louvre.

Salon

Haar werk, in de romantische stijl van haar leraren, is inmiddels bekend en wordt geëxposeerd op de jaarlijkse Salon. Maar ze voelt zich steeds meer

aangetrokken tot de losse, directe schildermanier van de kunstenaars die later 'impressionisten' zullen worden genoemd. In 1877 vindt een omslag plaats. De officiële Salon accepteert de door haar ingezonden werken niet, maar ze oogst bewondering bij de impressionisten. Vooral Edgar Degas, die een vriend voor haar wordt, moedigt haar aan en haalt haar over om mee te exposeren met de Salon van de impressionisten in 1879. Daar ontmoet ze Berthe Morisot, met wie ze ideeën uitwisselt en die haar grootste vriendin zal worden.

Grafische technieken

Het is Degas die haar op het spoor zet om te gaan experimenteren met grafische technieken. In 1880 heeft hij het plan, samen met Camille Pissarro en Félix Braquemond, een tijdschrift uit te brengen: *Le jour et la nuit*, over licht en donker, waarvoor onder anderen Mary Cassatt prenten met sterke contrasten tussen zwart en wit mag maken. Gewapend met een schetsboekje gaat ze naar de Opéra Garnier om daar de elegante vrouwen in de loges na te tekenen. Via de Avenue de l'Opéra betreedt zij het imposante gebouw dat nog maar pas in 1875 geopend is. Het is een sensatie vanwege de overdaad aan gouden krullen waarmee de balkons zijn gedecoreerd. De schetsen resulteren in schilderachtige prenten in verschillende technieken, zoals *vernismou* en aquatint. Ze maakt ook de litho van een vrouw turend door een verrekijker.

Japanse prenten

Maar de uitgave gaat niet door en Cassatt zal vijf jaar geen grafiek maken. Dan begint ze toch weer te etsen en in 1888 koopt ze zelfs een eigen etspers. In 1890 raakt zij hevig geïnspireerd door een tentoonstelling van Japanse houtsneden in de École des Beaux-Arts. Aan Berthe Morisot, op dat moment buiten Parijs, schrijft ze: „We kunnen de Japanse prenten in de Beaux-Arts gaan bekijken. Echt, die mag je niet missen. Als je kleurenprenten wilt maken, is er niets mooiers voorstelbaar. Ik droom ervan en denk nergens anders meer aan dan aan kleur op koper.”

Intieme handelingen

Zij gaat zich bezighouden met deze uiterst bewerkelijke techniek. Ze wordt geholpen door meesterdrukker Leroy, maar voert vervolgens elke fase van

In het theater, 1880, lithografie in zwart.

het werk zelf uit. Een lijn-ets kan getinte vlakken krijgen via de aquatint-techniek, waarvoor eerst een beschermend poeder (hars of asfalt) in de koperen plaat moet worden gebrand. Hoe langer een vlak vervolgens aan bijtend zuur wordt blootgesteld, hoe donkerder het kan worden. Voor een kleurenets zijn meerdere platen nodig, voor elke kleur één. De afdrukken van de verschillende platen moeten precies over elkaar heen komen. Zo ontstaat de serie *De tien* waarop Cassatt intieme handelingen van vrouwen uit de gegoede burgerij heeft vastgelegd. Een vrouw likt een envelop voor een brief, een andere wast zich boven een waskom, een derde past een japon en laat

De brief, 1891, drogenaald, ets en aquatint in kleur.

Badende vrouw, 1891, drogenaald, ets en aquatint in kleur.

die verstellen. Opvallend zijn de spiegels waarin hun gestalten worden verdubbeld. De nadruk bij alle prenten ligt op het platte vlak, net als bij de Japanse prenten. Ook de decoratieve patronen, de diagonale compositie, de langgerekte lichamen en het spel met de spiegels zijn allemaal geïnspireerd door Japanse prenten. Vooral die van grote meesters als Utamaro, Toyokuni en Hokkei.

Schilders-grafici

Haar prenten zullen in 1891 worden geëxposeerd in de galerie van Paul Durand-Ruel in de Rue Laffitte, nummer 16, in het 9de arrondissement, vlakbij de Boulevard Haussmann waar de grote warenhuizen zijn gevestigd. De tentoonstelling wordt gewijd aan zogenoemde *peintres-graveurs*, schilders die ook grafiek maken. In eerste instantie wordt haar werk geweigerd door de organisatoren, omdat die alleen kunstenaars willen die in Frankrijk geboren zijn. Maar galeriehouder Durand-Ruel is haar goed gezind en hij hangt haar werk in een aparte zaal, samen met dat van Camille Pissarro. Pissarro is razend enthousiast over haar kleurenetsen. Aan zijn zoon Lucien schrijft hij op 3 april 1891: „Mevrouw Cassatt heeft bewonderenswaardige effecten bereikt, de kleurtoon is uitgebalanceerd, subtiel en delicaat, zonder vlekken of zichtbare naden: heerlijke blauwtinten, een fris roze, etc.”

200 prenten

De tentoonstelling wordt goed ontvangen. Mary Cassatt blijft daarna steeds prenten maken. In totaal heeft zij in haar leven zo'n 200 prenten gemaakt. In 1911 moet zij stoppen, omdat haar ogen steeds verder achteruit gaan. Tegen het eind van haar leven is zij zelfs helemaal blind. Het is een zeldzame erfenis die zij heeft achtergelaten. Daarvan heeft het Van Gogh Museum nu een paar mooie voorbeelden weten te bemachtigen.

■ Nieuwe aanwinsten: vier prenten van Mary Cassatt

T/m 12 april
Van Gogh Museum
Museumplein 6, Amsterdam
www.vangoghmuseum.nl

Art Center Horus

presents Marianne Turck

Horizon - Tricoya hout

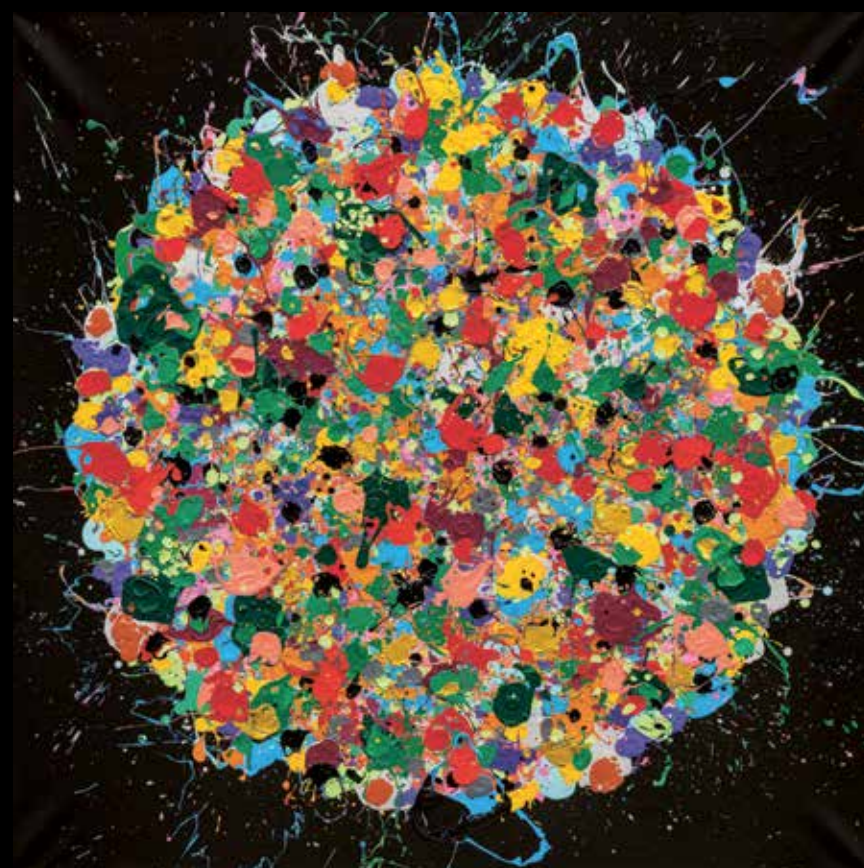

Nieuweweg 6 - Laren

www.artcenterhorus.com | info@artcenterhorus.com | +31 612 06 90 08

DE GLOIRE SCHILDERIJEN

elke zaterdag en zondag van 14u tot 18u of op afspraak

Stormestraat 120 - 8790 Waregem

Robert Orlentpromenade 27 - 8620 Nieuwpoort

Strandlaan 336 - 8670 Sint-Idesbald

elke zondag van 14u tot 18u of op afspraak

Zeedijk-Knokke 635 - 8300 Knokke-Heist

+32 495 50 89 27 - colcon@skynet.be - www.denisdegloire.be

Het doorpassen, 1891, drogenaald, ets en aquatint in kleur.

NEDERLANDS PORTRETSCHAP

MARIUS ABELING • IRMA BRAAT • DORIEN VAN DIEMEN • MARJAN DE GLOPPER
VERA JONGEJAN • JEROEN KONINGEN • FRANK LEENHOUTS • SONJA VAN LONDEN
HANNEKE DE MUNCK • JOANNA QUISPEL • MARIAN SANDERS • JET SCHEPP
WENDELIE SCHÖNFELD • PETER SMIT • KRIS SPINHOVEN • SANDER STEEMAN
BRAM STOOFF • JANNEKE TANGELDER • ALEX VERDUIJN DEN BOER • PAUL VESTER
JOSÉ WALINGA EN GASTEXPOSANTEN

14
22
MEI

PORTRETBIËNNALE 2022

LOODS 6 AMSTERDAM
KNSM-LAAN 143 1019 LB AMSTERDAM
WEEKDAGEN VAN 15:00 TOT 18:00 UUR
WEEKEND VAN 13:00 TOT 18:00 UUR

Museum gallery
Eddy Roos

Open zat / zon 12.00 - 18.00
en op afspraak 06 33833332
Emmaweg 48/50 Uithuizen
9981VC www.eddyroos.com

‘STERK WERK IN DE KERK’

expositie moderne kunst
Kerk Gorsse1

16,17 & 18 april . 12-17 uur

Hoofdstraat 27, 7213 CN Gorsse1

Riek Bruggink (weeftechniek) . Wim Kornmann (beelden)
Inge Meuleman (schilderijen/tekeningen) . Agnes Oolthuis (schilderijen)
Marja Steinmetz (glas) . Chris Timmers (fotografie)
Guido Verhoek (schilderijen/objecten) . Bjorn Vijlbrief (architectuur fotograaf)
Nel Vervoorn (weefkunst) . weefkring 'T weverke'

GORCUMS MUSEUM

KLEUR TONEN

Met o.a.
Armando
Anne van As
Bram Bogart
Ad Dekkers
Nick Ervinck
Tamar Frank
Guido Geelen
Anton Heyboer
Hugo Kaagman
Yves Klein
Krijn de Koning
Sol LeWitt
Joep van Lieshout
Umberto Mariani
Barbara Nanning
Esmee Seebregts
Thomas Trum
JCJ Vanderheyden
Marinke van Zandwijk

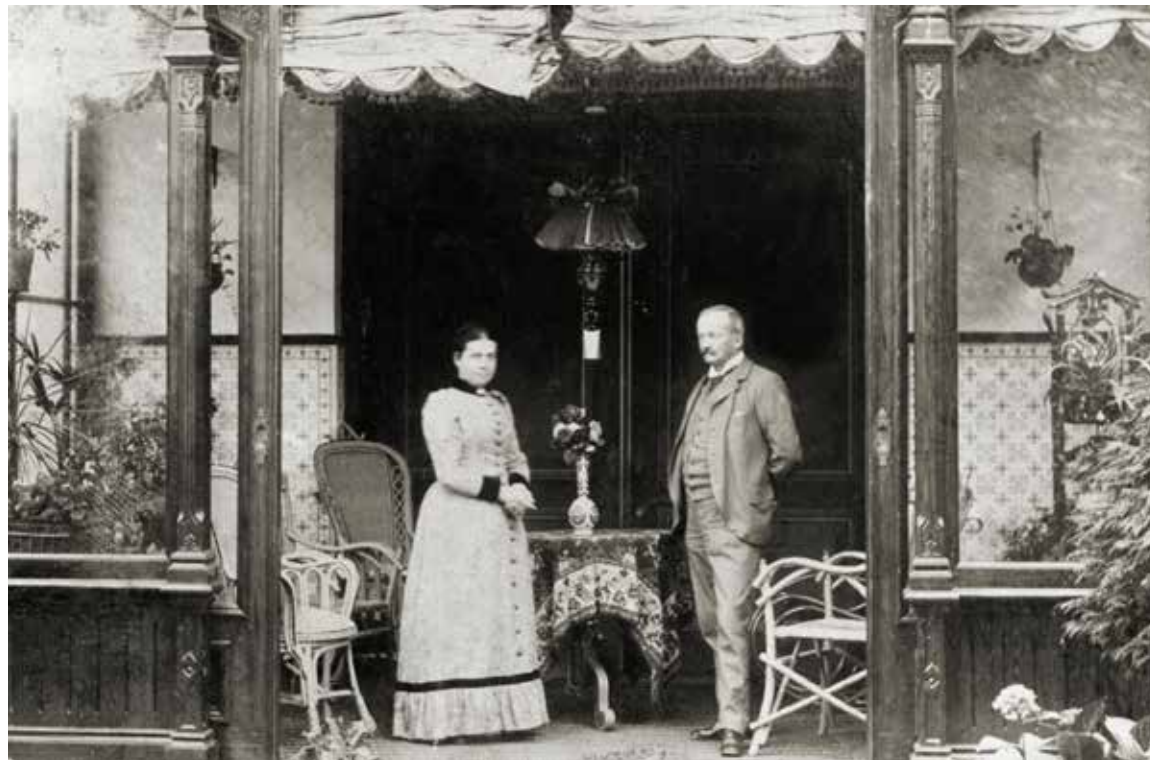
**30 OKTOBER 2021
20 MAART 2022**

Haagse School en Romantiek in Stedelijk Museum Kampen

Door schoonheid omringd

H.J. Hein, *Bloemstilleven*, ca. 1850, olieverf op doek.

Het echtpaar Engelenberg in de serre achter hun huis, ca. 1895.

W. Roelofs, *Badende koeien*, ca. 1890, olieverf op doek.

Kunst verzamelen is van alle tijden. De tentoonstelling *Door schoonheid omringd* geeft een inkijkje in een 19de-eeuwse verzameling van een welvarend echtpaar. Peter Engelenberg (1840-1902) en zijn vrouw Jeanne Persille (1855-1921) hebben een prachtig legaat nagelaten aan de gemeente Kampen. De verzameling bestaat uit Japans en Chinees porselein, meubilair en een collectie van 37 schilderijen van overwegend Hollandse meesters.

Van romantische ijsstafereken tot eigentijdse 19de-eeuwse kunst
Ruim 100 jaar na de schenking toont Stedelijk Museum Kampen de schilderijencollectie van het echtpaar. De verzameling geeft een goed beeld van wat een 19de-eeuws verzamelechtepaar mooi vond. In het begin verzamelen Peter en Jeanne vooral romantische (ijs)tafereken en genrestukken - zoals van Schelfhout en Bles. Wat later raken ze meer geïnteresseerd in eigentijdse kunst.

Haagse School

Hoogtepunten zijn schilderijen van een aantal bekende kunstenaars uit de Haagse School (1860-1900),

J.J. Spohler, *Ijsvermaak*, ca. 1850-1860, olieverf op doek.

zoals Hendrik Mesdag, Willem Roelofs, Simon Kefer, Philip Sadeé en Louis Apol. Daarnaast omvat de collectie werken van voorlopers en navolgers van deze groep, onder wie Antonie Waldorp en Hendrik van der Weele.

Jan van Driel • Weids & Nabij

Het typische Hollandse landschap dat we zo goed kennen van de geliefde 19de-eeuwse Haagse School-schilders is ook vandaag nog populair bij hedendaagse kunstenaars. Zo probeert Kamper schilder Jan van Driel de grootsheid van het landschap vast te leggen door goed naar de natuur te kijken én te bestuderen hoe beroemde landschapsschilders het aanpakten.

Poëzie van het zonlicht

Van Driels favoriete onderwerpen zijn weidse landschappen en verstilde stadsgezichten. Hij neemt ons mee naar groene polders met sloten, dijkhuisjes en boten op de rivier en toont ons de poëzie van het zonlicht op een witte muur. De werken vormen samen

Jan van Driel, *Uiterwaarde, wolken*, 2008, olieverf op linnen.

Jan van Driel, *Keizerskwartier, struik*, 2017, olieverf op linnen.

een aantrekkelijk beeld van het typisch Nederlandse landschap.

„Ik werk het liefst naar de waarneming om het licht en de atmosfeer zo direct mogelijk in mijn werk te verankeren. Als je buiten werkt, word je gegrepen door een bepaald beeld of hoe het licht er op valt.”

Samenhang en rust

Het opgaan in het kijken is essentieel voor zijn werkwijze. Met volharding richt hij zich vaak op hetzelfde onderwerp of gegeven, wat resulteert in meerdere series werken van hoge kwaliteit, zoals bijvoorbeeld zijn aquarellen van het Kamper stadsfront.

Van Driel weet de samenhang tussen ieder element

Jan van Driel, *Buiten Nieuwstraat, rood*, 1994, olieverf op linnen.

heel knap te bewaren. Hij kiest zijn details zorgvuldig en verliest ook het grote geheel niet uit het oog. Hierdoor is het beeld prettig om naar te kijken en ziet het er bijna eenvoudig uit. Ook in zijn stadsgezichten weet hij rust te brengen in de complexiteit van de architectuur. Nergens verliest Van Driel de controle en weet zijn vlotte schildertoets te behouden.

Ga zelf op pad

Ga net als Jan van Driel op pad en schilder in de buitenlucht. Een tas vol materiaal is is te koop bij de kassa van het museum.

■ **Door schoonheid omringd en Weids & Nabij**
18 maart t/m 12 juni
Stedelijk Museum Kampen en Voormalige Synagoge
Oudestraat 133 en IJsselkade 33, Kampen
Open: di-za 11-17, zo 13-17
www.stedelijkmuseumkampen.nl

HET DEPOT

Beeldengalerij

MET ANDERE OGEN

Thematentoonstelling

Het Depot vroeg 13 kunstenaars om 13 beelden uit onze collectie te kiezen die hen fascineerden. Zij bekeken de beelden van hun collega's met de opdracht om ons te wijzen op bijzondere details. De beelden en de details van deze beelden worden getoond onder de titel 'met andere ogen'.

Permanente en wisselende tentoonstellingen van ruim 350 torsen en fragmenten van hedendaagse beeldhouwers.

MET ANDERE OGEN
Thematentoonstelling

3 april - 25 september 2022
Het Depot

THIJS KWAKERNAAK
Solotentoonstelling

12 juni 2022 - 29 januari 2023
Villa Hinkeloord

BORSTBEELDEN
Thematentoonstelling

10 oktober 2021 - 20 maart 2022
Het Depot

KIM KROES
Solotentoonstelling

10 oktober 2021 - 20 maart 2022
Het Depot

EMILE VAN DER KRUK
13 maart 2022
Gebouw De Peppel

**ARBORETA DE DREIJEN
& HINKELOORD**

Permanente tentoonstelling
Het Depot

**EJA SIEPMAN
VAN DEN BERG**

Permanente tentoonstelling
Villa Hinkeloord

Beeld: Rebecca Soethoudt
Zonder Titel 125, 2004, zijde en was, 25 cm, foto: Sifra Kock
Detail van de buste, cocon/het uitbreken van een zijderups "bevrijden"

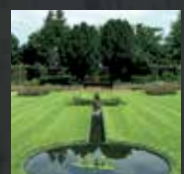
Beeldhouwkunst

Architectuur

Rijksmonument

Arboreta

Beeldengalerij Het Depot
Arboretumlaan 4
6703 BD Wageningen

Locatie Villa Hinkeloord
Generaal Foulkesweg 64
6703 BV Wageningen

T 0031 (0)317 467 720
E beeldengalerij@hetdepot.nl
I www.hetdepot.nl

EEN MUSEAAL PODIUM VOOR HEDENDAAGSE BEELDHOUEWKUNST

2022 is door de Verenigde Naties uitgeroepen tot Internationaal Jaar van het Glas

Nu te zien in het Nationaal Glasmuseum

Verder kijken • een ode aan de nieuwsgierige mens

Arnout Visser (1962) is een ontwerper die graag met glas werkt. Maar hij is geen gewone ontwerper, hij ziet zichzelf eerder als een vormvinder. Zijn werk ontstaat door een originele en onorthodoxe benadering van traditionele objecten, en vaak is die benadering gebaseerd op natuurkundige principes.

De installatie *Verder kijken* is geïnspireerd op de uitvinding van de verrekijker door de Duitse Zeeuw Hans Lipperhey (1570-1619). Als slijper van brillenglazen bedacht hij als eerste ter wereld in 1608 dat als je een diafragma – een opening in de lichtbaan – voor een holle en een bolle geslepen glazen lens in een kader zet, er een scherp én sterk vergrotend effect optreedt. De *Stargazer* en *Lenses Totems* in deze installatie zijn hedendaagse afgeleiden van de verrekijker van Lipperhey, gezien door het altijd nieuwsgierige oog van Arnout Visser. Kijkend door deze lenzen wordt een andere wereld zichtbaar, met nieuwe inzichten voor ieder nieuwsgierig mens.

Een deel van de installatie is vervaardigd in de glasblazerij van het Nationaal Glasmuseum. De glasblazerij is een bezoek meer dan waard: hier beleef je het ambacht van het glasblazen en zie je hoe van heet glas de meest uiteenlopende objecten gemaakt worden.

Een deel van de installatie van Arnout Visser.

Vanaf 1 april

Glas als ijsbreker • kanonnen, blauwe ballen, fonteinen en fabeldieren

In de afgelopen jaren heeft het Nationaal Glasmuseum samengewerkt met experts Marc Barreda en Kitty Laméris in een project dat van 1 april tot 1 november resulteert in een bijzondere tentoonstelling over 'schertsglazen'. Schertsglazen zijn onderdeel van de drinkgewoontes uit de 16de en 17de eeuw, toen het gezamenlijk proosten en drinken uit een pronk- of gelegenheidsglas gebruikelijk was. Dat kon je uit een gewoon glas doen, maar je kon de feestelijkheid vergroten met glazen die de drinker verrassen en in het samenzijn fungeren als ijsbreker. Dat kan op allerlei

Waterrad beker in de vorm van een vrouw. Particuliere collectie.

Hoorn. Particuliere collectie. Foto's Ferry Herrebrugh.

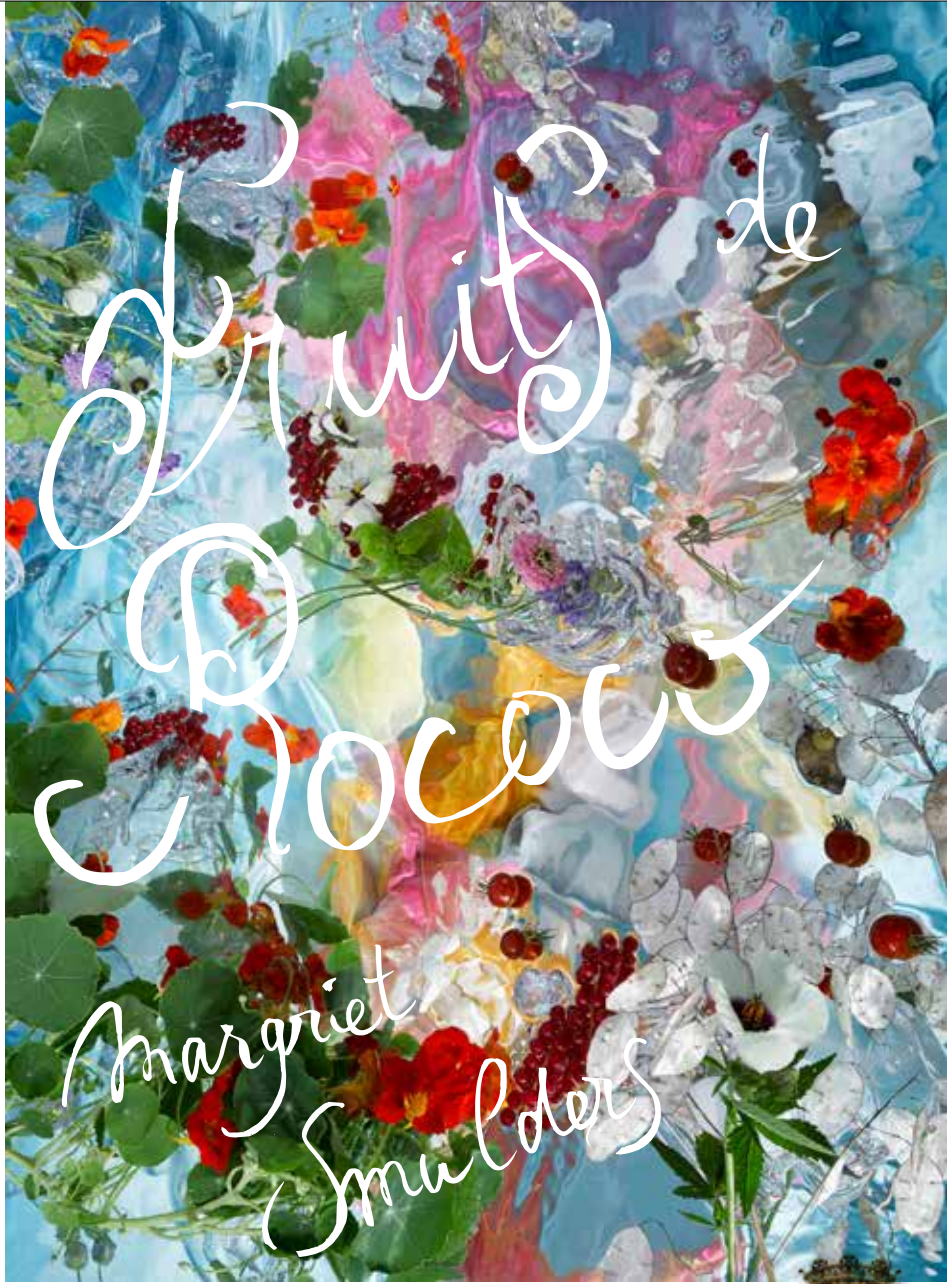
manieren. Bij sommige glazen krijg je dus, als ongevoefde gebruiker, een plens drank over je heen. Andere glazen zijn zo ingenieus gemaakt dat je ze moet bestuderen voordat je überhaupt begrijpt hoe je eruit kunt drinken. Ook zijn er glazen met een bijzondere vorm: ze verbeelden een mens, een fabeldier, een hoorn of zelfs een pistool. Met sommige schertsglazen kunnen drankspelletjes worden gespeeld en weer andere glazen maken (soms vreemde) geluiden, of ze zijn van geheime gaatjes voorzien zijn om de niet-ingewijde mededrinker voor de gek te houden.

In de glasblazerij van het Nationaal Glasmuseum is een ruim praktijkonderzoek opgezet met het doel de specifieke blaastechnieken te identificeren, reconstrueren en te behouden. Omdat er weinig bekend is over de vervaardiging van de glazen – en met name over de vernuftige elementen die het tot een schertsglas maken – is met dit onderzoek heel veel kennis vergaard over deze technieken en hoe de glazen zijn gemaakt. Omdat de oorspronkelijke glazen veel te zeldzaam en breekbaar zijn om te gebruiken, is door het gebruik van de zodoende ontstane replica meer

bekend geworden over hoe de glazen precies werkten.

Hoe zou een hedendaags schertsglas er uitzien? Welke technische of optische bewerkingen kunnen toegevoegd worden aan de geschiedenis van het schertsglas? En in de laatste twee jaar ook een niet onbelangrijke vraag: hoe kan glas de afstand overbruggen die ontstond als gevolg van de pandemie? Ontwerpers Jolan van der Wiel, Wieki Somers, Shaakira Jassat, Bas Kusters en Manon van Hoeckel hebben in de aanloop naar de tentoonstelling de gelegenheid gekregen zich in het schertsglas te verdiepen en zijn daarna in de glasblazerij aan het werk gegaan. Elk van hen benadert het schertsglas op een andere manier: conceptueel, technisch, visueel. De uitkomsten van de samenwerkingen worden gepresenteerd als onderdeel van de tentoonstelling.

■ **Nationaal Glasmuseum**
Museumlocatie: Lingedijk 28-30, Leerdam
Glasblazerij: Zuidwal, Leerdam
www.nationaalglasmuseum.nl

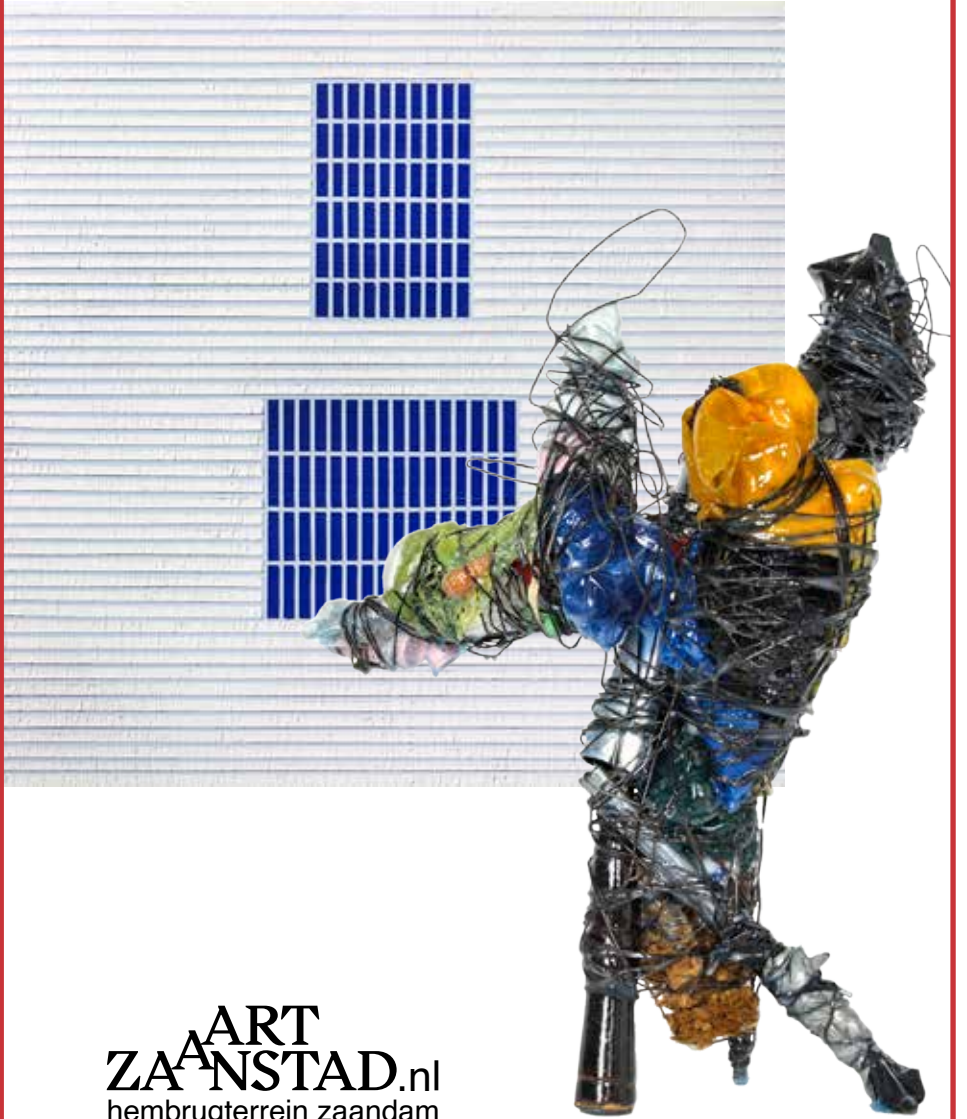
januari – 8 mei 2022

Expositie
Slot Zeist

Ben & Erik 2 X OLDENHOF

5 maart - 10 april

ART
ZAANSTAD.nl
hembrugterrein zaandam

Kunst
plaza
Schurer

Galerie

Kunstuitleen

Horeca

Evenementenlocatie

Bovenste verdieping
Warenhuis Vanderveen

Kijk voor onze
kunstcollectie op:
www.kunstplazaschurer.com

Max Liebermann, een Europees impressionist

Het Hessisches Landesmuseum Darmstadt en het Kunstpalast in Düsseldorf willen de betekenis van Max Liebermann voor het Duitse impressionisme laten zien. Maar niet alleen dat. Ook willen ze de internationale, Europese dimensie van Liebermanns werk van stof ontdoen. Liebermann was sterk Europees georiënteerd. Dat verklaart ook de titel van de tentoonstelling: *Ich Max Liebermann, ein europäischer Künstler*. Eénderde van de ongeveer 110 getoonde werken stamt uit particuliere collecties. Die verdwijnen na afloop van de tentoonstelling dus weer voor langere tijd achter gesloten deuren.

DOOR JAN KRAMER

Kartoffelernte, 1875, Kunstpalast Düsseldorf.
Foto Horst Kolberg.

Max Liebermann (1847-1935) te beschouwen als een Nederlandse schilder met Duitse roots is onzin. Maar zijn gehechtheid aan Nederland, zijn landschappen en de mensen die het bevolkten, doet vermoeden dat er toch een minuscule kern van waarheid in kan zitten. Tenminste, als hij – citerend uit de catalogus – inderdaad gezegd heeft: „Artistiek gezien is Nederland met zijn oude meesters mijn ideaal gebleven.”

Band met Nederland

Waar is in elk geval, dat Liebermann vanaf 1872 veertig jaar lang de zomermaanden in Nederland doorbracht. Niet als toerist, maar beroepshalve. Zelfs zijn huwelijksreis voerde hem hierheen. Als schilder zag hij hier landschappen en mensen die hem sterk deden denken aan de Nederlandse schilderkunst uit de 17de eeuw. Het Nederlandse landschap was tot aan de Eerste Wereldoorlog inderdaad nog betrekkelijk maagdelijk, vooral de oostelijke provincies. De industrialisatie met zijn sociale, grootstedelijke en landschappelijke uitwassen was in die tijd aan ons land nog grotendeels voorbij gegaan. Juist daarom kwam

Max Liebermann, Strandbild bei Nordwijk, 1911, privécollectie.

Zwei gehende Mädchen, studie voor schilderij Schulgang in Laren, 1897, privécollectie, Van Ham Kunstauktionen. Foto Sasa Fuis Fotografie.

Liebermann graag naar Nederland, zo graag, dat hij eens zei ons land te beschouwen als zijn ‘Malheimat’. Zo’n woord zal een Duitser niet gauw in de mond nemen, alleen bij hele sterke gevoelens van verbondenheid. De Eerste Wereldoorlog maakte overigens een einde aan zijn Europese reizen, ook die aan Nederland.

Cultureel netwerk

Bekrompen nationaal denken was Liebermann overigens vreemd. Als Duitser geboren, was hij een Europeaan in hart en nieren. Financieel gesteund door zijn rijke vader, bereisde hij ons continent uitvoerig, snoof nieuwe artistieke ontwikkelingen op, sloot vriendschappen met collega’s, verwerkte hun invloeden in zijn werk en nodigde hen uit voor exposities. Hij was een cultureel netwerk van formaat en een motor voor actieve kunstuitwisseling. Die internationale dimensie van Liebermanns werk verklaart ook de titel van de tentoonstelling. Zijn aanzien in de Europese kunstwereld was vanaf de 1880-er jaren groot. In diverse landen was hij lid van toonaangevende kunstgenootschappen, in Nederland was hij erelid van de toenmalige Hollandsche Teekenmaatschappij. In 1897 zat hij in de keuzecommissie voor de eerste Biënnale van Venetië. Hij wordt gezien als een voorloper van de klassiek moderne kunst en als de belangrijkste vertegenwoordiger van het Duitse impressionisme.

In 1873 vestigde Liebermann zich in Parijs. Vanuit dat – tijdelijke – middelpunt van zijn leven wilde hij zich verder ontwikkelen en relaties met collega’s uitbouwen. Na de Frans-Duitse oorlog van 1870-1871 was het klimaat in Frankrijk echter sterk anti-Duits. Zelfs Liebermann, succesvol netwerk met empathische kwaliteiten, moest het hiertegen afleggen. Na vijf jaar Parijs wendde hij daarom de steven naar het noorden. In Nederland vond hij de landschappen en de mensen die hem inspireerden. En de schilders. In eerste instantie Frans Hals en Rembrandt, die hem met hun lichtwerking en hun losse stijl van schilderen imponerden. Later voelde hij zich thuis bij de alledaagse schildermotieven van de Haagse School.

Boerenleven

Liebermanns eerste schilderliefde was de School van Barbizon. In Barbizon, een plaatsje even ten zuiden van Parijs aan het bos van Fontainebleau, was Jean-François Millet rond 1840 grondlegger van het schilderen in de vrije natuur. Millets thema’s, het eenvoudige boerenleven met de cyclus van zaaien en oogsten, spraken ook Liebermann aan. Uit zijn tijd in Barbizon, rond 1874, stammen ook zijn in aardse kleuren gehouden schilderijen rond de aardappel en de mensen die ze oogstten, bijvoorbeeld het schilderij *Kartoffelernte*.

Waren de *Aardappeleters* van Van Gogh óók bedoeld als aanklacht tegen armoede, typerend voor Liebermanns werk is nu juist de afwezigheid van elke morele, ideologische of literaire lading. Hij schilderde omdat een thema hem aansprak en hij ervan genoot dat op het doek te brengen. Een verhaal vertellen om de kijker een mening mee te geven, dat gevoel was hem vreemd. In zijn werk ging het eerder om een onsentimentele blik op het traditionele alledaagse.

Lichtvlekken

Na zijn Barbizon-periode sloot Liebermann zich aan bij de schilders van de Haagse School. Met Anton Mauve, Jozef Israëls en Jan Veth sloot hij intensieve vriendschappen. Zij maakten hem attent op de pure landschappen in Oost- en Zuid-Nederland. Zweeloo in Drenthe en Dongen in Noord-Brabant werden Liebermanns nieuwe Barbizons. Zijn verbondenheid met die dorpen was intens, hij droeg er boerenkleding en verbleef in boerenherbergen. Zijn schildermotieven voelde hij zo als het ware aan levende lijve. Vanaf de 1880-er jaren vond hij steeds meer erkenning als impressionist, ook en vooral in Frankrijk. Liebermanns omgang met licht en schaduw en zijn losse stijl imponeerden. Zijn ‘lichtvlekken’ werden zijn handelsmerk, zoals in het schilderij *Zwei gehende Mädchen*. Ook schilderde hij veel in de Amsterdamse Jodenwijk.

Na 1890 werd zijn kleurenpalet lichter en helderder. Ook in zijn schildermotieven werd hij kieskeuriger. Hij zocht niet meer de ernst van een zwaar leven, maar de lichtheid van het bestaan. De elegante ontspanning van de paardensport bijvoorbeeld, of bij het zwemmen in zee en het flaneren op het strand. Kenmerkend voor die periode is het schilderij *Strandbild bei Noordwijk*. Liebermann portretteerde op dit schilderij het verfijnde strandleven. Personages zijn met een enkele penseelstreek raak getroffen, het licht en de kleuren stralen de kijker tegemoet.

Late periode

Vanaf 1914 is het afgelopen met Liebermanns rusteloze leven. De Eerste Wereldoorlog zorgde voor gesloten landsgrenzen. Ook in het neutrale Nederland was hij niet langer welkom. Liebermann trok zich terug in zijn villa aan de Wannsee bij Berlijn. Daar legde hij een tuin aan die voor hem werd wat de bloeiende lusthof in Giverny was voor Monet. Hij beeldde er zijn tuin uit in een paar honderd schilderijen, waarvan er zo’n twintig in de tentoonstelling te zien zijn. Na de Eerste Wereldoorlog werd hij voorzitter, en later erevoorzitter, van de Preussische Akademie der Künste en ereburger van Berlijn. Verder verbleef hij, voor de buitenwereld onzichtbaar, in zijn villa en zijn tuin.

Liebermanns joodse afkomst werd hem fataal toen de nationaal-socialisten in 1933 de macht in Duitsland grepen. Van de ene op de andere dag was hij niet meer de gevierde kunstenaar en kunstbestuurder. Zijn lidmaatschap en functies bij de Preussische Akademie der Künste legde hij neer. Zijn afkeer van de nazi’s bracht hij raak onder woorden met zijn beroemde en veel geciteerde uitspraak ‘*Ich kann ja nicht so viel fressen, wie ich kotzen möchte*’. Twee jaar later overleed hij. Bij zijn begrafenis ontbraken de Akademie der Künste en de stad Berlijn...

■ **Ich. Max Liebermann, ein europäischer Künstler**
T/m 8 mei
Museum Kunstpalast
Ehrenhof 4-5 Düsseldorf
Open: di-za 11-18, do 11-21
www.kunstpalast.de

GALERIE

LAIMBÖCK

WILLEM LENSSINCK

“Het oorspronkelijke ontwerp 1983 in keramiek, de Marabus ‘Het Gesprek’ is gemaakt voor de entree van het bejaardencentrum St. Joseph in Alphen aan de Rijn met vogelpark ‘Avifauna’. In een bejaardencentrum stopt vaak het leven en gaat weer door. Nieuwe relaties ontstaan en derhalve de nodige gesprekken. Op vijf verdiepingen van dit centrum plaatste ik wandhoge, keramische panelen. In die weken van de nodige werkzaamheden, zijn mij meerdere gesprekken ter ore gekomen. Intiem en ... ontluisierend.”

Willem Lenssinck, februari 2022

GROTE MARABUS, 'HET GESPREK', 2017,
BRONS 185 X 50 X 40 CM HXBXD

TWEE VERDIEPINGEN KUNST, DESIGN EN EEN ROYALE BEELDENTUIN. PERMANENTE TENTOONSTELLING VAN GIAMPAOLO AMORUSO, FONS BEMELMANS, TJOK DESSAUVAGE, PIETER D'HONT, JAN DE GRAAF, JOOP HEKMAN, LIA LAIMBÖCK, WILLEM LENSSINCK, ERWIN MEIJER, RIPOLLÈS, PÉPÉ GRÉGOIRE, GABRIELE SCHNITZENBAUMER, THEO VAN DE VATHORST, PIET VERMEULEN, C.CONSTANTIN WEBER, FRANCESCA ZIJLSTRA.

GALERIE LAIMBÖCK is iedere dag geopend - uitsluitend op afspraak i.v.m. Covid regels. Doornseweg 10, Langbroek
T. +31-343 561699 / M. +31 6 50521389 / art@galerielaimbock.com / www.galerielaimbock.com / www.willemlenssinck.com

Expositie van Arnix Wilnoudt bij TAK Art Space

Fenestram in Paradisum

Het paradijs blijkt soms dichterbij dan gedacht. Arnix Wilnoudt (pseudoniem van Arnoudt Geerars, 1958, Amersfoort) is na een stormachtige internationale carrière als kunstenaar – zijn werk is te zien van Miami tot Basel en bovendien deel van verscheidene voorname collecties in binnen- en buitenland – neergestreken in Speuld, nabij Ermelo. Hier heeft hij samen met zijn vrouw Brigitte Boss TAK Art Space opgericht. Een idyllische vrijplaats met monumentale beelden; een atelier en een galerie voor levensgenieters. In een weelderige omgeving treft men hier verrassende hedendaagse kunst van hoge kwaliteit. Voor Wilnoudt is de plek bovendien een grenzeloze inspiratiebron. Hij voelt zich betrokken bij alles wat er groeit, bloeit en weer afsterft. Samen met zijn vrouw zoekt hij een harmonieus bestaan met de seizoenen, een ritme dat aansluit op de manier waarop hun directe omgeving voortdurend verandert. Sinds de oprichting van de Art Space voelt hij nauwelijks nog de behoefte tot verre reizen. Uit alle kleine werelden die hem omringen, de ontmoetingen met bijzondere natuur en even zo bijzondere mensen, put hij dagelijks meer dan genoeg ideeën voor zijn eigen werk.

Diorama's

In Speuld begon Arnix Wilnoudt met zijn serie *Fenestram in Paradisum*. In verfijnde diorama's uit wit walnotenhout en museumglas wordt het paradijs op onverwachte wijze in beeld gebracht. Opgezette exotische insecten vinden hier hun plaats tussen rijk uitgewerkte Bijbelse taferelen. Bekende thema's uit de kunstgeschiedenis – de uitdrijving uit het paradijs, de baadsters, de slang en de appel – worden uitgebeeld als plakplaatjes die vroeger op de ruiten van een auto werden bevestigd. Alsof men als kind tijdens een lange rit naar een vakantiebestemming vanaf de achterbank het scheppingsverhaal voorgeschoteld krijgt. Dürer als knipfiguur. De wijze waarop Wilnoudt over Adam en Eva vertelt, is echter alles behalve stichtelijk of simplistisch. Hij zet de natuur centraal als verteller en laat mythen en sagen doorsijpelen in de christelijke leer. Zo maakt hij slim gebruik van symboliek om een commentaar te geven op hedendaagse waarden.

Arnix Wilnoudt.

De parallellen tussen de zondeval en onze huidige klimatologische welvaartskeer spreken boekdelen. Maar ook morele overwegingen met betrekking tot macht en verleiding in een digitale tijd waarin alles binnen handbereik lijkt te zijn, vormen een motief in dit werk.

H.N. Werkman

Naast de bovengenoemde nostalgische plakplaatjes noemt Wilnoudt het grafisch werk van Hendrik Werkman (1882-1945) als inspiratiebron. Werkman wist als avant-gardistisch kunstenaar en drukker met simpel ogende figuren en kleurvlakken zowel mythische verhalen uit te beelden als een politieke boodschap te verkondigen. Voor Wilnoudt is het vooral van belang dat zijn stijl weet te verleiden, de blik weet te grijpen en zich voordoet als iets wat buiten de tijd staat. Dit idee vertaalde hij naar zijn eigen praktijk door een versimpelde beeldtaal te combineren met opgezette kevers, vogeltjes en hagedissen. Het contrast tussen strak grafisch ontwerp en gepreserveerd leven maakt dat deze serie diorama's zelfs de meest doorgewinterde kunstkenner doen opkijken.

Bitterzoete harmonie

Alle dierfiguren en daadwerkelijke dieren in deze diorama's zijn van symbolisch belang. Ze vertegenwoordigen bepaalde menselijke archetypes en temperamenten die zijn te herleiden tot ver voor het schrijven van het Bijbelse verhaal. Het witte paard staat voor trots en lust, de slang voor listigheid en verleiding. Het paradijs dat Wilnoudt beschrijft in deze werken is niet de hemel – een gelukkig niets – maar een plek waar leven en dood elkaar op wondersone wijze opvolgen. Een bitterzoete harmonie van bloeiende planten, stekende insecten en ontembare begeerte. De kunstwerken waarmee Arnix Wilnoudt zich in zijn Art Space omgeeft, tonen op vergelijkbare wijze het volle spectrum van de menselijke beleving. Een haast holistische visie op het paradijs die hij en zijn vrouw Brigitte op overtuigende wijze vorm geven.

Rondleiding

De werken uit de serie *Fenestram in Paradisum* zijn op afspraak te bezichtigen bij TAK Art Space. Dit bezoek kan worden gecombineerd met een rondleiding langs sculpturen van de andere kunstenaars.

Kunstenaars

Momenteel is er werk te zien van: Brigitte Boss, Arnix Wilnoudt, Adelheid en Huub Kortekaas, Olaf Mooij, Manfred Kielnhofer, Elisabet Stienstra, Floris Schoonderbeek, Rob Sweere, Ellen Boersma, Bart Nijboer, Erik Buijs, Rob Voerman, Konstantina Mavridou, Art van Triest, Coen Vernooij, Neil Wilkin, Alex Jacobs, Ellemieke Schoemaker, Frans van Straaten, Han van den Boogaard, Tijs Rooijackers, René Bus, Oscar Prinsen, Hannes Verhoeven, Margot Brekelmans, Jeroen Kuster en Bastiaan de Nennie.

■ TAK Art Space
Hessenmeer 88
3852 NZ Speuld (Ermelo)

Open op afspraak: do-zo 10-18
Reserveer een rondleiding op www.takartspace.com

Arnix Wilnoudt.

Amersfoort viert 150 jaar Mondriaan

Dit jaar is het 150 jaar geleden dat Piet Mondriaan in Amersfoort werd geboren. Er zijn niet veel kunstenaars die zichzelf zo vaak opnieuw hebben uitgevonden als Mondriaan. Tot aan het einde van zijn leven bleef hij zich vernieuwen. Om de pionier van de abstracte kunst te eren staat de Keistad dit hele jaar bol van de culturele activiteiten zoals concerten, theater, workshops, buitenactiviteiten en exposities waarbij beeldingskracht en vernieuwingsdrang centraal staan. In Kunsthall KAdE bijvoorbeeld is t/m 3 juli *Schurend paradijs* te zien, een expositie die refereert aan het aardse paradijs waar Mondriaan naar streefde. De kunsthall bracht werk van 24 kunstenaars samen dat reflecteert op het utopische ideaal van een maakbare wereld, binnen een wereld die allesbehalve maakbaar blijkt. In het Mondriaanhuis is in het kader van *Mondriaan 150* tot en met 19 juni de tentoonstelling *Lef!* te zien. Een expositie met verrassend nieuw werk van jong en aanstormend talent. Concertbezoekers kunnen hun hart ophalen in theater De Veerensmeederij, waar mezzo-sopraan Karin Strobos op 5 en 6 maart de liederencyclus *Brieven aan Mondriaan* vertolkt: liederen, die geïnspireerd zijn op de briefwisseling van Mondriaan en zijn vriendin Willy Wentholt. Alle informatie over het Mondriaanprogramma is te vinden op www.mondriaan150.nl

Kunstexperts lanceren Kunst aan het Hof

Kunst aan het Hof, de nieuwe kunstbeurs van het noorden, opent van 30 maart t/m 3 april 2022 haar deuren. In de Havezate van het resort Hof van Saksen nabij Assen/Groningen, onthult het evenement de nieuwste collecties kunst, antiek, juwelen en design van een kleine twintig prominente geries en kunsthandelaars, bekend van de PAN. Kunst aan het Hof is een initiatief van Grietinus Harms van kunsthandel Collectie Harms Rolde. De authentieke Havezate, hoofdgebouw van het Hof van Saksen, is de gastlocatie van de intieme 'boetiekbeurs' Kunst aan het Hof. Grietinus Harms kwam tot het plan toen veel grotere evenementen vanwege de pandemie werden geannuleerd: „Kunst aan het Hof biedt liefhebbers van beeldende kunst, juwelen en design een bijzondere beleving in een sfeervolle setting.” De kunsthandel van Harms, gespecialiseerd in het hedendaags realisme, is zelf gevestigd in het resort met een permanente tentoonstelling van het werk van Henk Helmantel. Zijn verwachtingen van de nieuwe beurs zijn hoog: „Kunst aan het Hof biedt plaats aan een kleine twintig gerenommeerde kunsthandelaars en galeries, waarvan het merendeel op PAN Amsterdam exposeert. De kwaliteit van het aanbod is gewoon top.” Naast kunstkopers uit de regio verwacht de organisatie ook enthousiaste bezoekers uit de rest van Nederland en de Duitse grensstreek. Harms vat samen: „De tijd is gekomen om elkaar weer te zien en samen volop van kunst te genieten!” Kunst aan het Hof vindt plaats van woensdag 30 maart t/m zondag 3 april, in Hof van Saksen, Borgerderstraat 12, Nooitgedacht. De beurs is dagelijks geopend van 11.00 tot 19.00 uur. www.kunstaanhethof.nl

Milieubewust wanden en accessoires huren

Shopmade, al ruim 20 jaar centraal gevestigd in het midden van het land heeft zich de laatste jaren ontwikkeld tot een volwaardig duurzaam en meedenkend partner voor de inrichting van tijdelijke exposities. Een uitgebreid programma met verschillende wanden en displays en daarbij altijd een passend advies naar behoefte.

Er is met onze exposanten een grote diversiteit aan accessoires ontwikkeld om een expositie in te richten. Denk aan bijvoorbeeld aan verlichting (unieke 2-zijdige plaatsing spots), ophangsystemen (altijd exact recht onder de spot), kubussen, infoborden, ezels, desinfectiedisplays etc. Alle producten zijn kwalitatief zeer hoogwaardig en zo ontworpen dat er minimale transportruimte wordt ingenomen: kostenbesparend en duurzaam! Daarnaast zijn alle producten modulair inzetbaar en volledig te recyclen. Het wordt nog wel eens als lastig ervaren om ruimtes op schaal in te delen. Bij Shopmade in IJsselstein is er een ruimte om een expositie-indeling vooraf na te bootsen.

Ruimte huren met de minste zorgen
Er is sprake van een toenemende vraag naar ruimte om te kunnen exposeren. Recent is er een verdieping van 175 m2 in het pand van Shopmade ingericht als exporuimte die vele voordelen biedt. Het betreft drie aan elkaar verbonden ruimtes (10 x 8, 6 x 4 of 4 x 4 meter) die ook afzonderlijk gehuurd kunnen worden. Grote raampartijen brengen naast een prima daglicht-plafondverlichting nog eens extra daglicht binnen. Met uitzicht op historisch IJsselstein.

Alle expomateriaal is direct voorhanden, de materialen worden in de gehuurde ruimte aangeleverd.

Geen externe transporten, geen belasting van milieu en ter plekke nog even iets kunnen aanpassen wanneer gewenst. Grenzend aan de ruimtes is er een eigen keuken en toilet beschikbaar.

■ Nieuwsgierig?
www.expositiewandenhuren.nl

Neem gerust vrijblijvend contact op voor bezichtiging van de materialen en/of ruimte

kunstkrabbels

Extraordinair

De internationaal actieve kunstenaar Guda Koster (1957, Alkmaar) exposeert in het Stedelijk Museum en het Kunst-Torentje in Almelo. Zij maakt al een leven lang sculpturen van textiel, en sinds een paar jaar is daar de fotografie als medium bijgekomen. Haar werk begeeft zich in het gebied tussen mode, beeldende kunst, fotografie en performance. Gebruik makend van menselijke modellen (meestal zij zelf), kleding en textiel in felle kleuren en opvallende patronen creëert ze surreële situaties. Die geësceneerde figuren worden gefotografeerd, en sommige van die figuren spelen weer een rol in de performances, die meestal op straat plaatsvinden. Deze extraordinaire wereld van mensen die schuilgaan in strakke vormen van gekleurde textiel maakt nieuwsgierig. Koster's werk is niet abstract, wel gestileerd. De soms ongemakkelijke poses van de modellen contrasteren met de kleurige stoffen waar ze in verpakt zijn. Soms is er niet meer te zien dan een been of een arm. De gezichten zijn onzichtbaar, waardoor de grens tussen mens en context vervaagt. Het zijn nauwkeurig uitgedachte hedendaagse *tableaux vivants* vol verwijzingen naar de alledaagse werkelijkheid. Haar werk is vrolijk, mysterieus, uiterst toegankelijk en altijd meteen herkenbaar als een 'Koster'.

In het Stedelijk Museum Almelo toont Koster behalve vier nog niet eerder getoonde werken foto's, videoregistraties van een aantal performances, miniaturen en sculpturen. Speciaal voor Kunst-Torentje maakte ze het werk *In de armen van Morpheus*.

Extraordinair, bijzondere figuren van Guda Koster, t/m 24 april in Stedelijk Museum Almelo, Prinsestraat 13 (open di-zo 10-17) & in het Kunst-Torentje (24/7). www.stedelijkmuseumalmelo.nl

Erwin Wurm in Oss

Museum Jan Cunen presenteert een grote solotentoonstelling van Erwin Wurm. Voor het eerst toont de befaamde kunstenaar een dwarsdoorsnede van zijn werk, van *Narrow furniture* tot *One minute sculptures*, in de context van een monumentaal pand. Met *Erwin Wurm – Am I a house?* vertellen museum en kunstenaar samen een eigen verhaal, dat op geen andere plek verteld kan worden.

Villa Constance, het voormalige woonhuis waarin het museum is gevestigd, is daarbij zowel locatie als onderwerp. Want wat is eigenlijk een huis of een thuis? Voor Erwin Wurm (Bruck an der Mur, Oostenrijk 1954) is een huis als een tweede huid, een laag om onze eigen huid heen: „Het huis biedt bescherming en geeft ons zekerheid, maar is ook een statussymbool waarmee we pronken. Kijk maar naar de rijkgedecoreerde hal van de villa. Het zegt iets over onze identiteit; misschien gaan we er – net als bij een auto of een hond – zelfs een beetje op lijken. Met alle technologische ontwikkelingen kun je je afvragen of we in de toekomst echt één worden met onze bezittingen? Kan een lichaam ook een huis zijn?”

In de kern gaat zijn werk over de mens, onze alledaagse realiteit en de absurditeit die daarmee gepaard gaat. De reeks *One minute sculptures*, waaraan Wurm al meer dan vijftientig jaar werkt, is daarvan een goed voorbeeld. Deze beelden bestaan uit gewone voorwerpen, zoals een trui, meubel of een paar tennisballen, voorzien van een instructie. Vervolgens is het aan jou om het werk tot leven te wekken of af te maken. En dus plaats je een stoel op je borst door je armen in de leuningen te haken, met een ongemakkelijk geknakte nek tot gevolg (*The idiot II*, 2003). Wurm speelt op deze manier met de traditionele rol van de bezoeker. Alleen kijken is niet voldoende, want: „Dan telt het kunstwerk niet.”

Het werk van Wurm is toegankelijk en humoristisch, maar zet ook aan tot nadenken. Neem zijn *Narrow furniture*: herkenbare, levensgrote meubels, die Wurm 'samenperst' tot benauwende afmetingen. Smalle versies van een bed, een bad en een urinoir wijzen je op de voormalige functies van de kamers van de Osse villa. Tegelijkertijd verwijzen ze naar het milieu waarin de kunstenaar opgroeide: het naoorlogse Oostenrijk, dat in zijn ogen streng, ouderwets en patriarchaal was. Met zijn persoonlijke ervaringen als uitgangspunt vertelt Wurm een universeel verhaal. *Erwin Wurm – Am I a house?*, t/m 28 augustus in Museum Jan Cunen, Molenstraat 65, Oss. Open: di-zo 11-17. www.museumjancunen.nl

Blauwdruk

In Bildhalle Amsterdam is de eerste Nederlandse solotentoonstelling van Mika Horie, *Kiku*. De Japanse term *kiku* betekent horen of luisteren. Door te luisteren naar haar natuurlijke omgeving, kan Horie zich beter concentreren op de processen van haar arbeidsintensieve fotografie.

Het fotografische werk van kunstenaar en ambachtsvrouw Mika Horie (1984) gaat terug tot bronnen van alternatieve printtechnieken uit de vroegste dagen van de fotografie. Horie richt zich op het maken van papier en de cyanotypie, een in 1842 ontwikkelde techniek die populair werd als goedkope reproductietechniek – beter bekend als blauwdruk – voor bijvoorbeeld tekeningen. Kort nadat de techniek werd uitgevonden maakte de Engelse botanist en fotoboekpionier Anna Atkins (1799-1871) gebruik van het procédé om contactdrukken te maken van Britse zeewieren (*British algae*).

In 2013 verhuisde Horie naar een berghuis in Ishigawa, waar haar atelier wordt omringd door bossen en waterbronnen. Uit de bast van de gampi-bomen rondom haar huis haalt Horie de vezels waarvan ze eerst pulp en vervolgens papier maakt. Het water voor de productie haalt ze uit een nabijgelegen riviertje. De bast van de gampi levert sterke, haast doorzichtige vellen papier op. Hoe dunner het papier, hoe satijnachtiger de textuur. Textuur is cruciaal voor ambachtelijke Japanse papieren en Horie excelleert in hoe ze textuur en structuur haar beelden mede laat bepalen. Als een vel papier gereed is prepareert Horie deze met een zoutoplossing en maakt ze contactdrukken met fotografische negatieven of fotogrammen met bijvoorbeeld theebladeren. Door papier aan zonlicht bloot te stellen verandert de chemische structuur van de emulsie en verschijnt het beeld in diepe tinten cyaanblauw.

T/m 26 maart in Bildhalle, Hazenstraat 15h in Amsterdam. Open: wo-za 12-18. www.bildhalle.nl.

Mika Horie exposeert tot 13 maart ook bij Ibasho in Antwerpen.

KNSTNWS

Reizende expositie van Charlotte Schleiffert

Verschillende musea presenteren het komende jaar de expositie *Tolerance test*. Die bestaat uit 15 *large drawings* van Charlotte Schleiffert, getoond in een theatrale setting. Op de metersgrote tekeningen staan grillige mensdierwezens, die maatschappelijke thema's verbeelden, zoals ongelijkheid, macht en consumptisme. Op specifieke tijden geeft actrice Kimberly Agyarko een voorstelling. *Tolerance test* staat eerst in het Drents Museum in Assen (t/m 8 mei) en is vanaf 12 mei in Nieuw-Dakota in Amsterdam. Later volgen Rijksmuseum Twenthe en Singer Laren.

David Bade tekent in Week van Psychiatrie

David Bade gaat tijdens de Week van de Psychiatrie (14-25 maart) werken aan een bijzonder kunstproject in zorginstelling Mondriaan in Heerlen. Onder het thema *David Bade tekent Heerlen onder de tafel* heeft de kunstenaar al meerdere projecten gerealiseerd in samenwerking met kunstinstelling Schunck. Dit keer is gekozen voor een zorginstelling, waar Bade gaat praten met medewerkers en cliënten. Ter plekke verwerkt hij de verhalen in een schilderij, terwijl het publiek kan toekijken.

Nieuwe directeur Museum Gouda

Vanaf 1 maart is Femke Haijtema de nieuwe directeur-bestuurder van Museum Gouda. Hiervoor was zij Hoofd Publiek & Presentaties bij het Fries Museum en Keramiekmuseum Prinsessehof in Leeuwarden. Zij wordt in Friesland opgevolgd door Annemarie Lavèn, die hoofdredacteur was van het Historisch Nieuwsblad en het tijdschrift Maarten. Haijtema volgt in Gouda Marc de Beyer op, die sinds 1 januari directeur is van Teylers Museum in Haarlem.

KNSTVLNG

- Veilinghuis Van Spengen, Koninginneweg 25, Hilversum. **28 februari t/m 3 maart Timed-online veiling: kunst, antiek en design**; kijkdagen 24 t/m 28 februari, 10-17 uur. www.vanspengen.nl

- Veilinghuis De Jager, Livingstoneweg 18, Goes. **1, 2 en 3 maart Kunst, antiek & Aziatica veiling**; kijkdagen o.a. 27 en 28 februari. www.veilinghuisdejager.nl

- Veilinghuis Onder de Boompjes, Nieuwstraat 38, Leiden. Maart: inbreng op afspraak; **25 t/m 27 maart**; kijkdagen 19 t/m 25 mrt. www.onderdeboompjes.nl

- Zeeuws Veilinghuis, Kleverskerseweg 53c, Middelburg en Nieuwe Keizersgracht 570, Amsterdam. **28 maart t/m 4 apr Timed-online veiling**; kijkdagen 1, 2, 4 april 10-17. www.zeeuwsveilinghuis.nl

- Veilinghuis Derksen, Amsterdamseweg 23, Arnhem. Maandag **11 april 19.00 uur en volgende dagen: Kunst, antiek-, design- en brocanteveiling**; kijkdagen 7 t/m 10 april, 10-16 uur. www.derksen-veilingbedrijf.nl

- Korst van der Hoeft, Hekellaan 2, 's-Hertogenbosch. **11 t/m 16 april Kunst & antiekveiling**, kijkdagen 7 t/m 10 april, 10-17 uur. **30 april en 1 mei februari Inboedel & curiosaveiling**, kijkdagen 28 en 29 april, 9-17 uur. www.korstvanderhoeft.nl

- Veilinghuis AAG, Lekstraat 63, Amsterdam. **April: ONline ONLY, online veiling**. Info op www.veilinghuisaag.com

NOVÉ REALISMY • Tsjecho-Slowaaks realisme 1918-1945

Als eerste ter wereld laat Museum MORE een groot overzicht zien van de figuratieve kunst uit het Tsjecho-Slowakije van 1918 tot 1945. Een selectie met meer dan 70 werken van ruim 45 kunstenaars biedt een verrassende blik op het nieuwe realisme zoals dat tot bloei kwam in een turbulente regio, vol verschillende culturele bevolkingsgroepen en verschuivende politieke krachten. *Nové Realismy* toont een rijkgeschakeerd spectrum aan portretten, landschappen, stillevens en sculpturen.

Ilona Singer-Weinberger, *Portrait of a girl with golden rain*, 1930, collection Jewish Museum in Prague, oil on canvas, 60 x 45 cm. © Jewish Museum in Prague.

Van Praag tot Bratislava – en ver daarbuiten – richtten kunstenaars zich op het verbeelden van stadse dynamiek of een eenvoudig dorpsleven. Op fabrieken en flats of juist op boeren en het buitenbestaan. Op het nachtleven in een metropool, met arbeiders aan een bar. Of lege landschappen waarin het ooit rustig toeven was, in een overzichtelijke wereld. Voortbouwend op een rijke culturele traditie, midden in het hart van Europa, stonden kunstenaars op zoals Edmund Gwerk, Otto Gutfreund, František Muzika,

Bedřich Stefan, *Girl with absinthe*, 1924, collection National Gallery Prague, coloured fired clay, 45 x 35 x 40 cm. Foto National Gallery Prague.

Géza Schiller, Sándor Bortnyik, Ester Šimerová, Milada Marešová, Erika Streit en Ilona Singer-Weinberger. Artistiek directeur Maite van Dijk: „Met *Nové Realismy* willen we ons publiek graag verrassen, net zoals ook wij verrast raakten. Sommige grote namen in Tsjechië en Slowakije zijn hier totaal onbekend, andere kunstenaars verdienen het om opnieuw ontdekt te worden. En met de tentoonstelling laat Museum MORE weer zien hoe grenzeloos de figuratieve kunst in de jaren '20 en '30 van de vorige eeuw floreerde. Daarbij biedt de opstelling van onze eigen collectie met hoogtepunten uit de Nederlandse interbellumkunst een prachtige en overtuigende internationale context.”

Culturele voorhoede

Pas relatief recent groeit de waardering weer in Tsjechië en Slowakije voor deze kunst die grotendeels in vergetelheid was geraakt. Ooit opgeborgen in museale depots, vanwege de reuk rondom figuratieve kunst als propagandamiddel van totalitaire regimes. De aardschokken die Europese continent doorstond tijdens de Eerste Wereldoorlog trilden nog lang na in Midden- en Oost-Europa. Met de ineenstorting van het Oostenrijks-Hongaarse keizerrijk in 1918 ontstonden nieuwe geografische grenzen, die oude regio's dwars doorklieften. Bohemen, Moravië, Silezië, Slowakije gingen op in nieuwe staten.

Een culturele voorhoede van onder anderen Duitstalige joden, Hongaarse artistieke nomaden, etnische Tsjechen en Slowaken reisden door Frankrijk, Duitsland en Italië. Aan kunstacademies in Parijs en Berlijn proefden ze de veranderingen in artistieke opvat-

Oldřich Kerhart, *In cafe*, 1922, collection Umění Karlovy Vary Gallery, oil on canvas, 76 x 57 cm. Foto Bořivoj Hořínek.

Peter Pálffy, *Still life with a can*, ca. 1935, collection Slovak National Gallery, oil on cardboard, 70 x 50 cm.

© Foto www.webumania.sk.

tingen. Onderweg, in culturele hotspots, wisselden ze nieuwe inzichten uit met andere kunstenaars, maakten ze soms deel uit van de kosmopolitische avant-garde en namen ze moderne visies mee terug naar huis; naar dat wat ooit 'thuis' was geweest of wat een nieuw 'thuis' zou worden. Geschoold of autodidact, sociaal geëngageerd en esthetisch gedreven creëerden ze een eigen beeldtaal, niet te vangen in één stroming, maar in parallelle realismen die gelijktijdig naast elkaar bestonden. Net als hun culturen, identiteiten en politiek opvattingen.

Te zien In Museum MORE
in Gorssel t/m 8 mei

■ **Museum MORE**
Hoofdstraat 28
7213 CW Gorssel
www.museummore.nl
Museumkaart en VriendenLoterij-kaart
geldig + € 3,- toeslag

Milada Marešová, *Railway station*, 1927, collection Collett Prague - Munich, oil on canvas, 57 x 41 cm. Foto Oto Palán © Estate of Milada Marešová.

ARJAN VAN HELMOND • Re-collection

Kunstenaar Arjan van Helmond (1971) weet als geen ander de emotionele lading van het alledaagse voelbaar te maken. Hij verkent en vereeuwigd dingen en plekken op technisch virtuoze wijze in gouache en acrylverf op papier of doek. Zijn objecten en interieurs roepen diffuse emoties op, zoals een geur opeens een lang-vergeten ervaring kan terughalen. In een plastic tuinstoel, een stuk tapijt, een onopgemaakt bed of het zicht op een blinde muur liggen tal van sluimerende sentimenten besloten en fragmenten van herinneringen. Zijn het die van de kunstenaar of van de kijker? Met zijn unieke verbeelding bouwt Van Helmond aan een soort geheugenpaleis, met universele zeggingskracht.

Arjan van Helmond, Sink #1, 2010, inkt, gouache en acrylverf op papier, 95 x 113 cm, particuliere collectie.

Arjan van Helmond, Six day painting, 2012, gouache en acrylverf op papier, 76 x 96 cm, particuliere collectie.

Pauzeknop

Een eigentijdse kruising tussen stillevens- en genreschilderkunst, zo zou je een groot deel van Van Helmonds oeuvre kunnen noemen. Twee genres die bij uitstek in Nederland tot volle wasdom kwamen. In tegenstelling tot veel traditionele genrestukken, zoals de 17de-eeuwse huiselijke taferelen van Johannes Vermeer of Jan Steen, is er geen mens te bekennen in Van Helmonds schilderijen. Maar de menselijke aanwezigheid schemert overal door: de hoofdrolspelers kunnen zo dadelijk binnen wandelen of zijn net vertrokken. Zoals bij de eenzame gootsteen op *Sink#1* (2010) met restanten van een avondje met wijn en een kant-en-klaarmaaltijd. Het zijn geen zorgvuldig gearrangeerde stillevens, eerder een subtiel 'stil even'. Alsof de kunstenaar, heel

even, op de pauzeknop van het alledaagse leven heeft gedrukt.

**Te zien in de Tuinzaal van
Museum MORE in Gorssel t/m 6 juni**

■ Museum MORE in Gorssel

¿QUÉ PASA? • PAT ANDREA IN KASTEEL RUURLO

Museum MORE verlengt zijn ode aan de kunst van Pat Andrea in Kasteel Ruurlo. Daarbij is een selectie te zien met 30 topstukken die getuigen van zijn even fantasievolle als kritische kunstenaarschap.

Pat Andrea (1942) maakt speelse en tegelijkertijd verontrustende schilderijen en tekeningen. Geweld, macht of erotiek zijn nooit eenduidig verbeeld in het oeuvre van Andrea. Universele thema's vermengt hij met persoonlijke onderwerpen. Grote geschiedenis vervaagt hij met kleine vertellingen. En de dynamiek van bewegende figuren, in mogelijk explosieve situaties, houdt je als toeschouwer in de ban.

Pat Andrea, De val, 1975, particuliere collectie © Pictoright.

Momentopname

De kunst van Pat Andrea beweegt zich tussen schoonheid en gevaar. De vele vrouwen in Andrea's werk, vaak naakt of halfnaakt in confronterende poses, weerspiegelen zijn fascinatie voor de *femme fatale*. Haar schoonheid en erotiek gaan gepaard met een dominante, zelfs agressieve uitstraling. Er is voortdurend spanning tussen aantrekken en weer afstoten. Gestolde bewegingen geven de indruk van een momentopname, een geïsoleerde maar betekenisvolle scène uit een eindeloos groot en complex verhaal, waarin de kijker zich een voyeur voelt.

Popartiest

Andrea werd van 1960 tot 1965 opgeleid aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag. Terwijl om hem heen abstractie en concept de boventoon voerden, zocht hij van begin af aan

naar manieren om de figuratieve traditie te vernieuwen. Met zijn kleurrijke stripachtige stijl vertegenwoordigde hij in de jaren '70 de Nederlandse tak van de internationale popart. In zijn streven kunst te maken voor een zo groot en divers mogelijk publiek – verstaanbaar voor iedereen, maar zonder behaagziek te zijn – is Andrea ook met zijn latere werk eigenlijk altijd 'popartiest' gebleven.

Te zien in Kasteel Ruurlo t/m 26 juni

■ Kasteel Ruurlo
Vordenseweg 2
7261 LZ Ruurlo
www.museummore-kasteelruurlo.nl
Museumkaart en VriendenLoterij-kaart
geldig + € 3,- toeslag

Pat Andrea, Niet meer kijken, 1976, particuliere collectie © Pictoright.

Pat Andrea in zijn atelier.

Galerie Bonnard in Nuenen

Solo-expositie Rutger Hiemstra • Antidepressiva in verf

20 maart t/m 17 april

Schilderijen: Rutger Hiemstra

Opening: zondag 20 maart om 14.30 uur.

Vanaf 14.00 uur live-muziek.

Iedereen is hiervoor van harte uitgenodigd!

Rutger Hiemstra, Banaan in ronde metalen bak, olieverf op paneel, Ø 21 cm.

De Groningse kunstenaar Rutger Hiemstra (1975) verstaat de kunst van het schilderen naar waarneming. Stilleven, landschappen, portretten en combinaties van voorwerpen, alles 'naar het leven' geschilderd en/of getekend.

Twee jaar voorbereiding

Tijdens deze solo-expositie bij galerie Bonnard zijn er ruim 50 nieuwe werken te zien van de kunstenaar: stilleven, landschappen en portretten die hij in de afgelopen twee jaar maakte voor deze grote tentoonstelling.

Klokhuis

In 2021 was de kunstenaar op de Nederlandse televisie in zijn atelier aan het werk te zien. Bij het programma Klokhuis schilderde hij een stilleven van

Rutger Hiemstra, Is it art, olieverf op paneel, 90 x 132 cm.

een banaan in een broodtrommel. Ontspannen, vrolijk en kleurrijk vertelt Rutger Hiemstra hierin aan de interviewer – terwijl hij de compositie opbouwt en het stilleven uiteindelijk op een paneel schildert – over wat hij doet. Bijzonder vaardig en virtuoos is hij hier aan het werk. Het resultaat is al net zo vrolijk, kleurrijk én ontspannen om naar te kijken. Het is bijzonder, hoe dit karakter van de kunstenaar ook zijn werkwijze is en het karakter van het uiteindelijke schilderij.

Realisme

Hoewel Hiemstra, terwijl hij naar zijn onderwerp kijkt, zijn werk maakt, zijn de schilderijen los, open en overal schilderachtig. De verfstreken, kleuren en ook het paneel blijven deel uitmaken van het geheel. Nergens in zijn werk wordt het 'poetserig' of 'een gevecht', overal is het werk transparant en los van karakter. Hiemstra speelt ook graag met het platte vlak en maakt zijn stilleven zo dat ze van afstand 3-dimensionaal lijken. Een ander werk wordt een trompe-l'oeil, waarbij de kijker de neiging moet weerstaan te voelen of het 'echt' is.

Antidepressiva in verf

Naar aanleiding van de deelname aan een groepsexpositie bij Bonnard in 2018 verscheen er een leuke recensie in het NRC. Dit betekende tevens dat het werk van Hiemstra nationale bekendheid kreeg. De schrijver van het artikel, kunstrecensent Gijsbert van der Wal, eindigde het stuk met: „Een chagrijniger criti-

Rutger Hiemstra, Sneeuwhekje, olieverf op paneel, 23 x 29 cm.

cus zou het allemaal té smakelijk kunnen vinden, te verkoopbaar, te weinig schurend. Zo iemand gun je een beetje van Hiemstra's onbedorven enthousiasme voor de dingen om ons heen. Zijn stilleventjes zijn antidepressiva in verf: als je goed kijkt, zeggen ze, is het leven de moeite waard."

Antidepressiva in verf is dan ook de titel van deze solo-expositie van Rutger Hiemstra bij Galerie Bonnard!

Rutger Hiemstra, In de garage, olieverf op doek, 27 x 55 cm.

Galerie Bonnard in Nuenen

Grafiek

24 april t/m 22 mei

Houtsnedes: Siemen Dijkstra, Grietje Postma,
Eline Brontsema

Etsen: Charles Donker, Reinder Homan

Opening: zondag 24 april om 14.30 uur.

Vanaf 14.00 uur live muziek.

Iedereen is hiervoor van harte uitgenodigd!

Grafiek behoort vanaf het moment dat galerie Bonnard opende tot de vaste collectie. Tijdens deze expositie is grafiek geen onderdeel van de totale collectie maar zal de hele expositie gewijd zijn aan deze kunstvorm op papier.

Het werk van etser Charles Donker (1940), is momenteel te zien in Parijs: In het Fondaton Costodia is een retrospectief ingericht. Hierbij verscheen het boek *Altijd kijken*. In datzelfde museum was in 2020 een overzichtsexpositie van Siemen Dijkstra, ter gelegenheid daarvan verscheen het boek *à bois perdu*.

Charles Donker

De etsen van Charles Donker worden in binnen- en buitenland bewonderd en verzameld. Niet alleen door liefhebbers en critici, maar vooral ook door andere kunstenaars. In het boek *De etsen van Charles Donker*, dat in 2020 in het Centraal Museum in Utrecht werd gepresenteerd ter gelegenheid van de 80ste verjaardag van de etser, schrijft kunstenaar Simon Koene: „Als ik mijn hart mag laten spreken, is er met Donker een etser opgestaan, die met zijn verfijnde, fluweelachtige etsen een wereld oproept, die meer uit stilte dan uit spektakel bestaat.”

De natuur, buiten, maar ook materiaal ván buiten zijn steeds zijn inspiratie. Het motief van een den-nenappel, een vis, een overleden dier, takjes of blaadjes zijn dankbare onderwerpen. Daarnaast zijn er de landschappen, delen van zijn tuinen. Hoe de natuur zich aan hem presenteert, dat laat Charles Donker in zijn etsen zien. In zijn atelier bij Fort Rhijnauwen, werkt hij het liefst, al ruim 40 jaar. Geen elektriciteit, alleen daglicht dus, geen luxe, juist afstand van de drukte, waardoor er lekker rustig gewerkt kan worden.

Dichter Ed Leeflang schreef hierover: „Hoe overvol het land in werkelijkheid is, hoe het er ook dendert, Donkers verlaten plekken, ijle bomen of statieportret van de nachtzwaluw ademen een soort onbedorven stilte en aandacht, die misschien alleen nog maar in zulke kunst zelf kan worden gevonden.”

Charles Donker, *Tosoh*, ets op papier, 18 x 27 cm.

Reinder Homan

Reinder Homan (1950) omschrijft zichzelf als ‘de jongen met de boom’, tevens de titel van een boek van Peter van Straaten. Hij zegt hierover: „Dit was mijn boek! Ik was die jongen en die boom stond symbool voor vele bomen en planten. Onzin, natuurlijk, maar soms is een gevoel sterker dan een realiteit.” Zo werd die jongen tekenaar en later etser. Ondertussen is die jongen man geworden, nog steeds vertelt hij zijn ‘natuurverhalen’ op de etsplaat. Soms over bomen, maar ook over fluisterend riet en dreigende stormen, over oude gebouwen in uitgestrekte parken of kwetsbare bloemen in zonnige weiden. In het boek dat verscheen over de kunstenaar Reinder Homan, *Mijn vader, Reinder Homan, de etser*, ge-

Reinder Homan, *Iep 2*, ets op papier, 30 x 40 cm.

schreven door zijn dochter Sara, schrijven anderen, onder wie Gijsbert van der Wal en zijn dochter zelf, over hem. Een boeiend boek over de liefde voor de ets, de passie voor de natuur en vooral ook de groei van een ‘jongen zonder kennis van kunst naar een van Nederlands voornaamste etsters’.

Houtsneden

Naast de twee bovengenoemde etsters toont galerie Bonnard het werk van drie houtdrukkers. Alle drie maken zij kleuren houtsneden en in de zogenaamde reductietechniek (*à bois perdu*), waarbij alle drukgangen (elke kleur laag) weggesneden worden uit hetzelfde stuk hout. De cyclus van snijden, ininkten en af-drukken worden steeds herhaald. Afhankelijk van de kunstenaar kan dat met steeds donkerder of steeds lichtere kleuren. De ene kunstenaar gaat hierbij ook verder dan de andere. Hoe meer kleur en hoe meer details hoe meer drukgangen er zijn. Dit kan oplopen tot wel 20 drukgangen. Elke stap richting dit eindresultaat is onomkeerbaar en vergt een goede kennis en voorbereiding.

Siemen Dijkstra

De prenten van Dijkstra zijn meesterlijk in hun rijkdom aan kleur, details en de suggestie van licht dat door bomen valt, langs gebladerte, of op rimpelend water weerkaatst. De kunstenaar laat een fascinerende trefzekerheid en kennis zien als het gaat over het ambacht van houtdrukker en tekenaar. De keuze voor deze techniek is een zeer bewuste, aldus Dijkstra zelf. De gelaagdheid heeft hij nodig om de gelaagdheid van de natuur te laten zien. De enorme hoeveelheid lagen die daadwerkelijk in een prent zitten en de hoeveelheid handelingen die hij hiervoor verricht, zorgen ervoor dat het maanden kan duren voordat een prent vanaf de schets tot het eindresultaat helemaal klaar is.

Zelf vertelt Siemen Dijkstra over zijn werk en werkwijze: „Omdat de mens de afgelopen decennia het niet na laat zo nu en dan drastisch in te grijpen in het nog resterende natuurlijke landschap, zie ik mij de laatste jaren steeds meer genoodzaakt om het bezielde landschap te archiveren. (...) Ik blijf zoeken naar landschappen waar de tijd heeft stilgestaan en probeer deze vast te leggen in de kleuren houtsnedetechniek. Het gelaagd over elkaar drukken van kleuren stelt mij in staat de gelaagde werkelijkheid van het onderwerp naar boven te brengen.”

Siemen Dijkstra, *Landgoed Sol*, houtsnede op papier, 50 x 75 cm.

Grietje Postma

De houtsneden die Postma maakt ogen realistisch, maar zijn ontstaan in fantasie en weerspiegelen geen werkelijk bestaande bospaden, weilanden, zomer- en winterlandschappen. Voor haar zorgen ‘de diverse elementen’ van de reductietechniek ervoor dat ze haar kracht vindt. De beperking van vrijheid en het vooraf uitdenken en plannen van vorm, kleur en beeld, geven Postma de uitdaging die zij zoekt. Postma vertelt in een van de boeken die over haar werk verschenen zijn: „Vroeger had ik de behoefte

Grietje Postma, *23675*, houtsnede op papier, 40 x 50 cm.

alles te laten zien wat ik kon. Nu maak ik een keuze en heb ik een eigen stijl waarbij ik me thuis voel.” Grietje Postma werkt het landschap gelaagd op en eindigt graag met de lichtste kleur, de lucht. „Onder de lucht”, vertelt zij hierover, „bevinden zich alle kleuren van het landschap, dan voelt het werk compleet.”

Eline Brontsema

Frisse composities, heldere kleuren en verrassende onderwerpen zijn enkele woorden die ons te binnen schieten als we kijken naar het werk van Eline Brontsema. Ze is nog maar pas afgestudeerd aan de Klassieke Academie in Groningen. Hier kreeg zij les van Siemen Dijkstra en ook hij zag meteen haar talent en doorzettingsvermogen om deze bijzondere en complexe techniek onder de knie te krijgen. Door het Museumtijdschrift (nummer 7, 2020) werd aan Henk Helmantel gevraagd welk jong talent ‘we’ in de gaten moeten houden. Zijn antwoord: „Ik weet al wie ik voordraag; Eline Brontsema. De manier waarop zij de houtsnede aanpakt is fris en abstraherend. Ze heeft uitstekend les gehad van dé grootheid op dit gebied, Siemen Dijkstra. Die maakt sfeervolle houtsneden, vooral van landschappen die verloren dreigen te gaan. Brontsema gaat haar eigen weg: zij heeft originele opvattingen over beeld en onderwerp. Zij kiest voor interieurs van kantoren, een huiskamer, een klaslokaal. Daarbinnen maakt ze duidelijke keuzes voor licht en kleur, voor de manier waarop de meubels staan, dienstbaar aan een sterke compositie.” Minstens zo opmerkelijk is het dat ze nog tijdens haar studie al bijzonder opviel. In Spanje won zij de eerste prijs bij The 5th International On Paper Printmaking Award 2019 voor haar kleuren houtsnede *Woonkamer S*. Ter gelegenheid van de serie *Euvelgunnerheem*, die zij maakte voor haar afstuderen in 2020, verscheen een boekje. Hierin schrijven docenten en begeleiders Siemen Dijkstra en Piet Sebens met bewondering over het werk van deze jonge en getalenteerde kunstenaar.

Eline Brontsema, *Het antiquariaat*, houtsnede, 41 x 54,5 cm.

■ Galerie Bonnard, Berg 9, 5671 CA Nuenen
Open do-za 11-18. Buiten openingstijden op afspraak
René Renders 06-12400861
David van der Linden 06-13763320

Afwijkende openingstijden:
1e en 2e Paasdag van 11.00 tot 18.00 geopend
Bevrijdingsdag, 5 mei, geopend
www.galeriebonnard.com

KNSTNWS

Marit Shalem ontvangt cultuurlprij Zuid-Holland

Op 1 april krijgt Marit Shalem de Cultuurprijs Zuid-Holland uitgereikt. Dit is een van de twaalf provinciale prijzen van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Er is 15.000 euro aan verbonden. Shalem (1971) maakt experimentele films en geëngageerde beeldende kunstprojecten. De jury ziet haar als belangrijk inspirator, innovator en verbinder binnen de ontwikkeling van film, mediakunst en digitale cultuur.

Van Eesteren Museum kleurt groen

Sinds het Van Eesteren Museum in Amsterdam in februari weer open kon – na versoepeling van de coronamaatregelen – staat het gebouw in de groene spotlights. Dat heeft niet alleen te maken met de opheffing van de lockdown maar vooral met het programma *Groene Helden Amsterdam*. In en buiten het museum zijn tal van activiteiten om te benadrukken hoe belangrijk groen is voor de stad. In dat kader is ook het project *Honderdduizend bomen en een bos van draad* van Sara Vrugt in het museum beland (t/m 17 april). Dit is een geborduurd bos van maar liefst 100 m2, dat op doorreis is langs verschillende plekken in het land. Uiteindelijk zal het in 2024 in de tuin van Museum Belvédère in Heerenveen worden geplaatst, om daar te vergroen met de natuur.

Charles de Mooij verlaat Noordbrabants Museum

In juli treedt Charles de Mooij terug als directeur-bestuurder van het Noordbrabants Museum in 's-Hertogenbosch. In die maand wordt hij 65 jaar. De Mooij begon in 1986 bij het museum bij de historische afdeling. In 1998 werd hij hoofdconservator. De laatste vijftien jaar was hij directeur. Onder leiding van De Mooij werd het museum verbouwd en uitgebreid. Een van de hoogtepunten was de tentoonstelling *Jheronimus Bosch* in 2016, die in 12 weken meer dan 400.000 bezoekers trok.

Primeur: beelden van Marius van Dokkum

Marius van Dokkum is bekend van zijn licht humoristische schilderijen. Normaal gesproken bezoekt hij verpleeghuizen om daar voor zijn eigen oefening – en tot plezier van de bewoners – portretten te tekenen. Vanwege corona was dat niet mogelijk. Om toch portretten te maken begon Van Dokkum te boetsen; een nieuwe artistieke uitdaging die hem uitstekend beviel en waar hij talent voor bleek te hebben. Langzaam bouwt hij aan een nieuw oeuvre. De eerste twee bronzen beelden zijn nu te zien in zijn eigen museum in Harderwijk. Zie www.mariusvandokkummuseum.nl

Rotterdamse Marketing Award voor Depot

Museum Boijmans Van Beuningen heeft de *Marketing Award Rotterdam* gewonnen voor het Depot. In dit opvallende, glanzende gebouw zijn de opgeslagen kunstwerken te bekijken. Een primeur, die voor wereldwijde media-aandacht zorgde en de stad extra culturele waarde heeft gegeven.

Kara Walker in De Pont in Tilburg • Urgent

Tot 24 juli is in De Pont in Tilburg de tentoonstelling 'A black hole is everything a star longs to be', een confronterende solo van de Amerikaanse kunstenaar Kara Walker.

DOOR JAKOMIJN Y. KERSTEN

Kara Walker, *Untitled, 2002-04*, courtesy of the artist and Sikkema Jenkins & Co., New York.

Kara Walker, *Untitled, 2002-04*, courtesy of the artist and Sikkema Jenkins & Co., New York.

Kara Walker selecteerde uit haar privéarchief, in vele dozen opgeslagen, zeshonderdvijftig werken: krabbels, potlood-/stift- en pentekeningen, knipsels, teksten, brieven, schetsen, collages en kleine aquarellen. Het merendeel werd eenvoudig ingelijst. De losse werken zijn gerangschikt op al even eenvoudige tafels, horizontale vitrines onder glas. Het merendeel staat solitair in een verder kale, witte ruimte.

Medeplichtig

Van de indeling van De Pont werd een virtuele maquette gemaakt, zodat Walker vanuit haar studio in New York de tentoonstelling zelf in kon richten. De zichtlijnen in het museum zijn leidraad en zo werd er geschoven vanuit de fysieke ruimte naar de virtuele en weer terug. Het resultaat is een licht, poëtisch aandoend labyrint. De werken zijn over het algemeen klein; je moet heel dichtbij komen om te ontdekken waar je precies naar kijkt. Door het spiegelende glas zie je eerst jezelf als een schaduw voor iedere gruwelijke tekening, iedere verdrietige of woedende tekst, en zo word jij in ieder werk voor een klein moment in het werk geïntegreerd. Misschien zelfs even medeplichtig. Hoe heftig dat ook is, Walker betreft je, geen ontkomen aan. De verder lege, lichte ruimten van De Pont bieden de gelegenheid even te bekomen

van wat maar langzaam duidelijk zal worden. Neem de tijd.

Silhouetten

Kara Elizabeth Walker (1969, Stockton) is een Amerikaanse kunstenaar. Zij woont en werkt in New York. Zij is silhouettist, printmaker, installatiekunstenaar, videomaker en beeldhouwer en werd op 27-jarige leeftijd in één klap bekend door haar gigantische panorama's van uitgeknipte papieren silhouetten, zwarte figuren tegen witte muren. Gewelddadige, onthutsende taferelen in de nachtmerrie van de Amerikaanse slavernij. Het silhouet (de leegte) is overigens typisch in de witte Amerikaanse kunstgeschiedenis; vooral in oude familieportretten en boekillustraties. Wanneer een element uit een volledig verhaal verwijderd wordt, ontstaat er een gat, een leemte, maar tevens twee kanten om er naar te kijken: een positieve en een negatieve. Dit inzicht, deze positie, leidt tot Walkers levensgrote silhouettenwerk. Op een bijna sprookjesachtige wijze confronteert zij de onbesproken gruwelen uit de geschiedenis van de trans-Atlantische slavenhandel, de ongelijke verhouding tussen zwart en wit, seksualiteit en racisme, en haar eigen positie als vrouw, als zwarte vrouw en als zwarte vrouwelijke kunstenaar.

Kara Walker, *Prince McVeigh and the Turner blasphemies, 2021*, videostill, collectie De Pont.

**MUSEUM
EICAS**
PREVIEW

Ton Boelhouwer
schetsen en verzen

Koos van der Sloot
virtual eggs

van **25 . 3** tot en met
22 . 5
2022

www.eicas.nl

Polstraat 6a Deventer

Art Center Horus
presents Linde Ergo

De l'amour - brons

Nieuweweg 6 - Laren
www.artcenterhorus.com | info@artcenterhorus.com | +31 612 06 90 08

Kara Walker, *Untitled*, 2011, collection Randi Levine, New York.

Kara Walker

Op 13-jarige leeftijd verhuisde het gezin Walker in Georgia waar Kara voor het eerst te maken kreeg met rassenscheiding, 'nigger' een scheldwoord werd en zij voor aap werd uitgemaakt. Zij studeerde aan Atlanta College of Art (BFA, 1991) en Rhode Island School of Design (MFA, 1994). Ze ontving vele prijzen waaronder de MacArthur Achievement Award in 1997 en het Eileen Harris Norton Fellowship in 2008. In 2012 werd zij lid van de American Academy of Arts and Letters.

Haar werk is vertegenwoordigd in talrijke musea en collecties, waaronder Solomon & Guggenheim Museum, Museum of Modern Art, The Metropolitan, Tate Modern London, Museo Nazionale di Roma en De Pont.

Misstanden

Impulsief en alert reageert zij sindsdien op scheve politiek-maatschappelijke ontwikkelingen als #MeToo, George Floyd, Black Lives Matter, onderdrukking, genderongelijkheid, populisme en extremisme. Bovendien legt Walker telkens het verband met de geschiedenis die daaraan ten grondslag ligt; een gruwelijke Amerikaanse geschiedenis die nog altijd niet volledig erkend wordt. Walker trekt hem ongenadig open en duwt haar vingers diep in de wond. Zij onderzoekt en benadrukt in al haar werken het stereotype 'positieve en negatieve' en het radicale racisme, dat vandaag de dag nog altijd, maar nu steeds ongegeneerder, aan de oppervlakte verschijnt in de Amerikaanse samenleving en in de rest van de wereld. Deze zeer persoonlijke tentoonstelling, dit overzicht, gunt de bezoeker een blik op de overweldigende gebetenheid van Walker misstanden te onderzoeken en van meerdere kanten te belichten in een enorme variatie aan technieken, wat in een bijna explosieve energie naar buiten wordt gebracht.

De première van deze tentoonstelling vond plaats in het Kunstmuseum in Basel, in de zomer van 2021. In de herfst van 2021 verhuisde de tentoonstelling naar de Schirn Kunsthalle in Frankfurt. Aan de huidige tentoonstelling in De Pont zijn nog vijf van Walkers animaties en stop-motion-video's toegevoegd, waaronder 'Prince McVeigh and the Turner blasphemies' (2021), dat recentelijk is aangekocht door De Pont. Door Artforum, een toonaangevend Amerikaanse kunsttijdschrift werd de tentoonstelling aangemerkt als beste show van 2021. De catalogus van de tentoonstelling werd door de New York Times uitgeroepen als een van de beste kunstpublicaties van 2021.

Kara Walker, *Yesterdayness in America today*, 2020, courtesy of the artist and Sikkema Jenkins & Co., New York.

Naar binnen kijken

Kara Walker is een kunstenares die de conventies van deze tijd op hun grondvesten laat schudden. Zij gebruikt haar macht als bekende kunstenaar om de misstanden van ongelijkheid over het voetlicht te brengen. Ze wijst de bezoeker op zichzelf: je kijkt weg en draagt er daardoor zelf aan bij.

Je zou de eerste woorden uit de tentoonstellingstitel 'A black hole' kunnen begrijpen als een plaats waar alles samenkomt en waaruit niets meer weg kan. Het zwarte gat als een oneindig archief. Met de poëtische titel *A black hole is everything a star longs to be*, afkomstig van een werk uit 2012, stelt Walker de autonomie van de kunstenaar centraal en verzet zij zich tegen onderwerping van elk soort macht.

In deze tijd, een tijd waarin extreem populisme explosief groeit, een tijd waarin zo goed als alles onbeheersbare, groteske vormen aanneemt is het energieke werk van Walker essentiëler, urgenter dan ooit. Deze tentoonstelling roept vragen op over structureel racisme, structurele discriminatie en structureel geweld tegen alle mensen van kleur en gender, maar beantwoordt geen van die vragen. Door het ontbreken van een antwoord word je bijna gedwongen naar binnen te kijken en je af te vragen hoe racistisch je zelf eigenlijk bent en waarom je wegstijgt bij uitingen van racisme. Door het woord 'structureel' toe te voegen word je gedwongen kritischer te zijn. Een structureel probleem is blijvend, actueel en duidt op groei. En dát is bedreigend voor elk van ons.

Het publiek dat deze indrukwekkende tentoonstelling komt bezoeken zal weer overwegend wit zijn. Deze tentoonstelling zou ertoe moeten kunnen leiden dat wij, 'de witten', anders naar buiten stappen dan wij naar binnen kwamen. Dat wij onszelf op een andere manier bekijken en heel specifiek, in ras en gender, van kleur en smaak veranderd zijn. Hoe het ook zij, u moet hier naar toe. Mijn verwarring zal de uwe zijn en verwarring is goed; die stemt tot nadenken.

■ Kara Walker, *A black hole is everything a star longs to be*
T/m 24 juli
Museum De Pont
Wilhelminapark 1, Tilburg
Open: di-zo 11-17
do 17-21 (gratis)
www.depont.nl

Creativiteit uit gemis

Op een van zijn tentoonstellingscatalogi uit 2005 prijkt op de achterkant een foto van Fred Pollack. Alleen zijn Rembrandteske gezicht doemt op uit het duister, de rest van zijn lichaam blijft verborgen. Indringend kijkt hij ons aan om zo weer ongemerkt met het donker te vervloeien, alsof hij er niet was. Hij heeft met een vastberaden blik gezegd wat hij te zeggen had, op linnen weliswaar, in een geheimtaal van tekens die verbonden zijn met een betekenislaag waartoe hij alleen de sleutel heeft.

DOOR BERT KUIPERS

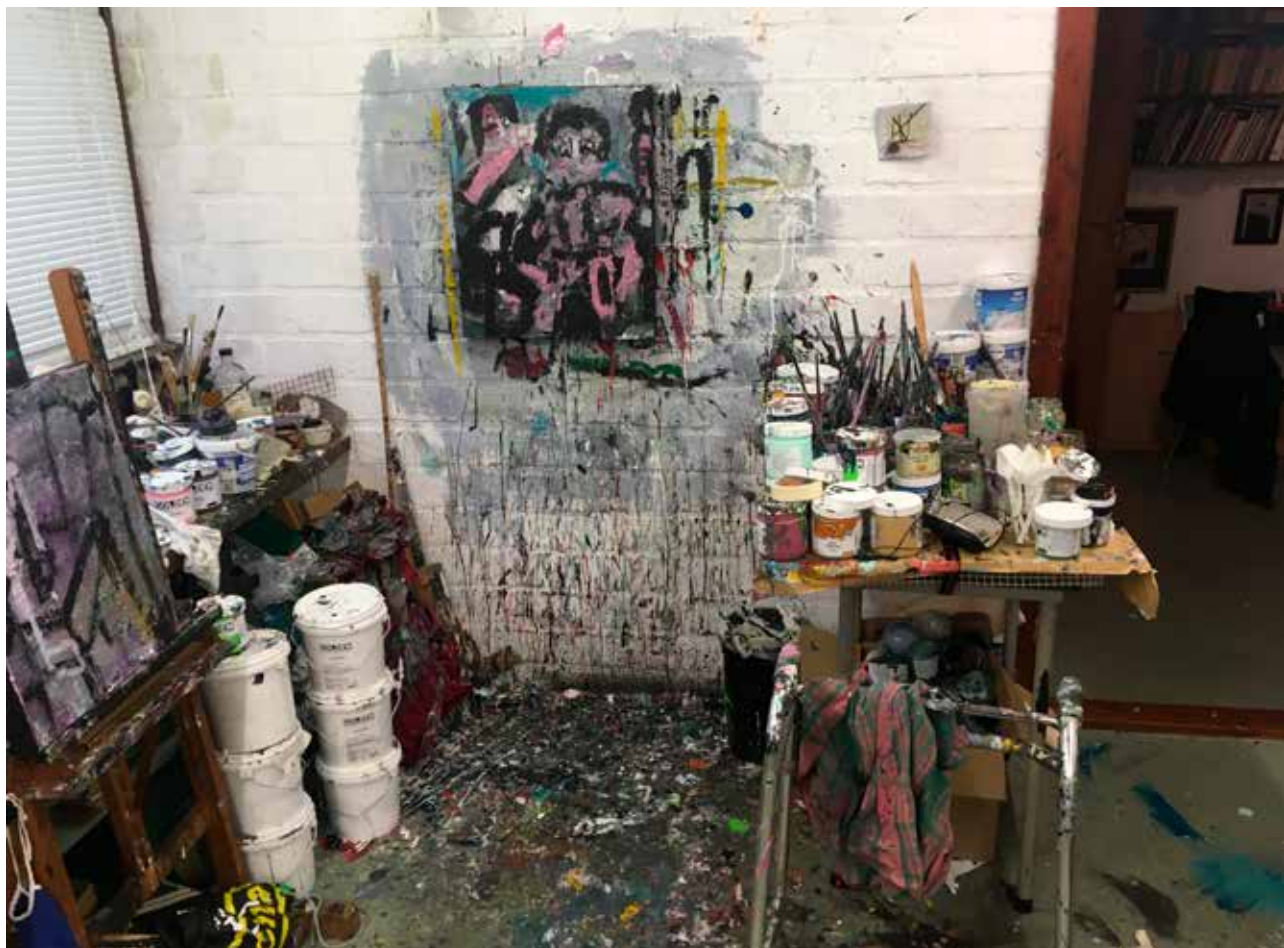

Fred Pollack.

Zijn schilderijen doen hermetisch aan, omdat nooit direct duidelijk wordt hoe de abstractie op het doek zich verhoudt tot het object in de realiteit of de gedachten van de maker. Ze zijn zintuiglijk gemaakte gevoelens, metaforen, gepenseeld op een vuil wit fond dat aangebracht is op al eerder gebruikt materiaal. Daarin zijn met een boor kleine gaten aangebracht die in de diepte een reservoir proberen te bereiken, systematisch of met horten en stoten; een 'aangetast verleden', zoals hij zelf zegt.

Enschede

Fred Pollack wordt in 1943 in Enschede geboren op een moment dat zijn vader al vergast is in Auschwitz. Wat later, als zijn moeder bij een razzia wordt opgepakt, ligt de kleine Fred in een kinderwagen in de tuin. De doortastendheid van de burens zorgt ervoor dat het kind niet wordt meegenomen. Zij leggen Fred in het bedje naast hun zoon die een half jaar ouder is.

De verzetsman, dominee Leendert Overduin, brengt Fred onder bij een pleegoudergezin in Enschede dat op zijn beurt ook weer onderduiken moet. Moeder sterft in Bergen-Belsen aan de gevolgen van uitputting. Of het verhaal klopt van die razzia in Enschede is niet helemaal zeker, want in 2014 hoort Pollack dat zijn moeder in Amsterdam is opgepakt. De aanloop naar het lot van zijn ouders is een groot zwart gat. In Het Joodsche Weekblad van 1 januari 1942 staat een advertentie: 'Verloofd: Lotte Gadiel en Lutz Pollack, Amsterdam: Meerhuizenpl. 134', Enschedé: Schouwinkstr. 25.' Beide namen zijn later terug te vinden in de registers van de dood in Westerbork. Personalia behorend bij een weggemaakt bestaan.

Poëzie

Het is januari in coronatijd. We zitten aan de eettafel in zijn huis in Garnwerd en kijken uit over het weidse Groningse landschap dat zich hult in een difuus licht. Op een tak in een van de bomen op het erf probeert een sperwer een agressieve ekster van zich af te wieken. Pollack oogt breekbaar. Hij loopt met een rollator; de gevolgen van een gecompliceerde enkelbreuk die hij enkele jaren geleden opliep. Zijn revalidatie was een langdurig proces vol introspectie dat hem dichtert bij zichzelf en zijn traumatische verleden bracht. Omdat schilderen niet mogelijk is wendt hij zich tot de poëzie die eveneens in hem blijkt te huizen. Niet toevallig, want het woord stamt van het Griekse *poiein*, dat 'het maken van vorm' betekent. Pollack is psychiater in ruste. Hij was in die herfsttijd zijn eigen patiënt. Tijdens ons gesprek formuleert hij bedachtzaam in afgemeten zinnen, zo nu en dan een korte pauze inlassend. Gaandeweg slaat de vermoeidheid toe. Parkinson is onverbidde-lijk in de sloop van een lichaam.

„Ik herinner me het nog heel goed, ik moet een jaar of vijf geweest zijn, toen mijn pleegmoeder mij en mijn tweelingzusje, Marion, bij haar in bed riep. Ze vertelde dat zij en mijn vader niet onze ouders waren. Toen ging bij mij het licht uit. Ten eerste was het te vroeg, maar buiten dat. Ze zei: 'Ga maar naar de badkamer en geef papa maar een zoen.' Die was zich net aan het scheren. Mijn pleegouders scheelden twintig jaar en mijn pleegvader was eigenlijk altijd een ouwe man voor mij. Vanaf dat moment kwam ik in een ander vaarwater terecht.”

Trouwfoto

„Ik kom uit een familie met allemaal kleermakers en mijn moeder was coupeuse. Het enige dat ik van mijn biologische ouders heb is een trouwfoto en een foto van mijn moeder met een kind op de arm. Of ik dat kind ben... nou, dat weet ik niet. Marion, mijn zus, is heel snel bij de moeder weggehaald en ik mocht blijven. Waarom weet ik niet. Marion is naar een klooster gebracht. De verhalen lopen heel erg door elkaar. Mijn moeder komt uit Beuthen, uit een gebied dat tussen Duitsland en Polen heen en weer is geschoven. Ze had een zus die in Engeland woonde,

tante Helen. In Amsterdam tante Frieda en een broer, Curt Gadiel, die daar de Wiener Werkstätte had, een zaak aan de Keizersgracht waar hij bontjassen en maatkostuums verkocht. De Gadiels blijken in Beuthen een hele grote familie te zijn geweest met heel veel sociale contacten, waarvan er een hele hoop al voor de oorlog gevlucht zijn naar Canada, Australië en New York. Ik denk vanwege pogroms. Mijn vader heeft in 1942 een kleermakerszaak in Enschede geopend met een andere Pollack, geen familie. Ik vind dat getuigen van moed, in oorlogstijd. Mijn vader is volgens de aantekeningen van het Rode Kruis eind februari 1943 gestorven. Ik ben geboren op 11 april 1943. Hij is na aankomst in Auschwitz samen met zijn broer Hans de volgende dag vergast.”

„Ik ben terechtgekomen in de onderduik door dominee Overduin. Die naam is een begrip in Enschede. Ze hebben mij eerst naar de nonnen van het katholieke ziekenhuis in Enschede gebracht. Zij behoorden tot een Duitse orde. Later kwam ik bij de familie Frankenhuis, die tegenover Overduin woonde. Dat waren ook joodse mensen. Zij moesten op een gegeven moment ook uit hun huis en werden ondergebracht bij een katholieke mevrouw, tante Annie. Op een dag komt daar een pater en die zegt tegen mijn moeder: 'Dit jongetje moet katholiek opgevoed worden.' En dat wou tante Annie ook. Dan kwam er weer een zeltje bij. Toen zei mijn pleegmoeder: 'Luister, als ik een kind uit een katholiek milieu joods opvoed, wat vindt u daar dan van?' 'Nee,' zei die pater, 'dat kan niet!' 'Dus dan is het duidelijk,' zei mijn pleegmoeder, 'dit jongetje wordt joods opgevoed.' Dus heb ik mijn bar mitswa gedaan en alles wat erbij kwam. Er ontstond een roddel in de joodse gemeenschap van

Enschede dat ik niet besneden was. Dat werd in de oorlog niet gedaan en dus moest dat alsnog gebeuren, vond men. Ik dacht, jullie kunnen me wat, je blijft van mijn pik af.”

Obstakels

„Ik was nooit arts geworden als ik in het gezin van mijn biologische vader en moeder was opgevoed. Dan was ik kleermaker geworden en had ik in Duitsland een sjiek klein winkeltje met leer gehad. Daar fantaseer ik nog wel eens over. Dan was ik in een totaal andere situatie geweest. Maar ik heb de mogelijkheid gekregen om arts te worden.”

„Voordat het zover was heb ik heel wat obstakels moeten nemen. Ik kon niet rekenen en niet lezen. Ik was dyslectisch en had dyscalculie. Die woorden bestonden toen nog niet. De klas lag dubbel van het lachen, want ik las natuurlijk de meest idiote dingen. Ik was bang om een beurt te krijgen. Als we moesten voorlezen dan zat ik in de stress. Die lagere school was een ramp. Ik was een angstig kind. Op de middelbare school probeerde ik mee te liften met de jongens die wel goed konden leren. Ik overwerkte me.”

„In die periode had mijn vader allerlei gezondheidsklachten en ik voelde: die gaat dood. Ik was bang voor de tweede keer wees te worden. Dus ik begon magisch te denken. Honderd keer het tafellaken op-

vouwen en dan gaat die niet dood. Maar bij numero 81 was ik de tel kwijt. Dus begon ik opnieuw.”

„Ik zakte voor het eindexamen. Goed tekenen kon ik wel en ik had een geweldig kleurgevoel. Op school merkte men dat niet op, mijn moeder zag het wel. Maar toen ik naar de kunstacademie wilde, vond ze dat ik maar een echt vak moest leren. Ik heb me daartegen nog verzet, maar ben achteraf heel blij dat ik nog een keer eindexamen heb gedaan en dat ik geneeskunde ben gaan studeren in Amsterdam. Ik had al heel lang het gevoel dat ik iets met de psychiatrie wilde doen. Dat specialisme is het meest creatieve. Door mijn dwangmatigheid in mijn jeugd, toen ik twaalf was en magisch begon te denken, had ik het idee dat ik wist waar een patiënt mee zat. Ik kreeg een soort contact met wat patiënten doormaakten. Ik was natuurlijk ook wel geïnteresseerd in wie ik zelf was.”

„Ik heb gedurende mijn leven enorm last gehad van antisemitisme. Als kind ben ik na de oorlog ontzettend vaak uitgescholden voor ‘smerige vieze jood’. En als ik dan bij een vriendje wilde spelen dan heette het ‘jij mag niet hier komen want jij bent een jood’. Ook tijdens mijn ontgroening in Amsterdam had ik ermee te maken. Driehonderd man op de grond en dertien man achter de tafel. Een van die kerels zegt: ‘Joden kan ik op tien meter afstand ruiken.’ Ik ging staan en zei: ‘Dan ruik jij me nu!’ De andere joodse jongens bleven zitten. In mijn praktijk als psychiater had ik er ook mee te maken. Van een psychotische patiënt kreeg ik eens te horen dat ze vergeten waren mij te vergassen.”

Kunstlicht

Pollacks huis staat in een weids open landschap. Iedereen kan er naar binnen kijken, maar de jaloezieën voor de ramen van zijn atelier zijn permanent neergelaten. Het lijkt alsof hij zijn ziel heeft geblindeld en niemand mag zien hoe hij zijn gevoelens omzet op zijn schilderijen. „Toen ik nog een praktijk had, begon ik ’s avonds na mijn werk pas te schilderen. Ik heb altijd bij neonlicht geschilderd. Het atelier is op het zuiden en dan komt er een hoop licht binnen. Dat kon ik niet gebruiken. Misschien wilde ik niet te koop lopen met een creativiteit die uit het gemis ontstaat. In mijn recentere werk laat ik meer van mijn ziel zien. Maar ik schilder nog steeds met kunstlicht. De wereld van mijn atelier is de echte wereld niet en daarom is daar ook geen Parkinson. Het past wel een beetje bij dat jongetje dat al vroeg ontdekt dat de wereld niet zijn wereld is.”

„We hebben natuurlijk als mensen een aangeboren neiging om afstand te houden tot traumatische dingen, dat is je overlevingsstrategie en dat kun je in mijn werk zien als dat wat niet gezien mag worden, wat niet gehoord mag worden, wat niet gevoeld mag worden, enzovoort. Wat dat precies is, weet je natuurlijk maar voor een deel. Afweer gaat niet zo van ‘oh, dat is een nare geschiedenis, daar moet ik vanaf blijven’. De angst kan genetisch bepaald zijn, ze kan overgeleverd worden aan een volgende generatie, dus erfelijk worden. Dat is gebeurd bij veel joodse

mensen. Kennelijk heb ik ook die angst in me. We zijn toch een beetje voorgeprogrammeerd ondanks het feit dat we geconditioneerde wezens zijn. En we zijn toch wezens die acceptatie van de buitenwereld nodig hebben. We worden gezien door de ogen van een ander. Mijn schilderijen worden gezien door de ogen van een ander. Ik heb wel eens gezegd dat ik me in mijn kunst los zing van de neurose. Dat geeft je identiteit een duw in de goede richting. Er ontstaat vrijheid. Geen ogen meer in je nek.”

Kleurrijker

„Het verbergen van het verleden is ook niet langer houdbaar. Dat uit zich in mijn recentere werk. Daar zit veel meer licht in. Het is veel kleurrijker geworden, losser van toon en ik laat zo nu en dan de humor toe. Ik heb wat meer kleren uitgetrokken en ik ben minder bang voor gevoelens geworden. Als ik echt goed gemotiveerd ben om een schilderij te maken dan wordt mijn motoriek aangesproken en mijn ratio en dan staat het schilderij er soms in een vloek en een zucht op. Ik heb een alternatief tekensysteem ontworpen door de dyslexie.” De analogie met zijn Parkinson dringt zich plotseling op. Pollacks analyse is klinisch: „Toen ik de diagnose kreeg zakte ik in een diepe put. Deze laatste tijd is toch wel de meeste kloterige periode die ik heb meegemaakt. In het begin zie je Parkinson als een vriend dan weer als vijand. Maar de ziekte is een systeem en ik ben een systeem en je moet kijken of jij die systemen een beetje met elkaar in balans kunt brengen. De kunst helpt daarbij.”

Wat zijn kunst uitdrukt kan volgens Pollack niet adequaat in een taal van het begrip worden weergegeven. Wat er te zien is op de vroege schilderijen gaat over de grenzen van zijn (beeld)taal. Een werk ontstaat gaandeweg, al schilderend, het doek draaiend, nu eens afstand nemend, dan weer overschilderend, totdat het als ‘af’ wordt verklaard en hij er zijn bedoeling in heeft herkend. Een schilderij krijgt geen titel, die de beschouwer een hand voor interpretatie zou kunnen reiken. Ook in de figuratie die steeds vaker opdoemt geeft het werk in eerste instantie geen krimp. Maar wie zich opent en goed kijkt, ziet dat Pollacks wereld zich in het recente werk steeds vaker vertoont als een samengebalde anekdote, nu eens als klucht, dan weer als treurspel en soms als beide tegelijk. Het leven wordt erop in het heden geleefd en in het verleden begrepen.

■ De schilderijen van Fred Pollack zijn te zien en te koop van 25 februari t/m 26 maart bij Bert Kuipers Kunsthandel in Enschede. Kom kijken of maak een afspraak voor bezichtiging. Bel 06-42597236 of stuur een bericht naar info@bertkuiperskunsthandel.nl

KNSTNWS

150 jaar Mondriaan: Feest van Verbeelding

In Amersfoort wordt uitgebreid stilgestaan bij het 150ste geboortjaar van Piet Mondriaan, met tien exposities en diverse festivals, lezingen en andere activiteiten. In Kunsthal KAdE is de tentoonstelling *Schurend paradijs*, waarin hedendaagse kunstenaars reflecteren op het ‘aardse paradijs’ waar Mondriaan indertijd naar streefde. Op zijn geboortedag, 7 maart, is er in theater Flint een muziek- en theaterprogramma dat wordt geopend door Merlijn Twaalfhoven. Alle activiteiten zijn te vinden op www.mondriaan150.nl

Media Award Groningen voor afvalkunstenaar

Maria Koijck heeft de *Vrouw in de Media Award* voor de provincie Groningen gewonnen. Met haar kunst brengt zij het afvalprobleem onder de aandacht. Zo bracht ze in een installatie in beeld hoeveel afval er resteerde na haar eigen borstoperatie. Een film hierover had in Milaan ook al de *Guillless plastic Price* opgeleverd.

De Nachtwacht in meer dan 700 miljard pixels

Al ruim anderhalf jaar is *Operatie Nachtwacht* gaande, een langdurig onderzoek naar het beroemd(st)e schilderij van Rembrandt. Tijdens het project zijn duizenden gedetailleerde foto's gemaakt, die zijn samengevoegd tot een geheel, bestaande uit 717 gigapixels. Via de website van het Rijksmuseum is de foto tot in de kleinste details te bekijken. Zie www.rijksmuseum.nl

Nieuwe directeur voor het Frans Hals Museum

Met ingang van 1 maart is Lidewij de Koekkoek directeur van het Frans Hals Museum in Haarlem. Sinds 2016 leidde zij het Rembrandthuis, waar ze een nieuwe koers uitzette met de focus op Rembrandt als mens en maker. Koekkoek volgt Ann Demeester op, die directeur werd van het Kunsthaus in Zürich.

Drie noordelijke musea winnen Langman Prijs

Het Fries, het Drents en het Groninger Museum hebben samen de Langman Prijs ontvangen. De prijs is een initiatief van noordelijke ondernemers en bestuurders (stichting Noord-Nederland&), die streven naar samenwerking in de regio. De drie musea trekken met hun tentoonstellingen de aandacht zowel regionaal als wereldwijd. De organisatie wil met deze toekenning de samenwerking tussen musea verder aanmoedigen en tegelijk het noodzakelijk belang van cultuur onderstrepen.

Portrettenwedstrijd bij Paul Tetar van Elven

In het Museum Paul Tetar van Elven was afgelopen winter een expositie over Nederlands succesvolste kunstenares uit de 19de eeuw: Thérèse Schwartze. Zij had veel belangrijke opdrachtgevers, onder wie leden van het koningshuis. Het Delftse museum daagt creatievelingen uit in haar voetsporen te treden: maak een portret van een bekende Nederlander. De beste portretten zullen in het museum geëxposeerd worden. Inzenden kan tot 1 april. Zie www.tetar.nl

Maurice Nuiten: onderzoek naar gelukbeleving Hoogtepunt, dieptepunt, kantelpunt

Hoe vergaat het de kunstwereld na corona? Zijn de overlevingsstrategieën toereikend om weer met volle vaart vooruit te gaan of worden kunstenaars geremd door de negatieve ervaringen van de afgelopen

twee jaar? Heeft de pandemie hun visie op kunst en samenleving

beïnvloed? Voor Maurice Nuiten (Roosendaal & Nispen, 1990) werd door de coronacrisis alles anders. De gezondheidscrisis ging voor hem

gepaard met een existentiële crisis. Zijn kunstopvattingen bereikten een kantelpunt. Persoonlijke identiteitsvragen zijn getransformeerd

tot universele vragen met betrekking tot de maatschappelijke relevantie van kunst en de impact van het menselijk handelen. Centraal staat de vraag hoe en waar de mens geluk kan vinden. In een

gedreven zoektocht naar geluk reikt de kunstenaar zijn hand uit naar de samenleving.

DOOR WIM VAN DER BEEK

Ongeluk

Zijn presentatie en performance in het Vincent van Gogh Huis in Zundert was voor Maurice Nuiten het voorlopige hoogtepunt van 2020. Tussen de lockdowns door slaagde hij er aan het einde van dat jaar in zijn Artist in Residence aldaar af te sluiten met een project dat hij in de geest van Van Gogh realiseerde. Op de apotheose in Zundert volgde een noodstop. Na een ernstig ongeluk waarbij hij een enkel verbrij-

Without an antidote, 2020.

zelde en zijn rug brak, belandde Nuiten in 2021 in een diepe depressie die in extreme mate werd versterkt door corona.

Zijn affiniteit met Van Gogh hangt niet alleen samen met beider gevoeligheid voor depressiviteit, ook op het gebied van kleurbeleving en in de voortdurende zoektocht naar geluk (die in Van Gogh's brieven zo vaak benoemd wordt) herkent de jonge Brabantse kunstenaar zichzelf. „Na het ongeluk in april 2021 volgde een existentiële crisis die werd aangewakkerd door corona,” vertelt Maurice Nuiten. „Ik kwam in een diep dal terecht. Toch bleef het gevoel van eenzaamheid, dat Van Gogh plaagde, mij bespaard. Juist in het zware jaar 2021 heb ik het warme bad van hechte vriendschappen ervaren. Toch konden die mijn depressie niet op afstand houden.”

Circus

Tijdens de revalidatieperiode vatte Nuiten het plan op om de mentale volksgezondheid die door corona onder druk kwam te staan, in een volgend kunstproject te verbinden met zijn persoonlijke gevoeligheid

Turbulence, performance Van Gogh Huis, Zundert (videostill), 2020.

voor depressies. Dat plan volgde logisch op het project in Zundert waarin hij associërend vanuit de geestelijke gesteldheid van Van Gogh uitkwam bij de paranoia die ook de beginperiode van corona kenmerkte. Via die paranoia en gevoed door het besef als kunstenaar een buitenstaander te zijn, kwam hij uit bij de freakshows die vroeger een vast onderdeel vormden van het circus. Het spektakel dat circusartiesten het publiek voorschotelen werd door hem verbonden met de existentiële vraag hoe mensen staande kunnen blijven in een extreem verwarrende wereld. Daarbij werd de show van de fakir op het spijkerbed door Nuiten vertaald in een concrete performance.

„Elk mens wil geluk vinden. De hamvraag is: Wat maakt het leven de moeite waard? In tijden van corona leek het een onmogelijke opgave om gelukkig te zijn. Ik besef dat het ook oké is om niet gelukkig te zijn, maar voor degenen die dat niet accepteren, ligt de vlucht in chemische middelen als dopamine en endorfine voor de hand in een ultieme poging om het adrenalinegehalte te verhogen. Mijn performances zijn een lijfelijk onderzoek naar de pijn die een mens kan verdragen. Ik onderzoek wat ik fysiek aankan. Die zoektocht is voor mij verbonden met de vraag wat de rol van kunst kan zijn in de maatschappij. Dat zijn de issues die de richting van mijn werk bepalen. Ik ben een verhalenverteller die mensen wil aansporen tot nadenken over de grote levensvragen,” licht Nuiten toe.

In the wrong direction II - spaced out, 2020.

Sterrenhemel

Empirisch onderzoek vormt de basis van kunstuitingen waarin diverse artistieke disciplines (schilderkunst, performance, installaties en sociaal-artistieke projecten) samenkomen. Het onderzoek is altijd gebaseerd op eigen ervaring. Daarbij maakt de kunstenaar gebruik van directe en indirecte waarnemingen. Ogenschijnlijk zet hij zich af tegen theoretische, filosofische en rationele wetenschappen. Maar paradoxaal genoeg reikt hij filosofie en wetenschap ook de hand. Op de leestafel in zijn woonkamer ligt *Planeet Paranoia* van Matt Haig: een verhandeling over de vraag hoe de wereld ons in de war brengt. In de vensterbank ligt een boekje met de titel *Doe elke dag iets waar je blij van wordt*. En in de boekenkast staat het lijvige boekwerk *Wat als*. De titel daarvan vertaalde Nuiten in het tekstschilderij *What if... if what*. In andere schilderijen duiken de teksten *Being born is inconvenience* en *When nothing matters, everything counts* op en op zijn arm tatoeëerde de kunstenaar: *Develop from the negatives*. Dat vraagt om een toelichting!

Nuiten voelt sterke verwantschap met de Zwitserse kunstenaar Ugo Rondinone, die zich in zijn werk fixeert op clowns en regenbogen. Ook dat werk gaat over depressies en hoe die te bestrijden. In Nuitens geval levert het gestructureerde werken op waarin hij de chaos in zijn hoofd (als gevolg van depressies) probeert te bedwingen en te controleren: „In mijn recente werk komt naast mijn fascinatie voor freaks en regenboogkleuren vooral mijn belangstelling voor sterrenhemel en heelal naar voren. De relatie met de zoektocht naar buitenaards geluk is snel gelegd. Daarnaast kijk ik naar het universum vanuit de alchemie, de ruimtevaart en de sterrenkunde. Hoe kunnen we het leven op aarde verbeteren met kennis vanuit de ruimtevaart? Ook hier doemt de relatie met gelukbeleving op. Bekend is het boek *I love you to the moon and back*. Die liefdesverklaring roept vragen op over tijd en ruimte. Hoe lang duren liefde en geluk en hoe ver reiken ze?”

Mural

Via komende projecten wil Maurice Nuiten mensen mobiliseren: „Ik wil hen aanmoedigen om na te denken over de vraag wat hen gelukkig maakt. Dat het daarbij om kortstondige gelukervaringen gaat, staat voor mij vast. Permanent geluk bestaat niet. Ook de kanttekening dat geluk niet hetzelfde is als genot, is noodzakelijk. Ik werk vanuit het uitsluitingsprincipe. We moeten eerst definiëren waar het geluk niet

in zit. Genotservaringen die voortkomen uit seks, drank en drugs vallen af. Dat zijn korte kicks. De taetoeage op mijn arm geeft aan dat mensen vaak eerst pijn moeten ervaren om daarna in verhevigde mate het positieve te ontdekken.”

Dankzij subsidies van de gemeente Roosendaal kan Nuiten in 2022 enkele nieuwe projecten realiseren, waaronder een enorme muurschildering op de zijmuur van een flat aan het Jordaensplein. Daarmee zoomt hij impliciet in op de vraag of het de moeite waard is om te leven. In zijn afstudeerproject aan kunstacademie St. Joost in 's-Hertogenbosch (2017) vroeg hij zich ook al af wat het betekent om iedere dag weer op te staan. Nuiten benadrukt dat het antwoord op die vraag persoonsgebonden, subjectief en onvoorspelbaar is: „Interpretatie van kunst is altijd subjectief. Dat weerhoudt mij er echter niet van om mezelf steeds opnieuw te positioneren. Desnoods in een buitenaardse context. Daarnaast staat de komende tijd het streven naar contact met de samenleving voorop. Voor mij was het een soort *aha-erlebnis* dat ik als kunstenaar ook op die manier kan functioneren.”

Communicatie

Inmiddels heeft Maurice Nuiten zijn baan in de thuiszorg weer opgepakt. Het coronaleed dat hij in die baan tegenkwam, neemt hij mee in zijn pogingen om kunst te implementeren in de samenleving. Dat zich daarbij discrepanties zullen voordoen (zoals de vraag of de samenleving op kunst zit te wachten), neemt hij voor lief. En ja, hij heeft ook nog een ultieme wens: een rotondekunstwerk maken voor de gemeente Roosendaal. Door dat sluimerende verlangen hardop uit te spreken, hoopt hij de kans op verwezenlijken van die droom te vergroten. Een kunstwerk op een rotonde is in de optiek van Nuiten de ultieme vorm van communicatie. Daarnaast koestert hij zijn heimelijke verlangen naar een hutje op de heide, waar hij zonder geldzorgen kan nadenken en brainstormen met een ideale partner aan zijn zijde. Als dat geen enerverende geluksmomenten oplevert!

Tentoonstellingen

T/m 12 maart, *Celebração*; groepstentoonstelling, Josilda da Conceicao Gallery, Amsterdam.
www.josildadaconceicao.nl
 Muurschildering flat Jordaensplein, Roosendaal, permanent te zien vanaf mei.
www.mauricenuiten.nl

www.expositiewandenhuren.nl

wanden
accessoires
verlichting
meubilair
desinfectie

exporuimtes 175m2 te huur
tot max 75 m1 ophangwand

SHOP *made*

Shopmade bv
Edisonweg 15
3404LB IJsselstein
030-686 54 22
info@expositiewandenhuren.nl

Leer professioneel schilderen en ontwikkel je talenten

Op de Klassieke Academie voor Beeldende Kunst worden eigentijdse kunstenaars in de figuratieve traditie opgeleid. Je bekwaamt je op hbo-niveau in het ambacht van kunstschilder en je ontwikkelt een technisch en kwalitatief hoogwaardig vakmanschap in de drie beroepsopleidingen. Je krijgt op weg naar het vakmanschap ruimte voor een eigen ontwikkeling.

Basisscholing

De Basisscholing is een eenjarige vooropleiding waar je adequaat leert kijken en tekenen. Je wordt zo goed mogelijk voorbereid op de toelatingseisen van de Vakscholing en je kunt ontdekken of een professionele vakopleiding voor jou haalbaar is.

Vakscholing

De overdracht van vakkennis staat centraal in de Vakscholing; in drie jaar tijd leer je het ambacht van kunstschilder. Je krijgt les in compositie, expressie, vormbeheersing, toon en kleur, anatomie, perspectief, kunstgeschiedenis en teken-, schilder- en grafische technieken. De Vakscholing wordt afgesloten met een getuigschrift waarna je je kunt aanmelden voor de tweejarige Masterscholing. Kom je van buiten Groningen? Geen probleem. Met slechts één overnachting per week kun je de studie al doen. Je kunt je tot 31 mei aanmelden voor de Vakscholing.

Masterscholing

In de Masterscholing richt je je twee jaar lang op je eigen ontwikkeling tot autonoom kunstenaar. Je werkt (gedeeltelijk begeleid) aan je artistieke identiteit en bereidt je voor op de praktijk van het kunstenaarschap. Bij afronding van de Masterscholing ontvang je een diploma.

Cursussen

Naast de beroepsopleidingen biedt de academie ook kortere studies aan: de cursussen. Er is voldoende ruimte voor individuele aandacht, zodat je ook zonder voorkennis kunt deelnemen. De cursussen zijn ook zeer geschikt voor wie benieuwd is naar onze Vakscholing en daar alvast een voorproefje van wil nemen. Maar ook voor de professional die zijn/haar vakkennis wil bijspijkeren. Per semester worden er verschillende cursussen aangeboden. Kijk voor het volledige cursusprogramma op www.klassiekeacademie.nl.

Zomerprogramma

Zomeracademie

In de zomervakantie lekker schilderen of grafisch werk maken? Dan is de Zomeracademie wat voor jou. Een, twee of drie weken lang kun je je onderdompelen in inspirerende lessen en genieten van de flow van een aantal dagen achter elkaar aan het werk zijn.

De Zomeracademie is van 11 t/m 29 juli en bestaat uit Grafiek, Modelschilderen, Portretschilderen en een Introductie/Proeverij.

Workshops

De academie biedt in de zomer ook een driedaagse plein-air workshop aan. Dus heb je zin om buiten te schilderen langs de Drentse Aa onder de deskundige leiding van Joost Doornik? Meld je dan aan. De workshop is van 22 t/m 24 juni.

Liefhebbers van modelschilderen opgelet: van 29 juni t/m 2 juli is er een workshop onder leiding van docent Paul Boswijk.

FOTO: KIMBA DOORDERS

Belangrijke data

31 mei

Deadline aanmelden Vakscholing 1

23 en 24 juni

Toelatingsexamens Vakscholing 1

3 t/m 24 juli

Eindexamenexpositie

22 t/m 24 juni

Workshop Buitenschilderen

29 juni t/m 2 juli

Workshop Modelschilderen

11 t/m 15 juli

Zomeracademie Introductie/proeverij

18 t/m 22 juli

Zomeracademie Modelschilderen

25 t/m 29 juli

Zomeracademie Portretschilderen

11 t/m 15 juli

Zomeracademie Grafiek: etsen en houtsnede

Meer informatie

Kijk voor meer informatie en aanmelding op www.klassiekeacademie.nl Vragen? Mail naar: info@klassiekeacademie.nl of bel 050 - 318 92 02 (ma t/m wo 10.00-12.00u)

Schilder- en theorielocatie

Akerkhof 43c, Groningen

Cursus- en grafieklocatie

Paradijvogelstraat 16, Groningen

Werk van Vakscholing 3-student Renate Lussenburg. Rechts: werkbepreking Vakscholing 1.

**KLASSIEKE
ACADEMIE**
VOOR BEELDENDEN KUNST

FIRST ART FAIR

De First Art Fair is een sprankelende voorjaarsbeurs voor hedendaagse kunst. In 2022 zal ze haar 3e editie beleven van donderdag 24 tot en met zondag 27 maart 2022 in de Passenger Terminal Amsterdam, gelegen aan het IJ, waar 's zomers de grote cruise-liners aanmeren en waar 's winters culturele evenementen plaatsvinden.

De beurs biedt een breed spectrum aan stijlen, van abstract tot figuratief. Je vindt er schilder- en beeldhouwkunst, glas, fotografie en juwelen van honderden gerenommeerde en jonge kunstenaars. De First Art Fair richt zich op een publiek dat kunst kiest die past bij de eigen persoonlijkheid. Liefhebbers van inspirerende en esthetische kunst, waarin passie en vakmanschap een belangrijke rol spelen.

Susan Schoemaker, Stel bruin, brons, 20 x 11 cm.

Sylvana Simons verzorgt op 24 maart de opening van de First Art Fair.

Nieuw concept

De First Art Fair heeft een nieuw concept. Vanaf dit jaar is deelneming aan de beurs niet meer alleen voorbehouden aan galerieën, maar kunnen kunstenaars ook zelfstandig hun werk presenteren. Aan de First Art Fair nemen nu niet alleen 24 galerieën deel, maar ook ruim 75 kunstenaars.

Sylvana Simons

De First Art Fair wordt op donderdag 24 maart feestelijk geopend door Sylvana Simons, partijleider van BIJ1 en namens die partij Tweede Kamerlid en fractievoorzitter. Als openingshandeling zal zij een portret onthullen dat dit jaar is gemaakt door Wim Heldens. Wim Heldens' werk wordt (ook op de First Art Fair) gebracht door galerie Mooiman uit Groningen. Het portret zal op de First Art Fair voor het eerst te zien zijn en wordt getoond in stand 61 op het Main Deck.

Artist Talks

De ervaring leert: als je meer weet over de drijfveren van een kunstenaar begrijp je het werk beter en ga je het nog meer waarderen. Op vrijdag, zaterdag en zondag vinden daarom in de Waterkantzaal zogenaamde Artist Talks plaats door kunstenaars van wie werk op de beurs te vinden is. De inspirerende praatjes duren telkens ongeveer 20 minuten en op de website kun je vinden wie wanneer spreekt. Ze zijn gratis toegankelijk voor de bezoekers van de First Art Fair.

First Art Fair

24 t/m 27 maart

Passenger Terminal Amsterdam

Open: do 16-21 (opening), vr 11-21, za/zo 11-18

Entree: € 12,50; < 18 jaar: € 8,-; kinderen tot 12 jaar gratis

www.firstartfair.nl

Nicole Bannenbergh, Knollenbladwesp, olieverf op loshangend linnen, 2021, 93 x 170 cm.

Beelden in Zandvoort

Een tentoonstelling in het Zandvoorts Museum met sculpturale kunst van hoog niveau, tot en met 26 juni. De deelnemende kunstenaars hebben allen een indrukwekkende tentoonstellingslijst en landelijke bekendheid: Pim Palsgraaf, Marjolijn Mandersloot, Betty Disco en Miriam van der Linden, Paul de Reus, Herman Lamers, Midas Zwaan, Rob Chevallier, Ralph Lambertz en Marlene Sjerps.

Veranderende wereld

De rode draad in de beeldtentoonstelling is de veranderende wereld en de invloed van de mens. In de kunstobjecten ziet de toeschouwer een schijnbaar zorgeloos verleden en huidige sociale problemen zoals klimaatverandering, natuurbehoud en (over-)consumptie. Een van de kunstenaars, Pim Palsgraaf, laat zich inspireren door verval en onregelmatigheden in de stad. Zijn werk is het resultaat van een steeds dieper gravend onderzoek naar de erosie van de stad en de frictie tussen natuur en stedelijkheid. Lege ruimtes – oude gangen en plafonds die op instorten staan en waar de natuur haar intrede doet – voeden zijn fascinatie voor dit proces.

Ontdek beeldig Zandvoort

Kees Verkade

Als eerbetoon aan de gerenommeerde beeldhouwer en jarenlang plaatsgenoot Kees Verkade staat op het Badhuisplein een buitententoonstelling. In de bekende grote lijsten presenteert het museum fotowerk, tekeningen, verhalen en gedichten uit de beginperiode van Verkade als kunstenaar in Zandvoort.

Culturele wandeling

Gelijktijdig met de nieuwe tentoonstelling kunt u met de nieuwe versie van de buitenbeeldroute – met fotowerk van de beelden, uitleg en plattegrond – een bezoek aan het museum combineren met een culturele wandeling door Zandvoort. Op de eerste verdieping van het museum bevindt zich de museumzaal waar een overzicht is van alle sculpturen van de Zandvoortse buitenbeeldroute met informatie

over de makers. De route is te koop bij het museum, gratis te downloaden of als excursie met gids te reserveren.

Workshops en andere culturele randactiviteiten

Tijdens Beelden in Zandvoort worden in deze periode ook educatieve workshops, lezingen en rondleidingen (met of zonder gids) aangeboden. Eén van de workshops is bijvoorbeeld een kennismaking met beeldhouwen in het atelier van de Zandvoortse beeldend kunstenaar Marlene Sjerps.

Zandvoorts Museum

Swaluvestraat 1, Zandvoort

Open: wo-zo 11-17

T 023-2050972

www.zandvoortsmuseum.nl

De Stijl en tijdgenoten in het Lalique Museum, Doesburg

In het spoor van Mondriaan

Een van de belangrijkste kunstenaars van de abstracte kunst is zonder twijfel Piet Mondriaan geweest. De 'nieuwe beelding' of neoplasticisme van deze wereldberoemde kunstenaar – die zijn naam toen hij zich in 1911 te Parijs vestigde onmiddellijk veranderde in 'Mondrian' – heeft talloze kunstenaars en ontwerpers geïnspireerd. Het Lalique Museum, gevestigd in de historische Hanzestad Doesburg, toont werk van dit prominente lid van kunstenaarsbeweging De Stijl en zijn navolgers in de tentoonstelling 'De Stijl, Theo van Doesburg & tijdgenoten'.

FOTO'S: LINDA ROELFSZEMA

Fritz Glarner

Deze Zwitserse kunstschilder was een leerling van Mondriaan en liet zich inspireren door diens theorieën over de zogenaamde 'dynamische symmetrie'. Glarner nam Mondriaans motief over om kleuren en vormen in een architectonisch patroon bijeen te brengen, net als het gebruik van enkel primaire kleuren. Typerend voor het werk van Glarner is de opzet van kleur en lijnen in een zogenaamd tondo, een cirkelvormig venster. Aan de strikte horizontale en verticale geometrische esthetiek van Mondriaan voegde Glarner de diagonale lijn toe aan zijn composities. Ook gebruikte hij grijs tinten voor de lijnen, in tegenstelling tot Mondriaan die hiervoor enkel zwart gebruikte. Glarner vatte zijn eigen werk samen onder de term 'relationele schilderkunst'.

Fritz Glarner, *Composition tondo*, 1964, litho, naar origineel uit 1949, particuliere bruikleen.

Jean Gorin

Gorin werd leerling en navolger van Mondriaan nadat hij in 1926 voor het eerst de neoplastische composities van Piet Mondriaan en Theo van Doesburg had gezien. Met name de vlakverdelingen van Mondriaan en de dikke zwarte lijnen van Van Doesburg zijn als invloed in het werk van Gorin zichtbaar. Tijdens een tentoonstelling van de groep Cercle et Carré ('cirkel en vierkant') in 1930 ontmoette Gorin andere abstract werkende kunstenaars, zoals Michel Seuphor, Jean Arp, Sophie Taeuber-Arp en Wassily Kandinsky. Mondriaan stimuleerde Gorin om reliëfs te gaan maken als logische stap van schilderkunst naar architectuur. Hij was onder de indruk van Gorins werk dat in veel opzichten verder ging dan zijn eigen werk. Gorin verkreeg overigens pas halverwege de jaren '60 van de vorige eeuw erkenning voor zijn werk.

Michel Seuphor

De naam van deze Belgische kunstenaar is een pseudoniem voor Ferdinand Louis Berckelaers. Seuphor is een anagram en verwijst naar de Grieks-mythologi-

Jean Gorin, *Composition II* 1971, litho.

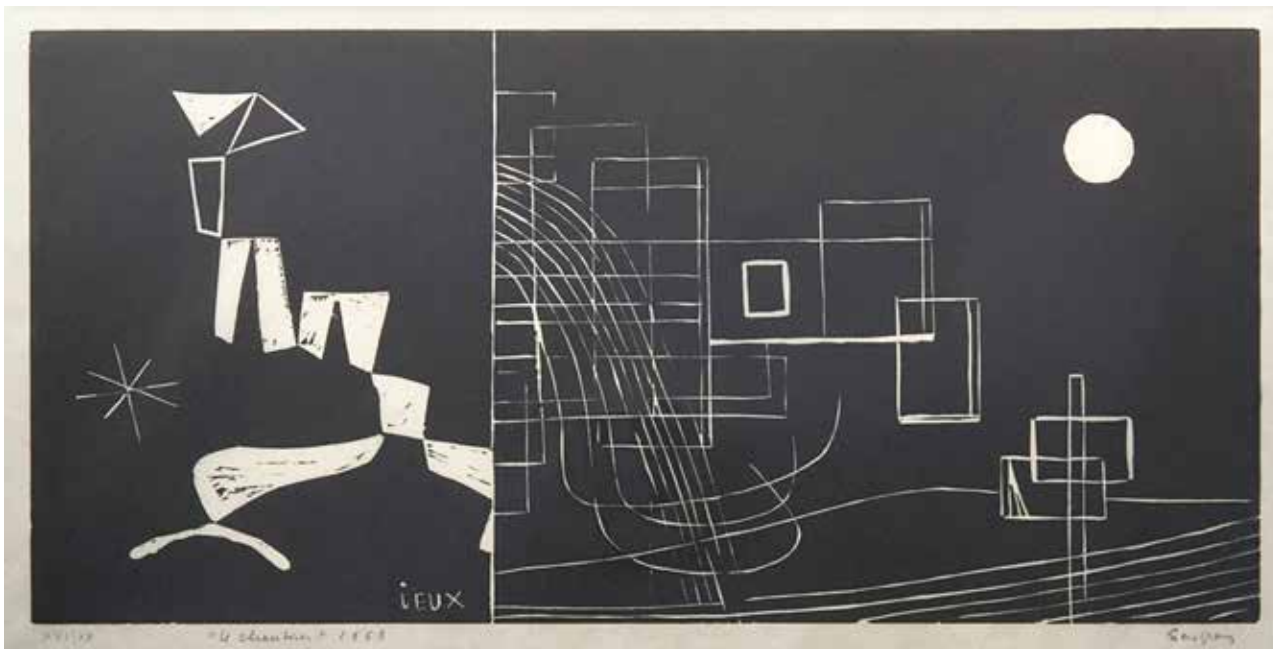
sche figuur Orpheus, bekend om zijn dichtkunst en profetische gave. Omdat Seuphor zich in eigen land min of meer miskend voelde, verhuisde hij in 1925 naar Parijs waar hij Mondriaan, Van Doesburg maar ook Hans Arp ontmoette. Vier jaar later richtte hij – samen met de Uruguayaanse schilder Joaquín Torres García – het kunstenaarscollectief Cercle et Carré op, waartoe ook Piet Mondriaan behoorde. Seuphor, naast beeldend kunstenaar tevens begenadigd schrijver, was een groot bewonderaar van Mondriaan en publiceerde in 1956 zelfs een lijvig werk over hem.

Hans Arp & Sophie Taeuber-Arp

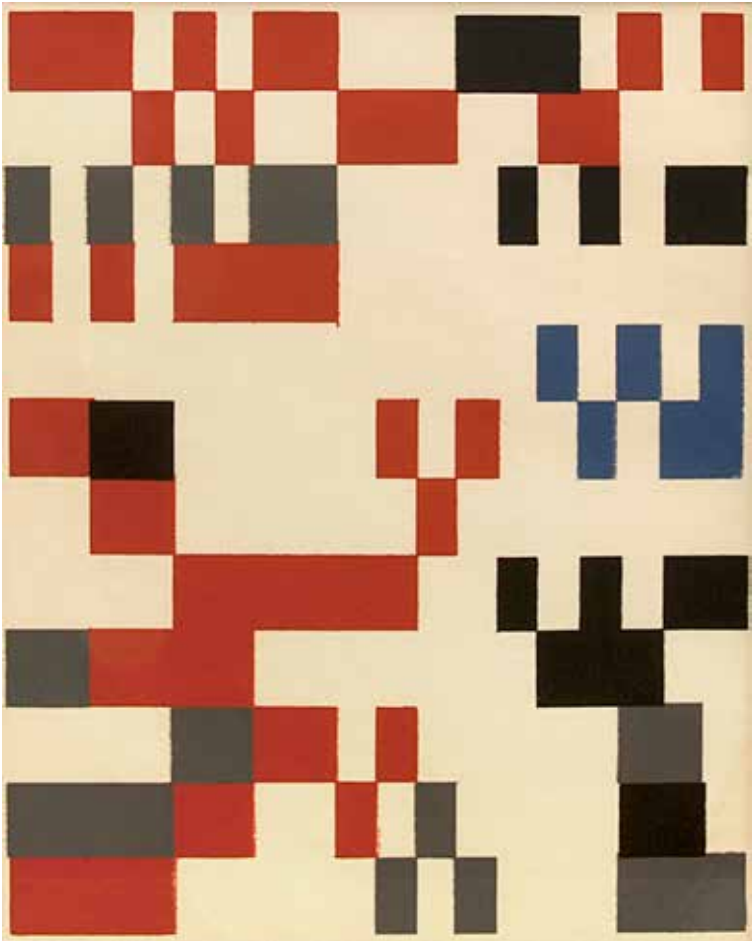
Rond 1930 sloot de Duits-Franse schilder-dichter-kunstenaar Hans (ook wel: Jean) Arp zich samen met zijn vrouw Sophie Taeuber-Arp aan bij Cercle et Carré. Een jaar later sloot Arp zich aan bij de kunstenaarsbeweging Abstraction-Création, die door Theo van Doesburg was opgericht. Arp is net als Mondriaan een van de pioniers van de abstracte kunst geweest.

Hans Arp, *Métamorphose*, ca. 1935-1940, brons.

Michel Seuphor, *Le chantier*, 1968, houtsnede.

Sophie Taeuber-Arp, *Composition salle de thé*, 1927.

Van zijn werk wordt wel gesuggereerd dat hij het vervaardigde met behulp van toeval en automatisme. Zijn beelden bestaan veelal uit organische vormen die gedaantes suggereren. Arps vrouw Sophie is weliswaar bekend via haar man, met wie zij veel samenwerkte, maar toch had zij wel degelijk haar eigen stijl. Deze veelzijdige vrouw werkte als ontwerper van kostuums, textiel en zelfs meubels. Daarnaast was zij architect, schilder, beeldhouwer, illustrator, poppenspeler en redacteur. In haar carrière raakte zij betrokken bij de dada-beweging en nam in die hoedanigheid als danser, poppenspeler en kostuumontwerper deel aan Cabaret Voltaire, opvoeringen in Franse en Zwitserse theaters en openingen van galerieën. Opmerkelijk aan het werk van Taeuber-Arp is het vreugdevolle karakter, dat in schril contrast staat met de zwaarmoedigheid van het dadaïsme.

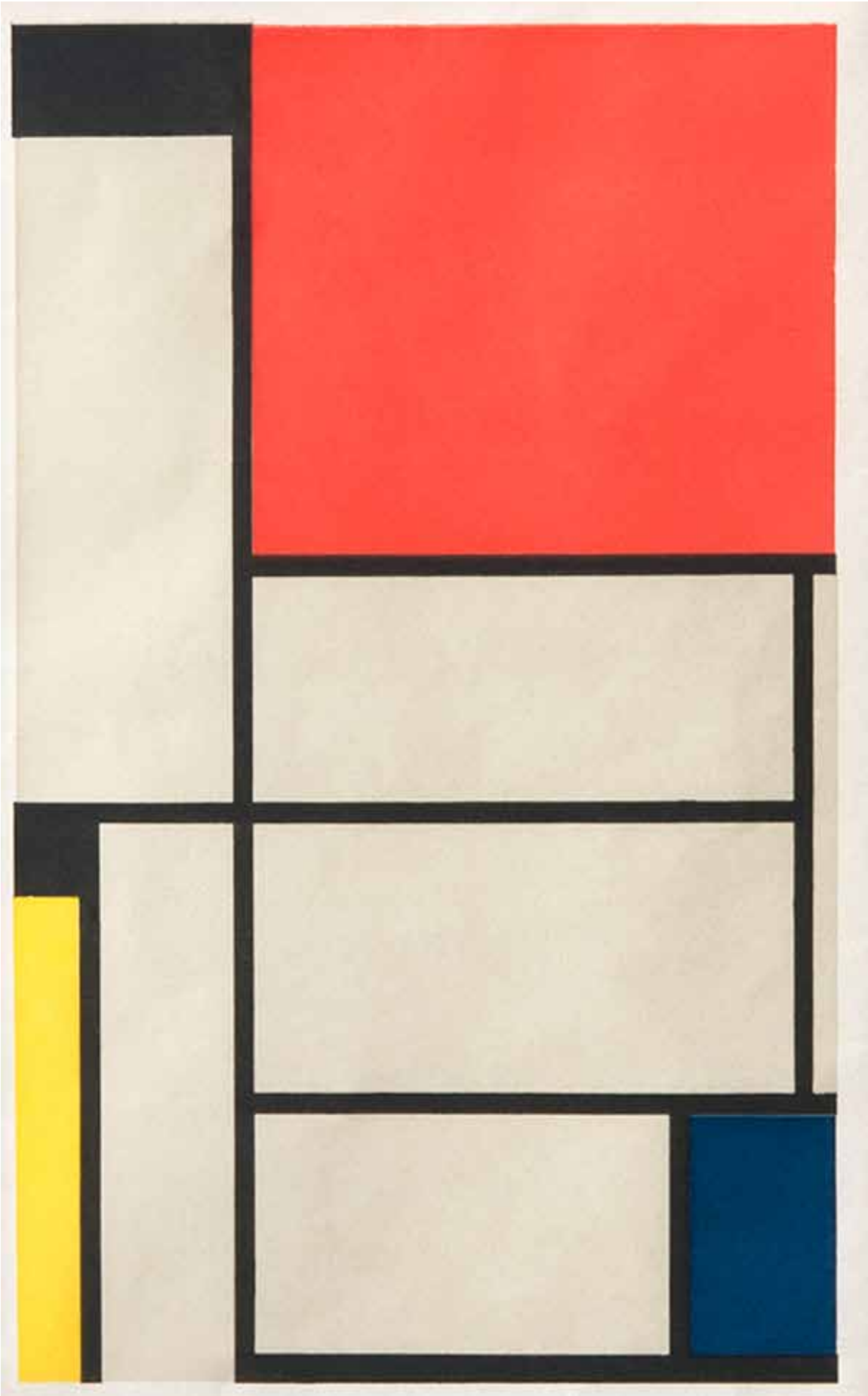
Robert Delaunay & Sonia Delaunay-Terk

Samen met Piet Mondriaan en de Russische Wassily Kandinsky én Kazimir Malevic mag Robert Delaunay zich mede-uitvinder van de abstracte kunst noemen. Na zich in eerste instantie tot het fauvisme – met zijn felle kleurgebruik – en weer later tot het kubisme van Ferdinand Léger en Pablo Picasso te wenden, raakt hij in de ban van het ‘orphisme’, een kunstvorm tussen kubisme en abstracte kunst. In 1931 sluit hij zich aan bij de kunstenaarsgroepering Abstraction-Création. Delaunays vrouw Sonia, met wie hij in 1910 in het huwelijk was getreden, was een pionier op het gebied van de samenwerking tussen modeontwerpers en beeldend kunstenaars, iets dat in het begin van de twintigste eeuw ongebruikelijk was. De felle kleuren van haar werk zijn geïnspireerd op Russische volkskunst en het simultanisme, een

kleurenleer gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek dat stelt dat aangrenzende kleuren samen de indruk van een andere kleur geven. Daarnaast zouden combinaties van verschillende kleuren de schijn van beweging opleveren.

Robert Delaunay, 1961, litho.

Piet Mondriaan, 1949.

Sonia Delaunay-Terk, *Le coeur à gaz*, 1977, zeefdruk.

Bezoek aan het museum

Het Lalique Museum, dat zich in twee rijksmonumenten bevindt, is gewijd aan de juwelen- en glaskunstenaar René Lalique. Naast de vaste collectie organiseert het museum tijdelijke tentoonstellingen met kunst uit de periode van circa 1850-1950. Het Lalique Museum beschikt over een sfeervol museumcafé waar u terecht kunt voor koffie, gebak en een huisgemaakte lunch. Een bushalte en gratis parkeerplaatsen bevinden zich op loopafstand.

Tentoonstelling

De tentoonstelling *De Stijl; Theo van Doesburg & tijdgenoten* is te zien tot en met 19 juni. Er geldt een tentoonstellingstoeslag van € 3,50 (houders van de VIP-KAART van de VriendenLoterij betalen deze toeslag niet).

■ Lalique Museum, Gasthuisstraat 1, Doesburg
Geopend dinsdag t/m zondag 11.00 - 17.00 uur
www.laliquemuseum.nl

nu te zien
een eigenzinnige ode
aan het landschap en het water
lage landen en de zee

het land en de zee vormen altijd al een onuitputtelijke inspiratiebron voor kunstenaars. de hedendaagse landschappelijke kunst in deze expositie laat veel aan de verbeelding over

schilderijen en beelden gaan een relatie aan met het landschap of het water; zij komen er uit voort of verdwijnen er juist in

musiom
huis voor hedendaagse kunst

vrijdag, zaterdag, zondag 12.00 - 17.00 uur
stadsring 137, amersfoort
www.musiom.art | info@musiom.art

Margriet Smulders t/m 8 mei in Slot Zeist

Verleidelijk en hemels, maar ook stekelig

Margriet Smulders keek er naar uit: haar weelderige werken in een kasteel vol rococo en barok. Een perfecte combinatie. Twee jaar geleden stond de tentoonstelling klaar om te worden ingericht. Maar toen kwam corona en ging alles niet door. Smulders kon zelfs niet bij haar eigen spullen, vanwege de lockdown. Eind januari ging dan eindelijk de expositie 'Fruits de Rococo' open met een overzicht van dertig werken.

DOOR ILLAND PIETERSMA

Met de medewerkers van Slot Zeist ontstaat vooraf een gesprek over een korte documentaire die bij de tentoonstelling te zien is. Daarin vertelt Margriet Smulders hoe zij haar werk maakt. De vraag is, of je met zo'n uitleg niet een deel van de 'magie' weghaalt. Maar het komt voor, dat bezoekers aan een medewerker de vertwijfelende vraag stellen: 'Zijn het nou schilderijen...?'

Nu laat Smulders zich inderdaad inspireren door schilderkunst: stillevens uit de Gouden Eeuw, Vlaamse barok of Italiaanse plafondschilderingen. Ze gebruikt echter zelf geen verf, maar maakt foto's. In haar atelier creëert ze voorstellingen die net zo weelderig en barok zijn als haar inspiratiebronnen. En die taferelen legt ze vast.

Mooier maken

Margriet Smulders fotografeert al sinds de jaren '90. Ze begon met familieportretten. Vaak nam ze zichzelf en haar eigen familie als uitgangspunt. In deze theatrale foto's speelden bloemen al een rol, als een teken van hoop. In de film – die slechts even laat zien hoe ze in het atelier werkt, maar daarnaast nog meer andere achtergrondinformatie geeft – merkt Smulders kort op, dat ze uit een gezin kwam waar het niet altijd gemakkelijk en mooi was. Ze heeft Psychologie gestudeerd en daarna gekozen voor een opleiding aan de kunstacademie, omdat ze de wereld wat mooier wil maken.

Toen ze voor een opdracht van de universiteit van Nijmegen een groepje medewerkers van de vakgroep Psychologie (waar ze gestudeerd had) moest fotograferen, legde ze een grote spiegel voor de personen, om zo het begrip 'reflectie' uit te beelden. Daarna ging ze vaker een spiegel gebruiken in haar portretfoto's. Op den duur gingen de bloemen en die spiegel een hoofdrol spelen in Smulders werk.

Ongeregelde heden

In haar atelier heeft ze een 'spiegelbak', die ze kan vullen met een laagje water. Daarin legt ze bloemen. Zo creëert Smulders stillevens in een geheel eigen stijl. Ze kan het water laten golven. Ze legt er andere voorwerpen in, zoals de 'wilde' glazen vazen van Bernard Heesen. Die spiegelen en glinsteren net als het

Grappola.

water, of lijken wel van ijs, en brengen zo een extra laag aan. Smulders wil geen 'bloemen rechtop in een vaas', legt ze uit. Maar ze wil beweging en ongeregelde heden; die maken het beeld speels en spannend. Omdat er van alles spiegelt, krijgen de foto's diepte. Van sommige bloemen zie je zowel de binnen- als de buitenkant. Of er zijn luchtbelletjes, rimpelingen en stromingen, die het beeld verlevendigen. Afgedrukt op glanzend dibond hebben de foto's heldere en intense kleuren, die echt op je af komen. Smulders maakt het liefst grote werken, waar de kijker zich in kan verliezen – of, in haar woorden: 'verdrinken', waarbij ze Charles Baudelaire parafraseert.

Levenscyclus

In Slot Zeist is de tentoonstelling *Fruits de rococo* verdeeld over drie zaaltjes achter elkaar. De eerste ruimte heeft als thema *Pluk mij!* Hier spelen rode, sensuele kleuren de hoofdrol. Er zijn composities met spruiten van aardappelen en zaden van granaatappels. Ze staan voor geboorte, vruchtbaarheid en ontluikend verlangen. Maar rood staat ook voor bloed, geweld en dood. Daarna volgen nog *Carpe diem* (pluk de dag) en *Pluk de vruchten!* Er zijn foto's met smakelijke druiventrossen, maar ook met schedels van dieren. Zo verbindt Smulders levenslust met vergankelijkheid en uitbundigheid met strijd, en refereert ze aan de cyclus groei, bloei en verval.

Fruit de rococo.

Refererend aan een citaat van Baudelaire – 'Bedrink je. (...)' – wil Smulders laten zien, dat kunst troost kan bieden. Ze gelooft in de helende kracht ervan, zeker in de huidige coronacrisis. Het komt allemaal bij elkaar in de laatste zaal met paradijselijke en hemelse taferelen.

Zonnebloemen

Smulders laat in haar foto's ook modellen figureren. De ene keer verwijzen ze duidelijk naar Griekse mythes, een andere keer naar werk van Rubens, een van haar voorbeelden. Bij een foto met zonnebloemen denk je meteen aan Vincent van Gogh. Maar in een zaalblad valt te lezen, dat het werk gemaakt is ter nagedachtenis aan de vliegcrash van MH17, die indertijd in een veld met zonnebloemen is neergestort. Smulders maakte er een drieluik van voor Schiphol. Elders is een foto, waarop het water niet helder is, maar melkachtig troebel. Het oogt niet vies, maar de titel *Nature's changing* (2012) geeft aan dat Smulders zich niet alleen bezig houdt met passie en levensvreugde, maar ook onderwerpen als klimaatverandering aanroert. In een van haar recentste werken, *Bewitched* (2022), trekken verleidelijke rode en gele bloemen de aandacht, maar kruipt er vanuit rechts ook een stekelige disteltak het beeld in...

Opvallend is een van de kleinste werken in de tentoonstelling. Geen diepdonkere kleuren en geen sensuele of aantrekkelijke sferen, maar lichte tinten en zachtroze klaprozen tegen een witblauwe achtergrond. Het oogt teer en kwetsbaar. *Healing herbs*, is de titel van dit werk uit 2020, waarmee Smulders weer de positieve werking van haar kunst benadrukt.

Terugkomend op dat gesprek met de medewerkers over de documentaire: die wordt overigens vertoond in een apart theaterzaaltje. Wie de film niet wil zien, kan hem dus gemakkelijk vermijden. Smulders heeft elk thema voorzien van een handgeschreven zaalttekst, waardoor het een heel persoonlijke presentatie is geworden, terwijl er nog genoeg ruimte overblijft om zelf het werk te interpreteren.

Een tip kan zijn, om eerst onbevangen door de tentoonstelling te gaan; daarna even de film te bekijken, om vervolgens met hernieuwde blik nog eens langs de foto's te lopen. Bij Slot Zeist merken ze nog op, dat bezoekers bij eerdere exposities soms snel terug waren, maar nu voor het werk van Smulders meer tijd nemen.

■ Margriet Smulders, *Fruits de rococo*
T/m 8 mei
Slot Zeist
Zinzendorfflaan 1, Zeist
Open di-zo 11-17
www.slotzeist.nl

FIRST ART FAIR

the most beautiful start of the year

PASSENGER TERMINAL AMSTERDAM, PIET HEINKADE 27
24 - 27 MAART 2022

Galerie Astrid Cornelisse, Alessandro Casetti, Z.T., acryl op doek, 60 x 80 cm.

De FIRST ART FAIR is een sprankelende voorjaarsbeurs voor hedendaagse kunst, dit jaar met een nieuw concept: niet meer alleen galerieën, maar ook kunstenaars kunnen aan de beurs deelnemen. Op de de First Art Fair presenteren zich 24 galerieën en ruim 75 kunstenaars. De beurs biedt een breed spectrum aan stijlen, van abstract tot figuratief. Je vindt er schilder- en

Galerie Bonnard, César Orrico Aquilon, Z.T., brons, 65 x 100 x 40 cm.

beeldhouwkunst, glas, fotografie en juwelen van honderden gerenommeerde en jonge kunstenaars.

Op vrijdag, zaterdag en zondag vinden in de Waterkantzaal Artist Talks plaats door kunstenaars van wie het werk op de beurs te vinden is. De lezingen zijn gratis toegankelijk voor de bezoekers en op de website kun je vinden wie wanneer spreekt.

WWW.FIRSTARTFAIR.NL

Collectie Wilploo in Rijksmuseum Twenthe

Verglijdend landschap

De Collectie Wilploo is de particuliere collectie hedendaagse kunst die bijeen is gebracht door de Enschedese verzamelaar Ingrid Blans. De collectie, die voornamelijk bestaat uit werken op papier, is ontstaan in een periode van ruim zestig jaar en ademt in alles een grote liefde voor de kunst. Rijksmuseum Twenthe ontving in de afgelopen tien jaar diverse schenkingen uit deze Collectie Wilploo en organiseerde naar aanleiding daarvan verschillende kleine presentaties. Onder de titel 'Verglijdend landschap' wordt de collectie in 2022 voor het eerst op grote schaal getoond.

Liefde voor de kunst

Hoewel Ingrid Blans al sinds haar vroege jeugd een grote liefde voelt voor de kunst en als tiener haar eerste schreden op het verzamelaarspad zette, legt ze zich er pas sinds enkele jaren bij neer dat ze toch een echte verzamelaar is: „Een kunstverzamelaar is voor mij iemand met een ongelimiteerd budget, die ervoor zorgt dat kunstenaars hun werken kunnen maken. Zo'n rol heb ik mezelf nooit toebedacht.” En toch is Blans een verzamelaar in al haar vezels. Iemand die zich graag omringt met voorwerpen die met liefde, vakmanschap en gevoel voor schoonheid

Raquel Maulwurf, Beirut 12 VII - 14 VIII '06, 2006, houtskool en oilstick op doek, Rijksmuseum Twenthe, schenking Collectie Wilploo. Foto Peter Cox.

zijn gemaakt. En iemand die soms een verleiding niet kon weerstaan en daarvoor iets anders moest laten.

Ingrid Blans bouwde ruim zestig jaar aan de Collectie Wilploo en is een verzamelaar in al haar vezels. Toch duurde het een lange tijd voordat ze zich voluit kunstverzamelaar noemde.

Persoonlijke betrokkenheid

De collectie van Blans is ontstaan in een periode van ruim zestig jaar en is meegegroeid met haar leven en met de ontwikkelingen in de kunst. In haar jonge jaren werd ze gegrepen door vrijheidsdrift in het werk van kunstenaars als Lucebert en Serge Vandercam, die in hun spontane, abstracte werken uitdrukking gaven aan een nieuw, naoorlogs elan. In de loop der jaren is ze zich meer gaan toespitsen op actuele tekeningen en grafiek van veelal Nederlandse kunstenaars. Toen zij in 2007, na een periode van wonen en werken in Den Haag, in Enschede terugkwam, konden veel kunstenaars in die stad op haar belangstelling rekenen. De persoonlijke betrokkenheid bij de kunstenaars van wie ze werk kocht, loopt als een rode draad door haar collectie heen.

Kunstenaars

In de tentoonstelling zijn werken te zien van: Mirjam Abraas, Abdalbagi Alnyal, Marjolijn van den Assem, Frans Baake, Emmy Bergsma, Luuk van Binsbergen, Monique Bosman, Elsbeth Cochijs, Dirk Comello, Marlene Dumas, Aline Eras, Lotti van der Gaag, Klaus Geigle, Dirk van Gelder, Saïda Goriya, Henk Gotlieb, Evelien Gysen, Pantaleon Hajenius, Paul Hajenius, Jan Hendrikse, Seet van Hout, Ismat, Iris Helene Jansen, Samuel Jessurun de Mesquita, Jacqueline de Jong, Jaap Hillenius, Reinder Homan, Saskia Jetten, Olivier Julia, Paul de Kort, Arno Kramer, Dirkje Kuik, Sarah van der Lijn, Rosemarijn van Limburg Stirum, Pit van Loo, Lou Louber, Henk de Looper, Hieke Luik, Lucebert, Ruri Matsumoto, Anton Mauve, Raquel Maulwurf, Franzina Ndimande, Ko Oosterkerk, Zoltin Peeter, Jan Prins, Inge Reisberman, Jan Roëde, Inge Schenke, Rik Smits, Renie Spoelstra, Lieve Van Stappen, Emma Tibbon, Hugo Tieleman, Jan Toorop, Serge Vandercam, Johan van der Veen, Henk Voskuyl, Juliette Warmenhoven.

■ Collectie Wilploo - Verglijdend landschap
T/m 15 mei
Rijksmuseum Twenthe
Lasondersingel 129, Enschede
Open di-zo 10-17
www.rijksmuseumtwenthe.nl

Seet van Hout, ButterBur, 2011, acrylverf en borduurwerk op doek, Collectie Wilploo.

Elsbeth Cochijs, Buiten de oever, 2002, linoleumsnede, Rijksmuseum Twenthe, schenking Collectie Wilploo.

DUNA atelier

VERKOOP
uit eigen collectie
Katwijk En Plein Air
12 febr - 27 mrt 2022

Duinplein - Katwijk aan Zee - www.schilderenaanzee.nl - open vrij-zondag

Ernest Joachim
0117 - 308321
drietien@hetnet.nl

maARTen
ijzerkunst

Maarten Vaessen
Stoere, ijzeren sculpturen

4000m² Beeldentuin en atelier

vrijblijvend te bezoeken
maartenvaessen@skynet.be
www.maartenijzerkunst.be

KUNST
→ijk←
Goeree - Overflakkee

Kunstroute 26 t/m 29 mei
www.kunstkijk.com

Schilderij van Roos van der Meijden verloot onder abonnees

Word nu abonnee van de KunstKrant en maak kans op een authentiek kunstwerk van Roos van der Meijden. Aan het eind van het jaar wordt haar schilderij (Verlanglijstje) verloot onder de abonnees

Zie de abonneebon hieronder of kijk op www.kunstkrant.com

Een jaarabonnement aan iemand anders cadeau doen? Mail naar info@KunstKrant.com

'Verlanglijstje' is geschilderd op een houten paneel en is 25 x 25 cm.

A b o n n e m e n t KunstKrant

Ja, ik wil op de hoogte blijven van de beeldende kunst in Nederland. Ik vind het gemakkelijk om de KunstKrant thuis bezorgd te krijgen. Voor € 24,75 (verzend- en administratiekosten) krijg ik de eerste 6 nummers thuisgestuurd. Zonder opzegging wordt het abonnement automatisch verlengd. Abonnement in België en Duitsland € 42,50. Los nummer NL € 4,75, Los nummer België/Dld € 8,00.

naam: _____

adres: _____

postcode: _____ telefoon: _____

woonplaats _____

Hierbij machtig ik de abbonementenservice van de Kunstkrant om € 24,75 af te schrijven van mijn bank-/girorekening (België en Duitsland € 42,50)

bank: _____ t.n.v.: _____

e-mail: _____

datum: _____ handtekening: _____

Deze bon invullen en in een voldoende gefrankeerde envelop sturen naar:
Abbonementenservice KunstKrant - Postbus 7 - 9780 AA Bedum

Of mail naar info@kunstkrant.com • www.kunstkrant.com

B R A N C H E
VOOR KUNST
ART
—
FRAME
VERENIGING
EN LIJSTEN

Lijstenmakers
die van inlijsten weten

KIJK VOOR EEN LIJSTENMAKER IN DE BUURT OP:

www.art-frame.nl/winkels

Dit voorjaar in Kunsthal Rotterdam

Job, Joris & Marieke • A Triple Life

Een wezen dat volledig uit confetti bestaat, een verhaal met een denkbeeldig vriendje in de hoofdrol, of drie vrienden die van hoofd kunnen wisselen met behulp van een wasmachine: welkom in het animatie-universum van Job, Joris & Marieke!

Dit voorjaar neemt de Kunsthal het publiek mee in de wereld van Nederlands bekendste talenten op het gebied van animatie. Met hun korte animatiefilms, opdrachtwerk en videoclip heeft de creatieve studio zich internationaal op de kaart weten te zetten en hebben zij vele prijzen in de wacht gesleept, waaronder een International Emmy Award voor *Kop Op* en een Oscarnominatie voor *A Single Life*.

Poëtisch en verontrustend

Het werk van Job, Joris & Marieke is poëtisch, schattig, grappig en soms verontrustend. De animaties zien er vaak lief uit, je krijgt er een vrolijk en vertederd gevoel bij. Tot er plotseling iets gebeurt dat de rust ernstig verstoort! Aan de hand van verschillende thema's kruipt de bezoeker in het hoofd van de makers en ziet die hoe de bizarre ideeën van Job, Joris en Marieke tot leven komen. Verschillende elementen als karakterontwerp, storytelling en kleur-

Job, Joris & Marieke. *A Triple Life*, 2022
© Job, Joris & Marieke.

Joris Oprins, Marieke Blaauw en Job Roggeveen.
Foto Daniel Cohen.

Mute, (still), 2013 © Job, Joris & Marieke.

Kop Op, (still), 2022 © Job, Joris & Marieke.

gebruik worden in de tentoonstelling onder de loep genomen. Ook muziek, gemaakt door Job, is een belangrijk onderdeel van hun animaties. Job Roggeveen (1979), Joris Oprins (1980) en Marieke Blaauw (1979) zijn sinds hun studie aan de Design Academy Eindhoven onafscheidelijk. Samen richtten zij in 2007 de creatieve studio Job, Joris & Marieke op. Animatie is voor het drietal het ideale medium waarin hun liefde voor storytelling en ontwerpen samenkomen. Door zichzelf met ogenschijnlijk onmogelijke concepten op te zadelen, dagen ze zichzelf steeds opnieuw uit.

Ik Neem Je Mee - Gers Pardoel, (still), 2012
© Job, Joris & Marieke.

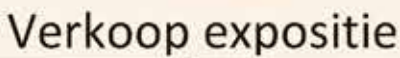

A Single Life, (still), 2014 © Job, Joris & Marieke.

Nobody

Speciaal voor de tentoonstelling is de experience *Nobody* ontwikkeld. *Nobody* vertelt het verhaal van een obsessief gedreven lifestyle instagrammer die op een dag doorzichtig wordt en niets meer is dan een schaduw. Met *Nobody* experimenteren Job, Joris en Marieke voor het eerst met de vertaalslag van animatiefilm naar ruimtelijke ervaring. Ook is eerder werk uit het oeuvre van Job, Joris & Marieke te zien. Zoals het Oscargenomineerde *A Single Life*, waarin het personage Pia door middel van een magische vinyl single een tijdreis door haar leven maakt. En *Mute*, met bulderende stemgeluiden van rapper Fresku, waarin niemand in het bezit is van een mond. Een bloederige snijwond is het startpunt van een krankzinnige animatie waar je wel vrolijk van móet worden.

■ Job, Joris & Marieke. *A Triple Life*
T/m 8 mei
Kunsthal Rotterdam
Museumpark, Westzeedijk 341
Open di-zo 10-17
www.kunsthal.nl

www.edithstoel.nl

12 T/M 29 MEI 2022
donderdag t/m zondag
van 11.00 - 17.00 uur
www.grenslouiskunstverkennen.nl

Frozen queen III, Eveline Kieskamp

oak
exclusief
te boeken

MAAK JE EIGEN BRONZEN BEELD

2 & 3 APRIL
5, 6 & 7 MEI
11 & 12 JUNI
2 & 3 JULI
28, 29 & 30 JULI
3 & 4 SEPTEMBER

VOOR MEER INFO: WWW.MARKVANKUPPEVELT.NL
 06 54981504

THEMA: VERBORGEN BETEKENIS

ATELIERROUTE LAUWERSLAND

ONTMOET KUNSTENAARS IN EIGEN ATELIER OF OP EEN SPECIALE LOCATIE

12 / 13 & 19 / 20 MAART '22
11:00 – 17:00

 WWW.KUNSTAANHUIS.NL

OPEN ATELIER DAGEN

Twee dagen kunst kijken in en rondom Coevorden

De dingen dichtbij

JAAP NIEUWENHUIS

STILLEVEN'S IN AQUAREL

**VOERMAN 11.12.2021/
STADSMUSEUM
HATTEM 15.05.2022**

Achterstraat 46-48, 8051 GC HATTEM
www.voermanstadsmuseumhattem.nl

De Thuisgalerie

Permanent werk van Gabriel Gressie

Open iedere za en zon van 13:00 – 17:00 uur

Of op afspraak

Unikenstraat 105, 9501 XJ Stadskanaal

Unikenstraat 105, 9501 XJ Stadskanaal
tel. 0682984681

ggressie@gmail.com • www.Gabrielgressie.nl

FIRST ART FAIR

the most beautiful start of the year

PASSENGER TERMINAL AMSTERDAM
24 - 27 MAART 2022

WWW.FIRSTARTFAIR.NL

2E TOEGANGSKAART GRATIS

Donderdag 24 maart van 16.00 - 21.00 uur (opening)

Vrijdag 25 maart van 11.00 - 21.00 uur

Zaterdag 26 maart van 11.00 - 18.00 uur

Zondag 27 maart van 11.00 - 18.00 uur

Bij inlevering van deze bon ontvangt u twee toegangs-
kaarten voor de FIRST ART FAIR voor de prijs van één.
U betaalt slechts € 12,50 entree voor 2 personen.

(niet geldig in combinatie met andere kortingen)

Kom, kijk en koop uw kunst op de First Art Fair, *the most beautiful start of the year.*

12 EN 13 MAART 2022
VAN 11.00 T/M 17.00 UUR

Stichting Open Atelierdagen Coevorden
www.oad-coevorden.nl

Internationale Art Brut Biënnale 2022 toont werk van ruim 150 kunstenaars

Tijdens de Art Brut Biënnale 2022 (14 t/m 22 mei) staat het werk van 150 (internationale) kunstenaars met een verstandelijke beperking of psychische problematiek centraal. Met meer dan 800 kunstwerken en een actuele randprogrammering is het voormalige V&D pand in Hengelo 10 dagen lang de hotspot voor Art Brut-kunst. Na het grote succes van de drie voorgaande edities, waar 12.000 bezoekers naartoe kwamen, is de organisatie opnieuw op zoek gegaan naar ongekend talent. Naast kunstwerken uit grote Europese collecties en rechtstreeks van kunstenaars, kan ook dit keer kennis worden gemaakt met werk van bekenden en onbekenden uit eigen land. De toegang is gratis.

Een podium voor kunstenaars met een (psychiatrische) beperking

Het gevoel gewaardeerd te worden is voor elke kunstenaar belangrijk, iets dat bij *art brut*-kunstenaars helaas veel te weinig het geval is. De Art Brut Biënnale wil daarin een verschil maken door werk van hoge (museale) kwaliteit te exposeren.

Vanuit een innerlijke noodzaak zich te uiten, communiceren deze kunstenaars op energieke wijze met de wereld waarin ze geen, of slechts in de marge een rol spelen. Een aantal kunstenaars waarvan werk wordt geëxposeerd, zal aanwezig zijn tijdens de Art Brut Biënnale. Zij geven de bezoeker een kijkje in hun (vaak onbekende) wondere werelden vol fijnzinnige observaties en geheimzinnige fascinaties.

Alle werken zijn zorgvuldig geselecteerd door zoek aan kunstenaars en musea, instituten en collecties in binnen- en buitenland. Door Elvira van Eijl, kunsthistorica en curator van de Art Brut Biënnale: „Het vaak intense contact dat ontstaat zodra je samen het werk van een kunstenaar bekijkt, is bijzonder. Beperkingen spelen geen rol; we vinden elkaar direct in en door de artistieke prestatie waar ik in bewondering naar kijk, en de kunstenaar mij vol trots van laat genieten. Ik heb mensen bezocht die zeer autistisch waren, mensen die niet konden praten of zich nauwelijks in woorden konden uitdrukken maar telkens weer bracht het werk ons op één lijn. Soms is het werk zelfs het enige contact dat de kunstenaar met de wereld kan aangaan, maar zie je toch aan het oplichten van de ogen of lichaamshouding dat we elkaar verstaan.”

Wat is art brut?

Art brut is een term die in 1948 werd bedacht door de Franse kunstenaar en wijnhuis-erfgenaam Jean Dubuffet, vernoemd naar de zuivere, authentieke en pure Champagne Brut. Dubuffet keerde zich af van de pretentieuze kunstwereld van dat moment en ging op zoek naar ruwe, zuivere, pure, authentieke en originele kunst. Hij vond die in diverse psychiatrische klinieken en bij kunstenaars die vaak in een maatschappelijk isolement hun werk maakten. In 1973 werd de Engelse term *outsider art* geïntroduceerd door Roger Cardinal. Inmiddels rekenen we ook het werk van mensen met een verstandelijke beperking tot het terrein van de *art brut*.

Programma

De Art Brut Biënnale is lid van de European Outsider Art Association en naast een eigen opgebouwd netwerk uit voorgaande edities, geeft dit lidmaatschap toegang tot interessante collecties in Europa. In de expositie is werk te zien van kunstenaars uit onder meer Zweden, Denemarken, Frankrijk, Rusland, Polen, Japan en Tanzania. Daarnaast is er een breed dagelijks programma bestaande uit rondleidingen, lezingen, workshops, optredens en een atelierplein onder leiding van Special Arts uit Amersfoort waar producten worden verkocht. Kinderen kunnen onder begeleiding van kunstenaars werken aan een gezamenlijk kunstwerk.

■ Art Brut Biënnale 2022, 14 t/m 22 mei
De Brink 110 Hengelo,
www.artbrutbiennale.nl

Jean Branchiard (Fr), Station météo.

Jannemiek Tukker, Heel alleen.

Sieraden en beeldende kunst van Robert Smit in CODA Museum

CRAVING THE ESSENTIALS

CODA geeft met de tentoonstelling *Craving the essentials* tot en met 24 april een overzicht van het rijke en veelzijdige oeuvre van beeldend kunstenaar Robert Smit. Hoewel hij internationaal een grote reputatie verwierf als sieradenmaker, laat deze tentoonstelling voornamelijk de reikwijdte van zijn oeuvre en zijn ontwikkeling als beeldend kunstenaar zien. *Craving the essentials* combineert zijn fotografie, tekeningen en recente digitale prints met sieraden die afkomstig zijn uit museale en particuliere collecties uit binnen- en buitenland. Ook de werken die CODA in afgelopen decennia van Robert Smit verwierf, maken deel uit van de tentoonstelling.

Het werk van Robert Smit (1941) neemt internationaal een unieke positie in en is wars van trends, hypes en dogma's. Kenmerkend voor zijn oeuvre en ontwikkeling is ontegenzeggelijk het continu onderzoeken en bevragen van zijn werkwijze. Smit wordt opgeleid als instrumentmaker maar legt zich al gauw toe op het vervaardigen van sieraden. Aan het begin van de jaren zeventig breekt hij echter met het sieraad. Hij beschouwt het sieraad als beeldende kunst en kan zich niet verenigen met de

algemeen geaccepteerde benadering van dat moment die zich concentreert op het ambachtelijke van het sieraad of het ontwerp alleen. Hij verkoopt zijn goudsmidinstrumentarium en besluit zich te concentreren op tekenen en schilderen. In deze periode maakt hij *Towards the Liberation of Drawings*, een reeks van tien tentoonstellingen die het resultaat van zijn onderzoek naar de bedoeling, betekenis en context van het tekenen in beeld brengt. Deze periode zal van grote invloed blijken te zijn op zijn verdere ontwikkeling als hij zich later weer toelegt op het vervaardigen van sieraden. Tekenen blijft voor Smit altijd een bron van maken, opnieuw maken en reproduceren.

Uitbundige sieraden

In 1985 komt Smit tot de conclusie dat zijn onderzoek naar de tekening afgerond is en er niets meer kan worden toegevoegd. Deze conclusie geeft hem de vrijheid om terug te keren naar het sieraad. Zijn comeback met de tentoonstelling *Ornamentum Humanum* bij Galerie Ra in Amsterdam doet veel stof opwaaien. De uitbundige gouden sieraden van Smit rijmen niet met de geometrische en sobere stijl van dat moment. Edelsmeden en sieraadkunstenaars verzetten zich in deze periode tegen het sieraad dat gewaardeerd wordt om het materiaal en niet vanwege het eigenlijke ontwerp. Goud als materiaal is volledig in de ban gedaan en de aversie tegen een product dat beleggingswaarde heeft is groot. Gijs Bakker, een van de belangrijkste ontwerpers van dat moment, noemt Smits gebruik van goud een terugkeer naar het sieraad als statussymbool of investering en beschouwt het daarmee als een regressie. Smit is echter niet onder de indruk en gebruikt goud op een manier zoals dat nog niet eerder is gedaan: hij krult het goud, bekrast en bedrukt het en walst het plat.

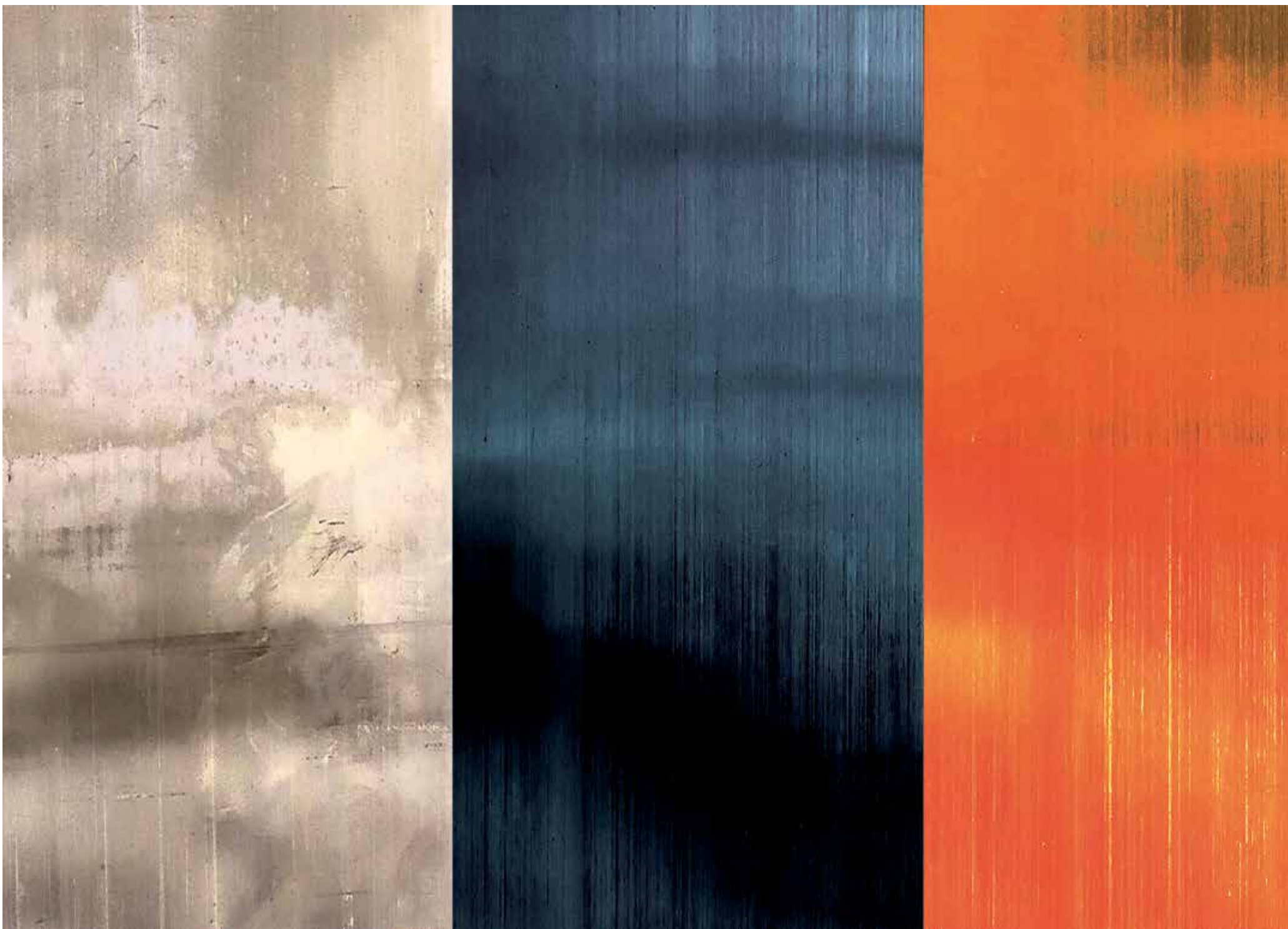
Robert Smit

Robert Smit werd opgeleid als instrumentmaker waarna hij kort als edelsmid werkt. Door zijn contact met beeldend kunstenaar Jan Schoonhoven raakt hij geïnteresseerd in het sieraad en het kunstenaarschap. Hij besluit te gaan studeren aan de gerenommeerde sieradenopleiding in Pforzheim, waar hij les krijgt van Klaus Ullrich (1927-1998) en uiteindelijk cum laude afstudeert. Het vroege sieradenwerk van Smit kenmerkt zich door een unieke beeldtaal, waarbij hij in zijn sculpturale en abstracte werken een voorliefde toont voor textuur en erosie van en op oppervlakken. Goud speelt al snel een cruciale rol in het werk van Smit en invloeden van belangrijke beeldend kunstenaars uit die tijd, zoals Lucio Fontana (1899-1968), zijn terug te zien in zijn doorboorde sieraden van goud en perspex. In tegenstelling tot veel klassieke edelsmeden werkt Smit op een expressieve en schilderachtige manier met het materiaal.

Tentoonstelling

Craving the essentials in CODA Museum is tot en met 24 april te bezoeken. In diezelfde periode is ook het werk van Arno Kramer te zien in de tentoonstelling *In Time*. Beide tentoonstellingen sluiten aan op de aandacht die CODA schenkt aan tekenen en de tekening, zoals bijvoorbeeld met het jaarlijkse *Big Draw* festival en tentoonstellingen als *Private Confessions* die de tekeningen van 36 beeldend kunstenaars samenbracht.

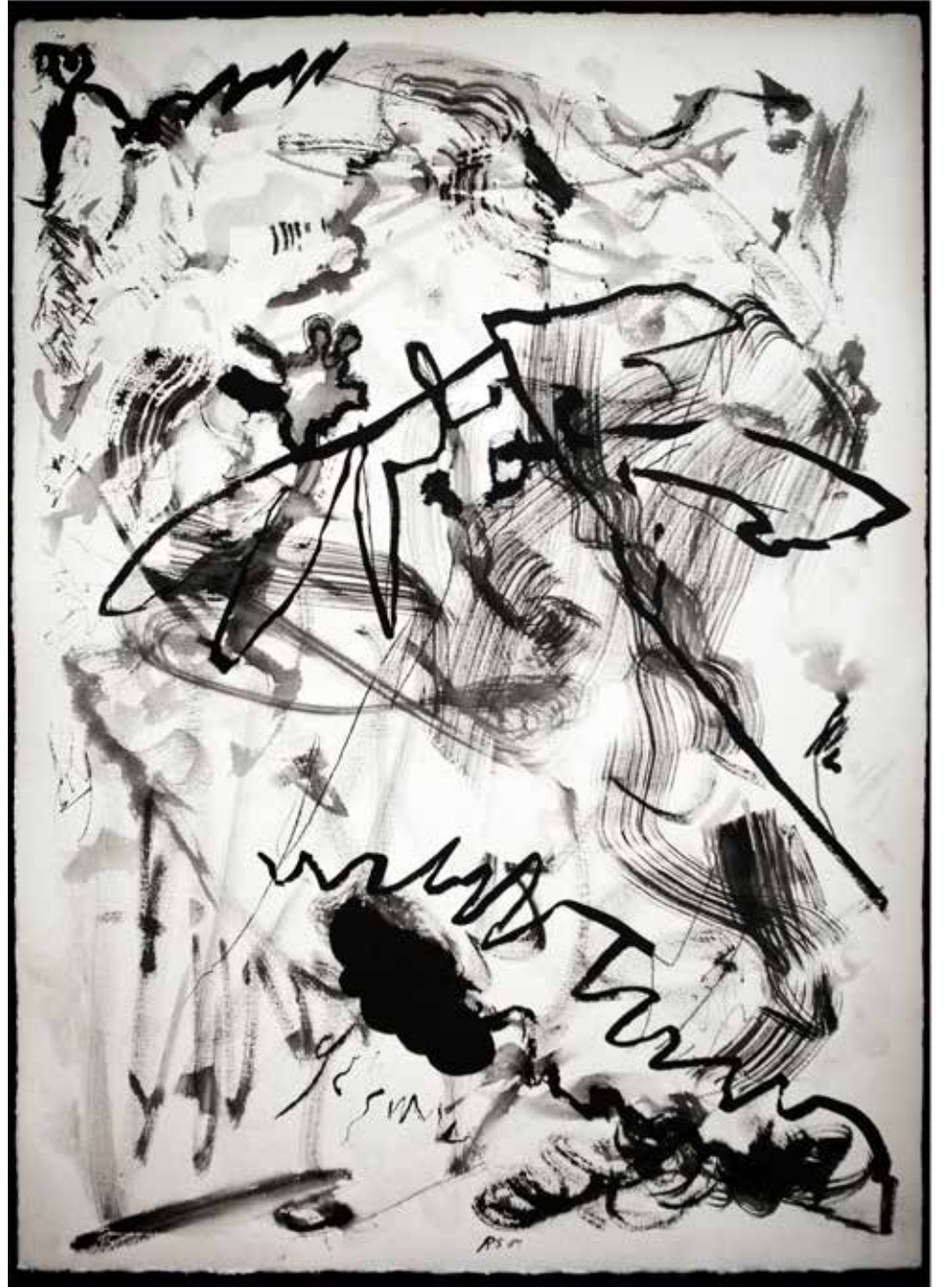
■ **Craving the essentials – Robert Smit – sieraden en beeldende kunst**
T/m 24 april | CODA Museum Apeldoorn
www.coda-apeldoorn.nl/robertsmit

De kleur van lood en goud, foto, zonder jaartal.

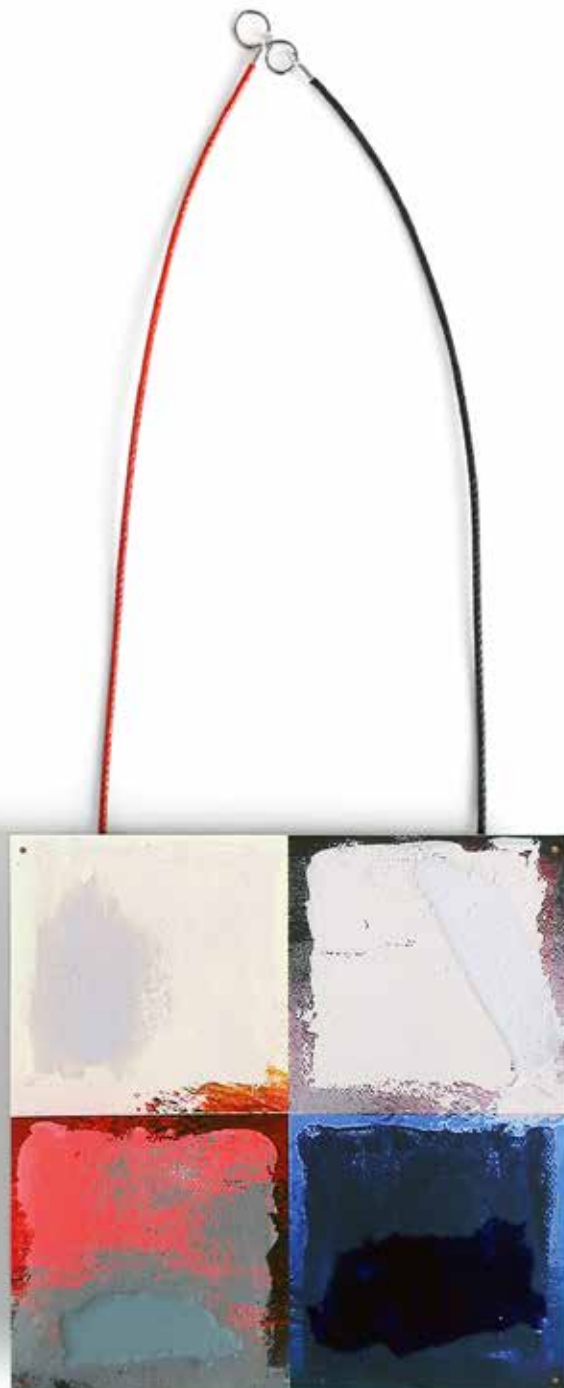
Letter to Madonna delle Dolomiti, halssieraad, goud, verf, 2011.

Toward the liberation of drawings, tekening, 1984.

Zonder titel, halssieraad, goud, zilver, inkt, epoxy, canvas, 2019.

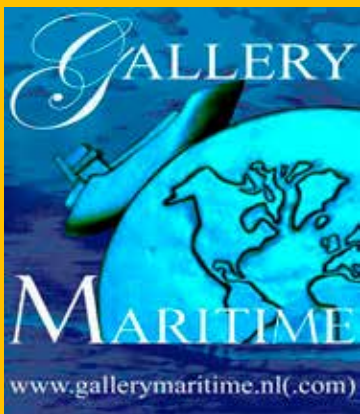
T/M 27 MAART 2022
TIJDSPINSELS
GEVAT IN TEXTIEL

**KOPPELKERK
BREDEVOORT**

8 APRIL – 15 MEI 2022
JOOP KRUIP

**FREE
PARKING
+
COFFEE**

Wisselend Werk >30 Zeeschilders
dagelijks open 12.00-17.00
Voorstraat 45, Colijnsplaat
0622591452
info@gallerymaritime.nl

MARIËTTE SCHOUTEN
WWW.GALERIEDEBISSCHOP.NL
MARIETTE@GALERIEDEBISSCHOP.NL

Kunstzinnige Parel op de ZuidWest Veluwe.

Midden in het dorp Lunteren staat het prachtige Museum Lunteren voor Kunst en Cultuurhistorie. Het museum verzinnebeeldt de ontmoeting van verleden en heden met in de verschillende zalen (500m2) een diversiteit aan exposities op het gebied van kunst en cultuurhistorie.

De exposities in 2022:

- * Noordmanszaal.
vanaf 29 januari: Oog en Optiek.
vanaf 4 juni: Marten Toonder.
- * Nel's Stijlkamer:
Een 19 eeuws ingerichte kamer met authentieke schouw, bedstede en inrichting, waar o.a. originele knipmutsen worden getoond.
- * Bezoekerscentrum van de Goudsberg:
De geschiedenis van dit gebied vanaf de prehistorie tot aan de vorige eeuw wordt hier beeldend en interactief getoond.
- * Galerie Goudsberg:
Hier kunnen bezoekers genieten van hedendaagse kunst, die tevens gekocht kan worden.
Van 8 januari t/m 14 mei verrassen kunstenaars

Greetje Feenstra (schilderijen) en Wilma Bruinsma (keramiek) u.
vanaf 21 mei is het de beurt aan Jasper van Deutekom en Jacqueline Tijssen.
* Dr P. Hoekstra zaal.
Daar wordt de geschiedenis van Lunteren en haar prominente bewoners verteld. Met de permanente deelexpositie "Dua Djadi Satu" (2=1) neemt u kennis van de integratie van de Molukse gemeenschap in Lunteren.
* Schatzaal.
Vanaf december 2021: Winterpracht.
Een prachtige verzameling van Martinus Nefkens en enkele tijdgenoten waaronder de bekende schilder Louis Apol.

Dorpsstraat 55
6741 AB Lunteren
T 0318-486254
E info@museumlunteren.nl
W www.museumlunteren.nl

**DE KUNST...
IN UITLEEN**

**KUNST
UITLEEN
VEENSTRA**

Moleneind NZ 22 • 9203 ZP Drachten • telefoon 0512 - 51 32 23 • www.kunstuitleen-veenstra.nl

"Tegendraads"
Expositie van 5 maart t/m 1 mei 2022

Kunst Collectief Tegendraads
Het werk van 9 verschillende kunstenaars:

- pentekeningen
- beelden
- fotografie
- art quilt
- tekeningen
- schilderijen en kunstverzameling.

**Atelier
Amapola**
Galerie
Margôt Ritman
Hoptunen 13
9213 VK De Wilgen (Fr.)
M.: 06-52539055

Geometric Abstract Experiences
Theo Schouten

Sophisticated (90 x 90 cm). Acrylic – (goldplate- ch) on linen and forex.

Galerie – Atelier Theo Schouten
Achtvoet 22 • 8713 JM Hindeloopen
Geopend donderdag t/m zondag en 24/7 op afspraak.
Tel: 0654964995
E-mail: tpi@theoschouten.com • www.theoschouten.com

Kunstenaar van kleur

De Fransman Louis Favre (1892-1956) had alles in zich om een bekend kunstenaar te zijn. Hij was zeer veelzijdig. Behalve kunstenaar was hij ook begenadigd schrijver en uitvinder. Rond 1920 werkte hij met bekende tijdgenoten in Parijs, onder wie Lipchitz, en zijn werk werd door Gertrude Stein gekocht en geëxporteerd naar de VS. Favre begon met schilderen, maar stapte rond 1940 over naar het maken van litho's. Na jaren experimenteren achterhaalde hij de techniek van de oude Egyptenaren van het werken met wasverf. Dit maakte zijn kleurgebruik uniek. Hierdoor raakte hij bekend bij het grote publiek, vooral door zijn gebruik van kleur. Zijn werk werd tentoongesteld in alle grote musea en galerieën in Europa. In Berlijn was de oplage van zijn litho *Harlekijn* in 13 kleuren binnen een mum van tijd uitverkocht. In 1957 vertrok hij naar Den Haag om bij Mouton & Co te werken waar hij litho's in opdracht maakte. Door twee grote branden ging helaas veel van dit werk verloren. In 1954 vertegenwoordigde Favre Frankrijk succesvol op de Biënnale van Venetië. Veel kunstkeners waarderen het werk van Louis Favre. Als hij nu had geleefd en een goede marketing had, was hij bij het grote publiek niet in de vergetelheid geraakt. Kortom deze kunstenaar verdient het om aandacht te krijgen. Bijzonder is dat zijn werk nu tentoongesteld wordt in de stad waar hij meer dan 70 jaar geleden gewoond en gewerkt heeft. Van 16 april t/m 15 mei in Pulchri Studio Den Haag. Open: di-zo 12-17. www.pulchri.nl

De kracht van kleur

2022 belooft een kleurrijk jaar te worden bij galerie Bart in Amsterdam. De duo-tentoonstelling *Boost* zet alvast de toon, met het werk van kunstenaar Jochem Rotteveel en stylist Thomas Vermeer. *Boost* geeft gestalte aan de gedeelde liefde van Rotteveel en Vermeer voor kleur. In een korte en krachtige werkperiode van drie maanden deden zij onder meer onderzoek naar de diepere betekenis van kleur. Dit resulteerde in een gezamenlijke serie werken, gemaakt in de traditie van de methodiek van Rotteveel, die nu voor het eerst in de galerie aan het grote publiek getoond wordt. Rotteveel en Vermeer opereren in verschillende creatieve velden. De een omschrijft zichzelf als een schilder, waarbij hij gebruikt maakt van bijzondere materialen: folie en tape. Terwijl de ander werkt als stylist voor grote merken zoals Hermès, Visco en Longchamp en modebladen zoals ELLE en Harper's Bazaar. Toch voelde

de samenwerking vanaf dag één als vanzelfsprekend aan. Beiden beginnen namelijk vanuit hetzelfde uitgangspunt: het maken van kleurstudies. Het enige verschil is hun benaderingswijze: Rotteveel werkt analytisch, Vermeer intuïtief. Allebei onderzoeken zij hoe kleuren elkaar kunnen beïnvloeden, maar ook hoe zij werken op de gemoedstoestand van de kijker. De kruisbestuiving tussen Rotteveels kunst en Vermeers design bracht een 'boost' van energie teweeg. Speciaal voor de duo-expositie creëert het tweetal werk in situ waarmee ze voortborduren op elkaars artistieke kunnen. *Boost* is t/m 26 maart in galerie Bart, Elandsgracht 16 in Amsterdam. Open do-zo 13-18. www.galeriebart.nl

Ries Kleijnen

Museum Valkenburg is zeer zwaar getroffen door de watersnoodramp in juli 2021. Na een grondige renovatie opent het museum begin maart weer de deuren, onder meer met een overzicht van het boeiende werk van de hedendaagse kunstenares Ries Kleijnen (Wijchen 1945). Sinds zij in 1969 afstudeerde aan de kunstacademie St. Joost in Breda, heeft zij haar sporen als grafisch kunstenaar ruimschoots verdiend. Ze maakt kleuretsen, schilderijen en pastels en ontwerpt sieraden. Ze nam deel aan meer dan honderd solo- en groepstentoonstellingen en haar werk wordt regelmatig geselecteerd voor internationale Print Biennales. Haar etsen zijn impressies van relaties tussen mensen of van de mens met zijn omgeving. Zij nodigen uit tot filosoferen. Ook landschappen wereldwijd zijn een grote inspiratiebron. „De landschappen die mij inspireren zijn ver weg of juist heel dichtbij”, zegt Kleijnen. „De laatste jaren maakte ik regelmatig werkreizen naar bijvoorbeeld Griekenland, Cyprus, Chili, Paaseiland, Mexico, Guatemala, Egypte, Costa Rica, Japan en Thailand.” Ze woont al jaren in Scheveningen en ook de zee is een bron van inspiratie. Haar landschappen van lijken op het eerste gezicht realistisch, maar zijn het nooit. Kleuren spelen een belangrijke rol en hebben vooral een symbolische betekenis. In bijna elke ets is de zon terug te vinden. Naast haar creatieve manier van verbeelden, maakt Kleijnen gebruik van een combinatie van grafische technieken. Haar grafisch werk bestaat vooral uit veel-kleuretsen en uit kleuretsen in combinatie met andere technieken. Behalve het gebruik van de lijnets, aquatint en reliëfdruk maakt zij ook zogenaamde 'puzzeldrukken'. Door in de zinkplaat te zagen, ontstaan er kleine zinkplaatjes, die als een puzzel op de pers worden gelegd en soms op een zeefdruk worden afgedrukt. De intensieve bewerking van de etsplaat en het afdrucken in lagen levert een heel persoonlijk 'handschrift' op. Te zien vanaf 6 maart tot en met 22 mei in Museum Valkenburg aan de Grotestraat 31. Open: di-vr 11-17, za/zo 13-17. www.museumvalkenburg.nl

Keith Haring in Heerlen

Op 9 maart opent Schunck Museum in Heerlen de tentoonstelling *Keith Haring: Grace House Mural*. De tentoonstelling toont vroeg werk (1980-1984) van de gevierde Amerikaanse kunstenaar Keith Haring, dat grotendeels bestaat uit tekeningen en schilderijen die hij maakte in openbare ruimtes, zoals het metrostelsel van New York. De focus ligt op het spontane en performatieve karakter van Harings oeuvre. Zo worden de dertien wandstukken van de muurschildering *Grace House Mural* voor het eerst in Europa getoond. De tentoonstelling laat ook de intieme samenwerking en vriendschap zien tussen Haring, fotograaf Tseng Kwong Chi en choreograaf Muna Tseng in New York in de jaren tachtig. Haring maakte – verdeeld over drie verdiepingen – de *Grace House Mural* in 1983/84 in een New Yorks katholiek jeugdcentrum. De dynamische figuren op de muurschildering hebben een vloeiend en eenvoudig karakter en werden met precisie – zonder eerst te schetsen – in anderhalf uur tijd geschilderd. Haring wilde kunst voor iedereen toegankelijk maken en had daarom een voorkeur voor het schilderen in openbare ruimtes. Hij kwam tijdens zijn studie aan de School of Visual Arts in aanraking met graffiti en *street art* en maakte zelf uiteindelijk meer dan vijftig muurschilderingen. Vlak voordat het jeugdcentrum in 2016 verbouwd zou worden, werd de schildering gered. Helaas is ruim de helft van Harings andere muurschilderingen verloren gegaan. Daarnaast zijn er ook zeven *subway drawings*, aangevuld met foto's die vriend en fotograaf Tseng Kwong Chi van hem maakte tijdens het tekenen. Verder is er een installatie met decorstukken die Haring maakte voor dansvoorstelling *Epochal Songs* (1982) van danser en choreograaf Muna Tseng (zus van Tseng Kwong Chi). *Grace House Mural*, van 9 maart t/m 25 september in Schunck Glaspaleis, Bongerd 18 in Heerlen. Open: di-zo 11-17. www.schunck.nl

KNSTNWS

Amsterdam Museum drieënhalf jaar dicht

Vanwege een verbouwing is de hoofdlocatie van het Amsterdam Museum aan de Kalverstraat (vm Burgerweeshuis) de komende jaren gesloten. Wel blijven delen van de collectie te zien in bijvoorbeeld de Amsterdam Museum-vleugel in de Hermitage en staan er komend jaar presentaties gepland in Noord-Holland, in samenwerking met het Frans Hals Museum. Daarnaast is het museum partner in de mode-expositie *Maison Amsterdam* in de Nieuwe Kerk (t/m 3 april).

Brigitte Bloksma gaat naar Beelden aan Zee

Brigitte Bloksma (1980) wordt vanaf 1 mei de nieuwe directeur van museum Beelden aan Zee in Scheveningen. Zij volgt Jan Teeuwisse op, die na twintig jaar met pensioen gaat. Bloksma was de afgelopen zeven jaar directeur van buitenplaats Kasteel Wijlre. Daar transformeerde ze het privé-initiatief van kunstverzamelaars Jo en Marlies Eyck tot een publieke instelling.

Singer Laren opent nieuwe Nardinc-vleugel

Op 8 maart opent prinses Beatrix de nieuwe Nardinc-vleugel van Singer Laren. De uitbreiding van het museum is vernoemd naar de Nardinc-collectie. Deze kunstverzameling werd in 2018 geschonken door Els Blokker-Verwer, weduwe van zakenman Jaap Blokker. Vanaf 9 maart is deze collectie in de nieuwe vleugel te zien in de tentoonstelling *Sluifjers en de modernen*, met werk van onder anderen Toorop, Van Dongen, Van Pallandt en Wil-link.

Erasmusprijswinnaar exposeert op 2 plekken

In december heeft Grayson Perry via een videoverbinding van koning Willem-Alexander de Erasmusprijs uitgereikt gekregen, ter waarde van 150.000 euro. De bekende Britse kunstenaar, die zichzelf een 'pottenbakkende travestiet' noemt, was in 2020 al uitgeroepen tot winnaar. Maar vanwege corona werd de procedure uitgesteld. De veelzijdige laureaat exposeert momenteel op twee plekken in Nederland: tot 20 maart in Bonnefanten, Maastricht en tot 3 april in Kunstmuseum Den Haag.

Zuiderzeegezichten reizen rond IJsselmeer

Vanaf 8 april is de tentoonstelling *Zuiderzeegezichten* over het leven en werk van Anthonie Pieter Schotel (1890-1958) op zeven plekken te zien. Schotel stond bekend om zijn haven- en (Zuider)zeegezichten. Zeven musea rond het IJsselmeer tonen elk op hun eigen manier een aspect van de schilder. Op 8 april openen exposities in Museum Schokland, het Zuiderzeemuseum in Enkhuisen en het Oude Raadhuis op Urk. Vanaf 15 juli volgen musea in Harderwijk, Spakenburg, Huizen en Volendam.

Nieuwe directeur voor Kunsthalle in Emden

Sinds 1 februari is Lisa Felicitas Mattheis (36) wetenschappelijk directeur van de Kunsthalle in het Noord-Duitse Emden. Zij werkt reeds sinds 2018 voor de Kunsthalle en had de laatste twee jaar al de wetenschappelijke leiding. Eerder werkte ze onder meer in de Kunsthalle Mannheim en het Sprengel Museum Hannover.

expositieagenda

Stuur expositiegegevens en persberichten voor de KunstKrant van mei/juni *uiterlijk 10 april* naar het volgende adres: **KunstKrant, Postbus 494, 9700 AL Groningen**, of e-mail naar redactie@kunstkrant.com

Let op! Vanwege coronamaatregelen kunnen tentoonstellingen, data of openingstijden aangepast zijn. Voor een aantal musea en galerieën geldt reservering vooraf. Check altijd even vooraf.

Groningen

APPINGEDAM
De Noordelijke Kunsthof Blankenstein 2, vr-zo 14-17. T/m 20 mrt Passie voor kunst, Marten Burggraaff, Margo Colly e.a.

BIERUM
Bierumer School Hereweg 12, za/zo 14-17. 5 t/m 27 mrt May the art world tear us apart til we meet again, Tiany Zheng, Jessie Tam. 2 apr t/m 1 mei Alan Ahued Naime.

GARRELSWEER
Galerie Ruigewaert Stadsweg 44, vr/za 12-17, zo 13-17. T/m 13 mrt Land van verbeelding, Gertjan Scholte-Albers, Huib vd Stelt. 18 mrt t/m 15 mei Uit de schaduw, 30 kunstenaars.

GRONINGEN
Der Aa-kerk Akerkhof 1. T/m 3 juli Bitterzoet erfgoed, Aimée Terburg, Faisel Saro e.a.
Kunstpunt Trompsingel 27, wo-za 12-17. T/m 26 mrt Mooi komt nog, Bernard Divendal, Riëks Pepping. 1 apr t/m 28 mei Marianne Brouwer.
Forma Aktua Nieuwstad 10, wo-zo 13-17. T/m 27 mrt Jacqueline Kasemier, Lonnie ter Braak, Lucas Klein. 30 mrt t/m 24 apr Henk de Boer, Cora Heerkens, Tanja van Abbema.
Storyworld Forum, Nieuwe Markt 1, di-zo 10-18. T/m 6 mrt Game on, experience 50 years of videogames. T/m 29 mei The world of Lara Croft.
Groninger Museum Museumeiland 1, di-zo 10-17. T/m 12 juni JR: Chronicles. T/m 12 sept Bitterzoet erfgoed, zwart in Groningen. 9 apr t/m 30 okt Megalith, Marit Westerhuis.
Fotogalerie Lichtzone Oude Kijk in 't Jatstr. 36, wo-zo 12-17. 2 t/m 27 mrt Fotobloko50, Arjo Stokman, Thea Ripken e.a.
Martinikerk Martinikerkhof 3. T/m 31 mrt Hanze Expositie III, Chris de Goede, Erika Stulp e.a.
Galerie MooiMan Noorderstationsstr. 40, vr-zo 14-18. T/m 26 mrt Precious paperworks, Anton Abela, Fernando Madera e.a.
Off Hook Bloemsingel 200, do/vr 13-18. T/m 18 mrt Karina Puuffin.
Sign Winschoterkade 10, di-za 12-17, zo 14-17. 5 mrt t/m 17 apr A.F.A.I.R., Giath Taha, Jean-Baptiste Castel e.a.
Stadsgalerie Oude Boteringstr. 7, do-zo 13-17. T/m 3 apr Goed uit hout gesneden, Siemen Dijkstra, Eline Brontsema e.a. 10 apr t/m 22 mei Buiten, daar gebeurt het, Hans Versfelt, Joost Doornik.
Synagoge Folklingestr. 60, di-vr, zo 13-17. T/m 1 mei Zicht op Stad, Joodse verhalen achter de gevels.
Wallhouse #2 A.J. Lutulistr. 17, za/zo 12-17. 2 apr t/m 30 okt Studio 212 Fahrenheit.

HAREN
't Clockhuys Brinkhorst 3. T/m 2 apr Instant memories, Hedy Abe-ling, Aletta Top. 4 t/m 30 apr deelnemers Open Ateliers Haren.

MIDDELSTUM
Edsum Theeschenerij, Oosterburen 1, di-vr 11-17, za/zo 13-17. 6 mrt t/m 30 apr Ineke Oosterbaan, Riemer Riemersma, Clarine Suurmeijer.

ONSTWEDDE
Artply Kempkebosweg 2, vr-zo 13-17. 5 mrt t/m 17 apr Dialogoog overschilder, Jan vd Ploeg, Lars Breuer e.a. 30 apr t/m 17 juli Propositions 2011-2022, Arjen Boerstra.

SLOCHTEREN
Fraeylemaborg Hoofdweg 30, di-vr 10-17, za/zo 13-17. T/m 15 apr Kleurrijke keramiek, Gilbert Portanier. 29 apr t/m 2 okt Bitterzoet erfgoed, de halsband van Jacob Junius.

TER APEL
Klooster Ter Apel Boslaan 3-5, di-za 10-17, zo 13-17. T/m 1 mei Tijd en eeuwigheid, poëzie in beeld en woord.

WILDERVANK
Kijk 's Kunst Poststr. 77, za/zo 13.30-17. 2 apr t/m 15 mei Kunst kleurt het leven, Tho Onnes, Anke Slooff e.a.

WINSCHOTEN
De Klinker cultuurhuis, Mr. DU Stikkerlaan 251, ma 13-17, di-vr 10-17, za 10-16. T/m mrt Leoni Gort, div. beeldhouwers galerie Wiek XX.

Kunstroutes Groningen

Open Ateliers Groningen
13 mrt, zo 11-17. 5 atelierpanden in binnenstad Groningen. www.hvk-groningen.nl

Open Ateliers Haren
9/10 apr, za/zo 11-17. Route langs 18 kunstenaars in Haren en Glimmen. Start in 't Clockhuys, Brinkhorst 3 (4-30 apr expo). www.openateliersharen.nl

Friesland

BAKHUIZEN
Homan-Hupkens in prent en beeld Gaestwei 14, 1e zo vd mnd 12-17. T/m 29 mei In de lage landen, prenten 16e, 17e eeuw.

BEETSTERZWAAG
Kunsthuis Syb Hoofdstr. 70, za/zo 13-17. T/m 20 mrt Liza Prins.

DE WILGEN
Atelier Amapola Hoptunen 13, za/zo 13-17. 5 mrt t/m 1 mei Kunstcollectief Tegendraads, 9 kunstenaars.

DRACHTEN
Museum Dr8888 Museumplein 2, di-zo 11-17. T/m 3 apr Drachten was het begin, 100 jaar Papegaaienbuurt.

FEANWÄLDEN
De Schierstins Hoofdstr. 1, di-zo 13.30-17. 5 mrt t/m 17 apr Botanisch gezien, Sigrid Frensen. 23 apr t/m 15 mei Thamar Haak.

FOCHTELOO
Stichting Nobilis centrum voor prentkunst, Zuideinde 26b, do-zo 13.30-16.30. T/m 27 mrt Peter Lazarov tekent collega's, e.a. 9 apr t/m 21 aug Jeanne Bieruma Oosting en de Prentkunst (o.a. ook in Maassluis en Almen).

FRANEKER
KunstKamer Harlingerweg 45, wo-zo 10-17. T/m Kunstproeverijen van hedendaagse kunstenaars.

HARLINGEN
Galerie De Vis Noorderhaven 40, do/vr 12.30-17, za 11-17. T/m 7 mei Peter Keizer.

HEERENVEEN
Galerie Autrevue Woudsterweg 4, vr/za 11-17, zo 12-17. 11 t/m 20 mrt Powergirls, 10 jaar Prix de Norvège, Gabriëlle Westra, Randolph Algera e.a.
Museum Belvédère Oranje Nassaulaan 12, di-zo 11-17. T/m 27 mrt Kimono's, Hans van Hoek. John vd Rijdt. Hans Landsaat. André de Jong. T/m 15 mei Isabella Werkhoven, Dianne Bakker. 9 apr t/m 21 aug Jeanne Bieruma Oosting (ook in o.a. Zutphen en Almen).
Galerie Getekend Stationsstr. 6, vr, zo 12-17. 4 mrt t/m 1 mei Up, down and below, Femke Gerestein.
Museum Heerenveen/Afslag BLV/MUGA Minckelersstr. 11, di-vr 11-17, za/zo 13-17. T/m 3 apr tussen prent en strip, centsprenten.

HINDELOOPEN
Galerie-atelier Theo Schouten Achtvoet 22, T 06-54964995, do-zo op afspr. Geometric abstract experiences, Theo Schouten.

HURDEGARYP
Vakwerk De Fuormanderij 49, do-za 11-17. 11 kunstenaars

LEEUWARDEN
Fries Museum Wilhelminaplein 92, di-zo 11-17. T/m 5 juni Jentsje Popma 100. T/m 17 juli À la campagne, het Franse licht van Maris en Monet. 2 apr t/m 17 juli Mai van Oers. 16 apr t/m 5 mrt 2023 Petrit Halilaj.
Grote Kerk Bredeplaats 4. T/m 22 mei Oesje Zegel, Douwe Elias.
Kunstuitleen Friesland Jupiterweg 6, di-za 11-17. T/m 25 mrt Ineke Carolus, viltkunst.
Keramiekmuseum Prinsessehof Grote Kerkstr. 11, di-zo 11-17. T/m 8 mei Forbidden fruit, Morten Löbner Espersen (t/m 3 apr ook in Kunstmuseum Den Haag). T/m 31 juli EKWC@Prinsessehof, Meeky-oung Shin. T/m 21 aug Korea, poort naar een rijk verleden.
Galerie De Roos van Tudor Eewal 47/49, wo-vr 13.30-17, za 11-17. T/m 27 mrt Cultureel levend erfgoed, Maartje Roos. 2 apr t/m 15 mei Verbeelding brengt je overal, Maartje Strik, Sari Piek e.a.

MILDAM
Galerie Mildam Schoterlandseweg 37, vr-zo 14-17. T/m 1 apr Durkje Haringa.

NOORDWOLDE
Kunstwerk! in de Stellingen, Hoofdstr. 34a (ing. buurthuis), vr-zo 13-17. 4 mrt t/m 24 apr Contrast, 15 kunstenaars.

OLDEBERKOOOP
Hawar Oosterwoldseweg 33, vr-za 13-17. T/m 16 apr Viltcouture, Cisca Spijkerman.

ROTTEVALLE
Galerie-Atelier Klaske Kalsbeek Vlasma Heidbuorren 3, vr-zo 13-17. 1 apr t/m 1 mei Voorjaarsexpositie aquarellen.

WIJNJEUWOUDE
Galerie Efterom Nijenhuiswei 13, za/zo 13-17. T/m 10 apr Beeldtaal, Liesbeth Daale, Esther van Amsterdam, Anneke vd Werff.

Kunstroutes Groningen

Open Ateliers Groningen
13 mrt, zo 11-17. 5 atelierpanden in binnenstad Groningen. www.hvk-groningen.nl

Open Ateliers Haren
9/10 apr, za/zo 11-17. Route langs 18 kunstenaars in Haren en Glimmen. Start in 't Clockhuys, Brinkhorst 3 (4-30 apr expo). www.openateliersharen.nl

Drenthe

ASSEN
Campus Kerkstraat 31, wo-zo 12-17. T/m 27 mrt City DNA, Lu Xinjian. 10 apr t/m 6 juni Martijn Schuppers, Jan Maarten Voskuil.
Drents Museum Brink 1, di-zo 11-17. T/m 18 apr Viva la Frida! Life and art of Frida Kahlo. Minerva meets Leipzig. T/m 8 mei Tolerance test, Charlotte Schleiffert. 10 apr t/m 17 juli De man in de spiegel, Sam Drukker. 24 apr t/m 18 sept In de ban van de Ararat, schatten uit het oude Armenië.
Galerie DSG Vanderveen, Koopmansplein 16, open op winkeltijden. 4 mrt t/m 24 apr Hommage aan Ronald Soeliman. Marieke Geerlings, Helma vd Water.
Podium Zuidhaege Zuidhaege 2, ma-vr 8.30-22.30, za 8.30-17. T/m 20 mrt Dichtbij & kwetsbaar, Jedidja Smalbil. 21 mrt t/m 30 apr Nadieh Martens.

COEVORDEN
Stedelijk Museum Haven 4, di-za 9.30-17, zo 12-17. T/m 27 mrt Smalt-Podagrysten, div. kunstenaars (ook in Stadtmuseum Norhorn, D.).

EELDE
Museum De Buitenplaats Hoofdweg 76, di-zo 11-17. T/m 18 apr 25 jaar Museum De Buitenplaats, beeld van een verzameling, Tissing, Röling, Manuputty, Muller e.a.

EMMEN
CBK De Fabriek, Ermerweg 88b, do-zo 13-17. T/m 29 mei Stel je voor!, SKNN, 113 Noordelijke keramisten. 5 mrt t/m 31 juli Getekend, Joop Striker, Monique Temmen e.a.
CBK Rensenspark Hoofdstr. 18, do-zo 13-17. 1 t/m 18 apr Panorama Rensenspark, Gea Koopman. T/m 24 apr Album, Rollina Nell.
Grote Kerk Marktpllein, wo/do, za 13-17. T/m 19 mrt Wilhelmina Zoutewelle.
Inter Art Oosterbracht 22, di-z 10-16.30. T/m 30 mrt Jan Liewes.

EMMER-COMPASCUUM
Galerie Beeldbrengers Oosterdiep wz 7a, za/zo 10-16. T/m 6 mrt Willie Banda, Astrid Brinkman. 12 mrt t/m 1 mei cursisten Edith Stoel.

MEPPEL
Stedelijk Museum Hoofdstr. 22, di-zo 13-17, do 10-17. T/m 3 apr De wereld van Arne Brink.

NIEUW BUINEN
Goedewaagen Keramisch museum, Glaslaan 29a, ma-vr 10-16, za/zo 13-17. T/m 28 mrt Glasindustrie in de Kanaalstreek 1838-2002.

NOOITGEDACHT
Collectie Harms Rolde Havezate Hof van Saksen, Veldweg 22-24, dagl 8-22. 30 mrt t/m 3 apr Kunst aan het hof, kunst-, antiek-, en designbeurs.

PATERSWOLDE
Galerie Paterswolde Hoofdweg 161, open winkeltijden. T/m 19 mrt Green deal, Britta Ankenbauer, Jos Mulders e.a. 29 mrt t/m 14 mei Blik op Noord, div. kunstenaars.

RODEN
K38 Kanaalstr. 38, wo-zo 13-17. 2 t/m 13 mrt Intermezzo, 7 lokale kunstenaars.

SLEEN
Atelier Ton ter Linden Boelkenweg 8, open op afspr. 12/13 mrt, za/zo 11-17, Open atelier Ton ter Linden, Gert Tabak.

VEENHUIZEN
Gevangenismuseum Oude Gracht 1, di-zo 10-17. T/m 3 apr Tegen-spoed, verhalen van armoede, Dirk-Jan Visser, foto's.

ZWEELOO
Herv. Kerk De Wheem 10, wo, za/zo 13-17. T/m 13 mrt div. kunstenaars. 22 apr t/m 15 mei div. kunstenaars.

Kunstroute Drenthe

Open Atelier Dagen Coevorden
12/13 mrt, za/zo 11-17. 40 kunstenaars in gemeente Coevorden. www.oad-coevorden.nl

Rondje Diever, Kunst en Ambacht
2e wknd vd mnd, 13-17. 23 deelnemers op 18 locaties in Diever e.o. www.rondjediever.nl

Overijssel

ALMELO
Stedelijk Museum Prinsenstr. 13, di-za 10-17, zo 11-17. T/m 24 apr Extraordinaire, Guda Koster. Kunst of ontwerp?, fa. Gast.
Het Torentje Egbert Gorterstr. open 24/7. T/m 3 apr Guda Koster.

BALKBRUG
Reestkamer Oud-Avereest 5, za/zo 14-16. T/m 24 apr Stuifmeel, div. techn.

BORNE
Bussemakerhuis Ennekerdijk 11, di-zo 13.30-17. T/m 15 mrt Broderie d'art, Alina Blasquez, Puck Jansen. 10 apr t/m 12 okt Modebeeld 1930-1950, toen modieuze vrouwen nog dames waren.
Synagoge Ennekerdijk 17, zo 14-17. T/m 27 mrt Wandalin vd Abeele. 24 apr t/m 29 mei Ivo Kamphuis.

DEVENTER
Loes & Reinier International Ceramics, Korte Assenstr. 15, do-vr 11-18, za 11-17. T/m 23 apr Elk stuk is uniek, Eva Koj.

DIEPENHEIM
Drawing Centre Diepenheim Grotestr. 17, wo-zo 12-17. 19 mrt t/m 12 juni The unbalancing act, Maaik Kramer.

ENSCHDEDE
Concordia Langestr. 56, di-vr 10-18, za 10-17, zo 12-17. T/m 27 mrt Intkspotprijs 2021.
Galerie Dédé Grützmacher Blekerstr. 165, vr-zo 14-17.30. T/m 27 mrt Bas vd Linde, Sjoerd Tegelaars.
Kunsthandel Bert Kuipers Lonnekerspoorlaan 104, open op afspr. 06-42597236. T/m 26 mrt Creativiteit uit gemis, Fred Pollack.
Fotogalerie Objektief Walstr. 33, wo-za 12.30-17. T/m 25 mrt Madonnas, Hanna Jansen. 30 mrt t/m 6 mei Work, Ebo Fraterman.
Rijksmuseum Twenthe Lasondersingel 129, di-zo 10-17. T/m 27 mrt Artemisia, vrouw & macht. T/m 15 mei Verglijdend landschap, Zoltin Peeter, Inge Reisberman e.a.

HOLTEN
Kulturhus Smidsbelt 6, ma-vr 11-17, za 11-15. T/m 2 apr Fantastische Frauen, Erika Leusbrock, Annemarie Deiters. T/m 21 mei Kees Stoop in retrospectief.

KAMPEN
Ikonenmuseum Buiten Nieuwstr. 2, di/wo 13-17, do-za 10-17. T/m 30 apr Corpus dei, Sabrina vd Heuvel, foto's.
Stedelijk Museum Oudestr. 133, di-za 11-17, zo 13-17. T/m 15 mei Door schoonheid omringd, Haagse School en Romantiek.
Galerie Tripmaker Oudstr. 190, vr-zo 13-17. T/m 31 mrt Wouter Berns, in verf verteld.

WIJHE
Galerie De Verbeelding Stationsweg 36, ma/di 9-16, lltst wknd vd mnd 10-16. T/m apr Jean Nieuwenhuis, foto's.

ZWOLLE
Herman Brood Museum Blijmarkt 21, vr-zo 12-17. T/m 31 mrt The Beatles, worldtour 1964-1966, Robert Whitaker, foto's.

KUNST
KAMER

Franeker

Karin Elfrink

Marcel van Berkel

Funs Erens

Beleef de nieuwe collectie van hedendaagse kunst in onze KunstKamer . . .

Openingstijden:
woensdag t/m zondag van
10.00 - 17.00 uur

M. 06 20 989 558 | Harlingerweg 45 - Franeker | www.kunstkamerfraneker.nl

JetjeBeton

handgesneden
beelden & gevelstenen
in opdracht

expositieagenda

Kunstroutes Overijssel

De Kunsttuinen van Diepenheim
Permanente wandel- en fietsroute langs tuinen van o.a. Herman de Vries, Jeroen Kooijmans en Urbain Mulkers.
www.kunstvereniging.nl

Glaskunstroute Tubbergen
50 km lange (fiets)route langs 21 locaties met glaskunst.
Route verkrijgbaar bij VVV, Raadhuisplein 4, Tubbergen.
www.intubbergen.nl

Museum De Fundatie Blijmarkt 20, di-zo 11-17, za 11-21. T/m 3 apr
Reproductie verplicht, Rob Scholte.

Flevoland

ALMERE
Floriade Expo 2022 Archerpad 8. 14 apr t/m 9 okt Growing green cities.
Kunstthal Kunstlinie Esplanade 10, di-za 10-22, zo 10-18. T/m 31 juli
Shapeshifters, Blade, Banksy, Haring e.a. street art.

DRONTEN
De Meerpaal - De Rede 80. T/m 30 apr Caroline Stam, Alma Willems, Erwin vd Linden.

NAGELE
Museum Nagele Ring 23, do-zo 13-17. 3 mrt t/m 29 mei Fotografie, beelden, glaskunst, Alef Starreveld, Johan vd Kroon, Liesbeth Boon.

SCHOKLAND
Museum Schokland Middelbuurt 3, di-zo 11-17. 8 apr t/m 3 juli Zuiderzeegezichten, Anthonie Pieter Schotel (ook in Zuiderzeemuseum, Enkhuizen en Oude Raadhuis, Urk)

URK
Het Oude Raadhuis Wijk 2-2, ma-za 12-16. 8 apr t/m 3 juli Zuider-zeegezichten, Anthonie Pieter Schotel.

Gelderland

ALMEN
Museum Staal Dorpsstr. 39, di-zo 11-17. T/m 27 mrt Kom voor en blijf!, een kleine geschiedenis over onze trouwste vriend, de hond. 9 apr t/m 30 okt Jeannes zomer, Jeanne Bieruma Oosting terug in Almen (o.a. ook in Maassluis en Heerenveen).

APELDOORN
CODA Museum Vosselmanstr. 299, di-vr 10-17.30, za 10-17, zo 13-17. T/m 24 apr In time, Arno Kramer. Craving the essentials, Robert Smith.
Kunststudio Mirjam Tiggeleven Asselsestr. 43, do-za 12-17. T/m apr Kees Blom, Karin Schoonewelle e.a.

ARNHEM
Galerie Plaatsmaken Klarendalseweg 82a, ma-vr 9-17. T/m 31 mrt De uitspraak, Sterre Fermin. 4 mrt t/m 15 apr Schwimmen lernt man im See, Frida Berntsen, Wija de Boer e.a.
Rozet Kortestr. 16, ma-vr 8.30-20, za 8.30-17. T/m 26 sept 2022 Aan het werk, Annhemmers aan het werk.

BERG EN DAL
Afrika Museum Postweg 6, di-zo 10-17. T/m 3 juli Heden van het slavenrijverleden.

BORCULO
Beeldentuin AJ & LW Bier Haarloseweg 6, open op afspr. Louise en Dolf Bierhuizen, beeldentuin. T/m 27 mrt Galerie le stockage, op afspr.

BREDEVOORT
Koppelkerk Koppelstr. 35, vr-zo 11-17. T/m 27 mrt Tijdspinsels, Willy Doreleijers, Claudio Varone e.a.

DOESBURG
De Arend hist. boekdrukkerij, Burg. Nahuysingel 28, di/wo 13-16.30. Jochem Niks, Ina Timmer, Arie Niks, div. techn.
Galerie Grietje Ph. Gastelaarstr. 13, 1e zo vd mnd 12-17. 6 mrt t/m 5 juni zien is meer dan kijken, Betty van Rossem.
Kunstlab Ooipootstr. 21, di-za, 1e zo vd mnd 12-17. T/m mrt Marion Schepers-Lovendaal, Erna vd Heuvel. apr Nicole Steenkist, Hetty Spitman.
Lalique Museum Gasthuisstr. 1, di-zo 11.00-17. T/m juni De Stijl, Theo van Doesburg & tijdgenoten.

DOORWERTH
Museum Veluwezoom Kasteel Doorwerth, Fonteinallee 2, di-zo 11-17. T/m 2 juli Koekkoek op bezoek, collectie B.C. Koekkoek Haus.

ELBURG
Sjoel Elburg Graaf Hendriksteeg 2, di-za 11-17. T/m 14 mei L'Chaim!, cijfers, letters en symbolen, Axel Veenendaal.

EPE
De Aventurijn Polweg 2, do-za 13-17. T/m 19 mrt Kunst in diverse gedaanten, Simsa Cho, Anne-Maria Waterreus.

ERMELO
StEK De Enk 16, di-za 11-17. T/m 12 mrt StEk op een nieuwe plek. 19 mrt t/m 23 apr ‘Stekkers’ en gasten.

GORSSEL
Museum MORE Hoofdstraat 28, di-zo 10-17. T/m 8 mei Nové rea-lismy, Tsjecho-Slowaaks realisme 1918-1945. T/m 6 juni Re-collection, Arjan van Helmond.

GROENLO
Galerie KiK in ‘t Koetshuys, Nieuwestr. 22, ma-vr 14-16. 4 apr t/m 26 juni Trois heureux, Maria Hees, Carin Unverzagt, Ulrike Sterman.

HARDERWIJK
Stadsmuseum Donkerstr. 4, di-za 10-17, zo 12-17. T/m 6 mrt Leer van vis, Zuiderzeecollectie. T/m 3 juli Met hart en ziel, Harmen Meurs.

HATTEM
Voerman Museum Achterstr. 46-48, di-za 10-17, zo 13-17. T/m 15 mei De dingen dichtbij, Jaap Nieuwenhuis. T/m 28 aug Canon van Hattem.

HEUMEN
Marishuis Looistr. 57, wo 14-17, za/zo 13-17. T/m 1 apr Het vroege werk van Jac Maris.

HUMMELO
Galerie De Bisschop Broekstr. 13, vr-zo 13-17. Mariëtte Schouten, beelden.

LOENEN
Galerie ‘t Arthuus en beeldentuin, Eerbeekseweg 13a, open 1e, lst wknd vd mnd. T/m 18 apr Alina Allen, Christien Dutoit e.a.

LUNTEREN
Museum Lunteren en galerie Goudsberg, Dorpsstr. 55, di-za 13.30-16.30. T/m 14 mei Het ritme van golven, Greetje Feenstra, Wilma Bruinsma. 60 jaar Fotoclub Oog & Optiek.

NIJMEGEN
Herman van Valkhof Kelfkensbos 59, di-zo 11-17. T/m 27 mrt Cool collection Omina, Folkert de Jong. Lawine, Oscar Peters.

NUNSPEET
Noord-Veluws Museum Winkelweg 17a, zo 13-17, di-za 10-17. T/m 27 mrt Gaby Bovelande. T/m 6 juni Djurre P. Duursma, modernist op de Veluwe 1916-1920.

OTTERLO
Kröller-Müller Museum Houtkampweg 6, di-zo 10-17. T/m 13 mrt Panamarenko, Jan Dibbets. T/m 20 mrt Mooi oud, 3 eeuwen tekeningen. T/m 5 juni Seizoenen, Steven Aalders. 9 apr t/m 11 sept Art & Project: eerst komt de liefde voor de kunst. 5 mrt t/m 28 aug Running in circles, Jeroen Jongeleen. 12 mrt t/m 25 sept Esther Tielemans.
Nederlands Tegelmuseum Eikenzoom 12, di-vr 10-17, za/zo 13-17. T/m 15 mei Een ode aan de Veluwe, Marjolein Bastin. T/m mrt Raakvlakken tussen oost en west.

RENKUM
Kapelexpo voor kunst en zo, Utrechtseweg 131/6871DR, za/zo 12-17. T/m 13 mrt Thijs Pausma. 19 mrt t/m 3 apr vd Pol, Zegveld, Raaijmakers. 9 t/m 24 apr Angélique Kampert, Annemarie Voets.

RUURLO
Museum MORE Kasteel Ruurlo, Vordenseweg 2, di-zo 11-17. Perma-nent: Carel Willink, schilderijen. T/m 26 juni Pat Andrea.

SCHERPENZEEL
Te Kunst en te Keur Dorpsstr. 220, wo, vr/za 13-17. T/m apr Minke Buikema, Sonja Reedijk e.a.

SPEULD
TAK Art Space Hessenmeer 88, do-zo 10-18. Beeldentuin en galerie, div. kunstenaars.

TWELLO
Galerie De Statenhoed Dorpsstr. 11a, vr 15-18, za/zo 14-17. 11 t/m 27 mrt Kleurcontrast, Ieden Kunstkring Voorst.

VAASSEN
Kerkje Deventerstr. 36. 9/10 apr, za/zo, Art Fair Vaassen.

VELP
Art Gallery 0-68 Oranje-str. 74, do-zo 15-17. 6 mrt t/m 3 apr I wan-dered lonely as a cloud, Frans Beerens, Ank van Engelen e.a.

VORDEN
Galerie A-quadraat Mosselseweg 12, vr-zo 13-17. T/m 18 apr De essentie, Fransje Versloot, Jos Kuppens e.a.
Galerie Agnes Raben Nieuwstad 20, za-ma 13-17. 5 mrt t/m 17 apr Zum Sehen geboren, Christien Greven.

WAGENINGEN
Museum De Casteelse Poort Bowlespark 1a, wo-vr 11-17, za/zo 13-17. T/m 6 mrt Harmen Meurs, een eigenzinnig kunstenaar. T/m 13 mrt Kleurrijk Europa, Tibo vd Zand, Thomas A. Geurts, Jits Bakker.
Beeldengalerij Het Depot Arboretumlaan 4, do-zo 11-17. T/m 20 mrt Borstbeelden. Kim Kroes.

WINTERSWIJK
Gastgalerij Ankom’n Mentinkweg 5, vr, ma 9.30-17, za/zo 9.30-18. T/m mrt Draadje voor draadje, Joke Warner, wandkleden.
Villa Mondriaan Zonnebrink 4, di-zo 11-17. T/m 24 apr Jong en veelbelovend, 10 kunstenaars. Nocturnal, Marie-José Jongerius, foto’s. Repair Matters, Alicia Minnaard. 4 t/m 7 mrt Festiviteiten 150 jaar Mondriaan.

ZUTPHEN
Musea Zutphen Hof van Heeckeren, ‘s Gravenhof 4, di-zo 11-17. T/m 20 mrt Hoge luchten, schatten uit het Rijks. Jaap Ploos van Amstel. Ode aan Constant. T/m 3 apr Reuzenarbeid voor de koningin, foto’s. 9 apr t/m 21 aug De zomer van Jeanne, Jeanne Bieruma Oosting (ook in o.a. Heerenveen en Maassluis)
Walburgiskerk Kerkhof 1. T/m 3 apr Reuzenarbeid voor de koningin, foto’s (ook in Musea Zutphen).

Kunstroutes Gelderland

Kunstwandelroute Hummelo
14 apr t/m 6 juni. Buitenkunst op en rond landgoed Enghui-zen. Start café-rest. De gouden karper, centrum Hummelo.

Culturele Zondag Doesburg
1e zo vd mnd, 12-17. Culturele route langs ca. 25 locaties in Doesburg. www.culturelezondagdoesburg.nl

Een rondje kunst Zutphen
1e zo vd mnd, 12-17. 11 open ateliers.

Utrecht

AMERSFOORT
Eemsklooster Daam Fockemalaan 22. 23 apr t/m 2 okt, dagl 10-20. Stille omgang, land art.

Stuur expositiegegevens en persberichten voor de KunstKrant van mei/juni
uiterlijk 10 april naar het volgende adres: **KunstKrant, Postbus 494, 9700 AL Groningen**,
of e-mail naar **redactie@kunstkrant.com**

Museum Flehite Westsingel 50, di-vr 11-17, za/zo 12-17. T/m 8 mei Ander licht op Withoos - drie generaties Withoos.
Galerie De Ploegh De Flint, Coninckstr. 58, do/vr 11-17, za/zo 13-17. 24 feb t/m 3 apr Verhalen in verf, div. kunstenaars.
KADe Eemhuis, Eemplein 77, di-zo 11-17. T/m 3 juli Schurend para-dijs, Tanja Smeets, Hadassah Emmerich e.a. (ook in Elleboogkerk).
Mondriaanhuis Kortegracht 11, di-zo 11-17. T/m 19 juni Le! Hanna Meijer, Monika Nowak e.a.
Musiom Stadsring 137, vr-zo 12-17. T/m 20 apr Lage landen den de zee, Johan Abeling, Toos van Holstein e.a.
National Gallery Color House Heiligenbergerweg 171, do-za 11-17, 3e zo vd mnd 13-17. 17 mrt t/m 19 juni Kenne Grégoire.
De Vensterbank Bergstr. 32, dagl 8-24 vanaf straat te zien. T/m 8 mei Grand ladies, Anke Land.
Volmolen Katoendrukkerij, Plantsoen Noord 2, wo-zo 10-17. T/m 10 apr Het Kapelhuis, Maria van Kesteren, Jan vd Vaart e.a. 13 apr t/m 10 juli Zeven x weven, Theo Rooden, Daisy van Groningen e.a.

BAARN
Kasteel Groeneveld Groeneveld 2, di-zo 11-17. T/m 17 apr De 4 seizoenen, Herma de Jong, Nico Bierlaagh e.a., div. techn.

BILTHOVEN
Herman van Veen Arts Center Landgoed De Paltz 1, wo-zo 11-17. T/m 22 apr Hermans stelt ten Toon - zo blauw. T/m 18 aug Jos Kup-pens, Peter Meyers e.a.

DEN DOLDER
De Gehoorzaal Altrecht, Vijverhof 1, 12-17. 30 apr/1 mei 11-17, Margo Gielkens, Freeke Klerekoper, div. techn.

DOORN
Huis Doorn Langbroekerweg 10, di-zo 13-17. T/m 3 juli Rouw, van keizerin tot corona.

LANGBROEK
Art Options Amerongerwetering 13, T 0343-592322, open mei t/m okt za/zo 13.30-17 en op afspr.
Galerie Laimböck Doornseweg 10, T 0343-561699, dagl 11-18 na afspr. Permanente tentoonstelling en beeldentuin.

LEERDAM
Nationaal Glasmuseum Lingedijk 28-30, di-za 10-17, zo 12-17. T/m Verder kijken, Arnout Visser. 1 apr t/m Glas als ijsbreker, schertsgrlazen.

SOEST
HazArt Pimpelmees 1-3, wo-zo 13-17. 5 mrt t/m 1 mei Dieren, Ned. Kring van Beeldhouwers.

UTRECHT
BAK Pauwstr. 13a, wo-zo 13-19. T/m 30 apr No linear fucking time, div. kunstenaars.
Centraal Museum Agnietenstraat 1, di-zo 11-17, 1e do vd mnd 11-21. T/m 1 mei Annex, Thierry Oussou. De botanische revolutie.
Impakt center for media, Lange Nieuwstr. 4, wo-zo 12-17. 4 mrt t/m 22 mei Na de groei, collectief Disnovation.org.
Atelier Jackie Slepér Schalkwijkstr. 4, vr-zo 13-17. T/m 1 apr Swinin’ time, Jackie Slepér.
Spoorwegmuseum Maliebaanstation 16, di-zo 10-17. T/m 30 okt Treinramp Harmelen.
Stadsschouwburg Lucasbolwerk 24. T/m 11 apr Het Wilde Oog: Grensverleggers, Heleen Jonkman e.a., foto’s.

VEENENDAAL
Museum Veenendaal Kees Stipplein 76, di-za 10-17. T/m 3 sept Meester in realisme, Henk Helmantel.

WOERDEN
Stadsmuseum Kerkplein 6, di-za 10-17, zo 13-17. T/m 15 mei GeKOEsterd, Potter, Maris, Mauve, Gestel e.a.

ZEIST
Slot Zeist Zinzendorflaan 1, di-zo 11-17. T/m 8 mei Fruits de rococo, Margriet Smulders, foto’s.

Kunstroutes Utrecht

Culturele regio Utrechtse Heuvelrug
Cultureel rondje langs div. locaties, Wijk bij Duurstede, Leersum, Driebergen e.o. www.cultureleregio.nl

Van Slot tot Centrum Zeist
Permanente beeldenroute met 46 werken van o.a. Pépé Grégoire, Olaf Mooij, Ronald Westerhuis.
www.slotzeist.nl/beeldenroute

KunstKijkRoute Amersfoort
3e zo vd mnd 13-17. 45 ateliers en 10 galleries.
www.kunstkijkroute.nl

Noord-Holland

AERDENHOUT
April in Paris Schulpweg 14, wo-za 11-17. 6 mrt t/m 8 mei Realia, Filippo de Pisis, Eric Bell & Kristoffer Frick.

ALKMAAR
Stedelijk Museum Canadaplein 1, di-zo 11-17. T/m 8 mei Allart van Everdingen. T/m 26 juni Charley Toorop, Edgar Fernhout, Eva Besnyö.

AMSTELVEEN
Cobra Museum Sandbergplein 1, di-zo 11-17. T/m 6 mrt Constant 101, the future can be humane. T/m 27 mrt Clandestien, fotografie-collectie Pedro Slim.
Museum JAN Dorpsstr. 50, di-zo 11-17. T/m 20 mrt Onderweg, Sam Drukker. 18 mrt t/m 26 juni De kunst van het spelen, Floris Hovers.

AMSTERDAM
Galerie Albada Jelgersma Lijnbaansgracht 318, wo-za 13-18. T/m 12 mrt Snippets from the Met, Jule Korneffell.
AMC Meibergdreef 9. T/m mei Nina+AMC Art, Nina Goedegebure.
Galerie Bart Elandsgracht 16, wo-za 12-17. T/m 26 mrt Boost, Jochem Rotteveel, Thomas Vermeer.
Bildhalle Hazenstr. 15, wo-za 12-18. T/m 26 mrt Kiku, Mika Horie.
Bildhalle Willemsparkweg 134h, wo-za 12-18. 19 mrt t/m 28 mei The way it was, Thomas Hoepker.
Galerie BMB Kerkstr. 129a, wo-za 12.30-17.30. T/m 5 mrt Look what we found!, 11 DIA-kunstenaars. 2 apr t/m 1 mei Time tools and practice, Paul Ouwerkerk, Vladimir Skoda.

Borzo Keizersgracht 516, wo-za 13-17. 12 t/m 26 mrt Tefaf alterna-tive, div. kunstenaars. 2 t/m 30 apr Mark Brusse.
Galerie Josilda Da Conceição Wormerveerstr. 15. T/m 12 mrt Cele-bração, Maurice Nuiten, Rob Bouwman e.a. 19 mrt t/m 23 apr Light on the surface, Denitsa Todorova, Petra Hart.
Dudokdegroot 2de Laurierdwaarsr. 1-3, wo-za 13-17.30. T/m 2 apr Ilona Plaum, Delphine Courtillot. 9 apr t/m 7 mei Fleur van Dodewaard.
Van Eesteren Museum Noordzijde 31, do-zo 12-17. T/m 17 apr Honderdduizend bomen en een bos van draad, Sara Vrugt.
Galerie Franzis Engels Nieuwevaart 200, do-za 12-17. T/m 12 mrt Flexibel, Marian Bijlenga, Joyce Overheul e.a. Vanaf apr Gustav Klimt, goud en kleurrijk.
EYE IJpromenade 1, dagl 11-19. 11 t/m 29 mrt Revolusi! De Indone-sische vrijheidstrijd verbeeld (zie ook Rijksmuseum). 14 t/m 29 apr All that jazz. T/m 29 mei Tastbare fulliteit, Guido vd Werve.
Factor IJ Pampuslaan 11, wo-za 11-18. T/m 12 mrt Don’t call the police, I’m an artist!, Leendert Vooijce.
Foam fotografiemuseum, Keizersgracht 609, dagl 10-18, do-vr 10-21. T/m 3 apr Karolina Wojtas. T/m 18 mei The beautiful and the sinister, Bill Brandt. Cemre Yesil. T/m 19 juni A sidelong glance, John Edmonds.

Gallery & Bookstore for Contemporary Photography, Haarlemmerstr. 122., vr/za 13-17. Open v.a. feb Jackie Mulder e.a., foto’s.
Van Gogh Museum Paulus Potterstr. 7, dagl 9-17, vr 10-22. T/m 15 mei Amour, Maurice Denis. 11 mrt t/m 12 juni Van Gogh en de olijfgaarden. 25 mrt t/m 3 juli Zielsverwanten, Andries Bongers, Odilon Redon.

Hermitage Amstel 51, dagl 10-17. 5 mrt T/m Amsterdam Museum in Hermitage. T/m 6 juni Duran’s factory: outsiderwear the exhibition. 4 mrt t/m 1 juli Een steentje bijdragen, Bilal Chahal, installatie. T/m 8 jan Russische avant-garde, revolutie in de kunst.
Galerie de Hooffzaak Haarlemmerdijk 54, vr-zo 12-18. 5 mrt t/m 1 mei Jessie van Koningsveld, schilderijen.
House of Arts&Crafts Oudeschans 21, dagl 10-17. 2/3 apr, za/zo 12-18 Oeuvre, mensen en nog meer, Jan van Goor, foto’s.
Joods Historisch Museum Nieuwe Amstelstr. 1, dagl 11-17. T/m 27 mrt Between worlds, Sigalit Landau, zoutsculpturen. T/m 6 juni Ram-melaars! De curieuze collectie van Heinz Keijser.
Galerie Roger Katwijk Prinsengracht 737, wo-za 12-18, zo 13-17. T/m 26 mrt The world is deep, Dirk Salz.
Galerie Rob Koudijs Elandsgracht 12, do-za 11-16. T/m 19 mrt Paul Adie, sieraden. 26 mrt t/m 14 mei Ted Noten, Ralph Bakker.
Galerie Ron Mandos Prinsengracht 282, wo-za 12-18. T/m 6 mrt Ivan Grubanoc, Marcijn Dudek. T/m 13 mrt Behind the forest, Remy Jungerman.

Huis Marseille Keizersgracht 401, di-zo 11-18. T/m 13 mrt Ao, Charlotte Dumas. Le village, Luc Delahaye.
Melkweg Expo Marnixstr. 40. Melkweg Cinema: 7 t/m 10 apr In-Edit, International Music Documentary Festival (ook in Ketelhuis).
Nieuwe Kerk Dam, dagl. 10-18. T/m 3 apr Maison Amsterdam, modestad, ontwerpers van toen en nu.
Oude Kerk Oudekerksplein 23, ma-za 10-18, zo 13-17.30. T/m 28 mrt The fall, Susan Philipsz.
Pakt Zeevergpad 53, do-zo 14-18. T/m 27 mrt Suchan Kinoshita, Tessa Langeveld.
Passenger Terminal Piet Heinkade 27. 24 t/m 27 mrt First Art Fair.
Allard Pierson Museum Oude Turfmarkt 127, dagl 10-17. T/m 13 mrt Peter van Straaten. T/m 8 mei Book manifest, Irma Boom. 15 apr t/m 30 okt Zuur niet!, de musicals van Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink.
PuntWG WG Plein, di-zo 13-17. 4 t/m 13 mrt Professional amateur, Tijmen Schlundt Bodien, Marieke Zwart e.a.
RAI Europaplein. 13 t/m 18 apr KunstRAI.
Rembrandthuis Jodenbreest. 4, dagl 10-17. T/m 22 mei RAUW, Marlene Dumas, Natasja Kensemil e.a.
Rijksmuseum Jan Luijkenstr. 1, dagl 9-18. T/m 5 juni De kracht van het beeld, Vincent Mentzel. Revolusi! Indonesië onafhankelijk.
Scheepvaartmuseum Kattenburgplein 1, dagl 9-17. T/m 27 mrt Willem vd Velde & zoon. 26 jan t/m Noordzeekanaal.
Stedelijk Museum Museumplein 10, dagl 10-18, vr 10-22. T/m 10 apr Behind the forest, Remy Jungerman. T/m 18 apr Prix de Rome, nominaties. T/m 1 mei Let textiles talk, zes tapijten ontrafeld. T/m 12 juni I will survive, Hito Steyerl.
Tropenmuseum Linnaeusstr 2, di-zo 10-17. T/m 6 juli Healing power, winti, sjamanisme en hekserij. T/m 5 mrt 2023 Cadeau, hoezo?

WG Kunst Marius van Bouwdijk Bastiaansestr. 28, di-zo 13-17. 4 t/m 13 mrt Willem Broens. 18 t/m 20 mrt Doug Mellis, Eddy Gheres. 25 t/m 27 mrt Elvy Jurgens, Barbara Schröder, Daan van Apeldoorn. 1 t/m 3 apr Christian Satin. 9 apr t/m 1 mei Wafae Ahalouch.
Fabrique des Lumières Zuiveringshal Westergasfabriek, Pazzanistr. 37, zo-do 9-17, vr-za 9-21. Vanaf 22 apr Gustav Klimt en tijdgenoten, kunstprojecties.

BERGEN
Museum Kranenburgh KunstenaarsCentrumBergen, Hoflaan 26, di-zo 11-17. T/m 10 apr The roaring twenties, Van Lieshout, Wenzel, Toorop, Gluck e.a.

DE RIJP
Museum In ‘t Houten Huis Tuingracht 13, di-zo 13-16. T/m 24 apr Streekdracht, van kust tot kust.

DEN HELDER
Kunsthal 45 Koningstr. 43-45, do-zo 13-17. 17 t/m 27 mrt Ode aan het landschap, div. kunstenaars uit Kunstuitleen.

EGMOND AAN DEN HOEF
Galerie De Kapberg Slotweg 17, vr-zo 13-17. T/m 27 mrt Galerie De Kapberg 50 jaar, Rob Verkerk, Michiel Hertrouys.

EDAM
Edams Museum Damplein 8, di-zo (winter vr-zo) 10-16.30. T/m 20 mrt Fris springelevent! 75 jaar Fris Edam, aardewerk.

ENKHUIZEN

Zuiderzeemuseum Wierdijk 12-22, dagl 10-17. T/m 13 mrt Winter-kourts. 8 apr t/m 3 juli Zuiderzeegezichten, Anthonie Pieter Schotel (ook in Oude Raadhuis, Urk en Museum Schokland)

HAARLEM
ABC Architectuurcentrum Groot Heiligland 47, di-za 12-17, zo 13-17. T/m 17 apr Schipholweg gateway Haarlem. Het licht zien!, daglicht in de architectuur.
Frans Hals Museum - Hal Grote Markt 16, di-za 11-17, zo 12-17. 1 apr t/m 21 aug Anna Bella Geiger, Braziliaans kunstpionier.
Frans Hals Museum - Hof Groot Heiligland 62, di-za 11-17, zo 12-17. T/m 8 mei Thuis bij Jordaeens. T/m 1 juli Haarlemse helden, andere meesters. Alle schuttersstukken, Frans Hals.
Museum Haarlem Groot Heiligland 47, di-za 11-17, zo ma 12-17. T/m 25 mrt 200 jaar Kunst in Haarlem, Kunst Zij Ons Doel, Breitner, Kruseman, Mauve, Verwey e.a. T/m 4 apr Jan van Borssum Buisman, beelden.
KoepelKathedraal Bisschop Bottemaplein, ma-za 10.30-17, zo 12-17. T/m 3 apr Geloof in geluk, Jos Wiene, Antoine Bodar e.a.

expositieagenda

Stuur expositiegegevens en persberichten voor de KunstKrant van mei/juni *uiterlijk 10 april* naar het volgende adres: [KunstKrant, Postbus 494, 9700 AL Groningen](#), of e-mail naar redactie@kunstkrant.com

Kunst Centrum Haarlem Ged. Oude Gracht 117-121, di-za 11-17. T/m 19 mrt Abstract, Tonneke Sengers, Kuno Grommers, Mandra Wabäck.
Paviljoen Welgelegen Dreef 3, ma-vr 9-17. T/m 1 apr Collages-assemblages, Armando, Blotkamp, Brands, Tuytel e.a.

HILVERSUM
Museum Hilversum Kerkbrink 6, dagl 11-17. T/m 3 apr Zilveren Camera, 47 foto's (ook buiten-route).
Beeldentuin Keigaaf Goudwesmeent 76, do-di 11-17. T/m apr Annelies Deutekom, Peggy Eras, Hennie Nijhuis, beelden.

HOORN
De Boterhal Kerkplein 39, di-za 14-17. T/m 13 mrt De stand van zaken, Rob komen, Gigja Reynisdóttir e.a.
Westfries Museum Roode Steen 1, di-vr 11-17, za/zo 12.30-17. T/m 17 juli Dierbaar, Adriana van Zoest, Miriam Knibbeler e.a.

HUIZEN
De kleine toonzaal Eemlandweg 7, 1e wknd vd mnd 13-17. T/m 26 juni Jannie van Galen, Simone Stawicki, div. techn.

KORTENHOEF
Oude School Kortenhoefsedijk 145. 8/9 apr, 11-18, Alfred Ophof, Mariëtte Paardekooper e.a., div. techn.

LAREN
Art Center Horus Nieuweweg 6, wo-vr 11-18, za 11-17. T/m apr Marianne Turck, Michel Flamme, Alberto Letamendi e.a.
Singer Museum Oude Drift 1, di-za 11-17. 9 mrt t/m 8 mei Het gevoel van Singer, Max Beckmann, Elsa Berg, Co Breman e.a. 9 mrt t/m 28 aug Sluifsters en de Modernen. Verf in het bloed, Lussanet.

NAARDEN
Grote Kerk Marktstr. 13. 3 t/m 6 mrt Naarden the Art fair, 64 galerieën.
Galerie Poulouëff Turfpoortstr. 35a, vr/za 11-17, zo 12-17. T/m 27 mrt Place to be, Nienke vd Burg, Renée Verberne e.a.
Allard Wildenberg art projects, Cattenhagenstr. 13a, T 06-27073999, open op afspr. T/m 13 mrt Roos van Haften, Guy Vording.

PURMEREND
Purmerends Museum Kaasmarkt 20, di-vr 10-16, zo 12-16. T/m 17 apr Spot on, Inge Becka. T/m 28 aut De Beemster en de Purmer, 400 jaar droge voeten.

VIJFHUIZEN
Kunstfort Fortwachter 1, di/wo, vr-za 13-17. 3 apr t/m Hans van Lunteren, Ad de Jong e.a.

WEESP
Synagoge Nieuwstr. 3. 16 t/m 18 apr, za 13-18, za/zo 11-17, 4Arts, Dick Sierksma, Simone Stawicki e.a.

IJMUIDEN
Forteiland vertrek boot: Sluisplein 80, 3 t/m 5 mrt Art-Island, 24 Amsterdamse galleries, div. kunstenaars.

ZAANDAM
Zaansgroen Zeemanstr. 54, za/zo 13-17. 5/6 mrt Jorge J. Herrera Fuentealba. 12 t/m 27 mrt Ingrid Pijl. 2 t/m 17 apr Art-Xpressief, div. kunstenaars.
Zaans Museum Schansend 7, dagl 10-17. T/m 29 mei Vaarwel, land-schap van gedachten, Marisca Voskamp, André van Noord.

ZAANDIJK
Het Weethuis Lagedijk 39, za/zo 13-17. 5/6 mrt Oscar Aberson, Esther Hans. 12/13 mrt René Brachthuizen, Johan Caufijn. 19/20 mrt Margreth Hoek, Bert Strootman, Eric Valent. 26/27 mrt Conny Vennkötter, Nicole Mosch. 2/3 apr Fotocul ZesFotografen. 9/10 apr Inge Gils, Ron Norp e.a. 16/17 apr Carel Poulie. 23/24 apr Marjolein Lensink, Hannie Husslage. 30 apr/1 mei Kunstkring Plein 4.

ZANDVOORT
Zandvoorts Museum Swaluëstr. 1, di-za 10-16. T/m 26 juni Beelden in Zandvoort, Pim Palsgraaf, Marjolijn Mandersloot e.a. Verkade in Zandvoort.

Kunstroutes Noord-Holland

In den beginne, Hoorn
39 beelden permanent langs de kust van Hoorn. www.stichtingindenbeginne.nl

Kunsteilanden Amsterdam
2e zo vd mnd, 12-17. 14 ateliers en galleries op Westelijke eilanden (o.a. Prinseneiland, Haarlemmerbuurt). www.kunsteilandenamsterdam.nl

Zuid-Holland

BODEGRAVEN
Groene HartHuys Bouwsteeg 6, di, vra/za 10-17. T/m 2 mei div. kunstenaars Bodegraven.

DELFT
Land Art Delft Rotterdamseweg 205, vr-za 13-17. Beeldenpark Hortus Oculus open dagl zonsp- tot -ondergang.
Museum Prinsenhof Sint Agathaplein 1, di-za 11-17. T/m 7 aug Bram Bogart, schilder van formaat.

DEN HAAG
1646 Boekhorststr. 125, do-za 13-18. T/m 27 mrt Kafka for kids, Rooe Rosen. 8 apr t/m 15 mei Janek Simon.
4Arts Korte Vijverberg 2, do-za 11-17. T/m 20 mrt WeerZien, Voor-schotense Kunstkring.
Galerie 44 Molenstr. 44, wo, vr/za 13.30-17. T/m 9 mrt Gerrie Brust Bijmolt, book art.
Louis Couperus Museum Javastr. 17, wo-za 12-17. T/m 17 apr Couperus & Spanje.

Dürst Britt & Mayhew Van Limburg Stirumstr. 47, do-za 12-18. 18 mrt t/m 8 mei Amalgamate, Rachel de Joode. Maja Klaassens.
Escher in het Paleis Lange Voorhout 74, di-za 11-17. T/m 6 mrt Andy Warhol, 10 portretten.
Haagse Kunstkring Denneweg 64, wo-vr 12-17, za/zo 13-17. 2 t/m 27 mrt Benita Mylius, Sonja vd Burg, Clemens Zalm e.a.
Galerie Helder Tasmanstr. 188, do/vr 12-17, za/zo 13-17. T/m 26 mrt Annemarie Slobbe, Eva Dijkstra, Lisanne Hoogerwerf.

Historisch Museum Korte Vijverberg 7, di-vr 10-17, za/zo 12-17. T/m 12 juni Alexine Tinne, fotograaf - haar wereldbeeld.
Huis van het boek Prinsessegracht 30, di-za 11-17. T/m 6 juni Groeten uit de Orient. W.F. Hermans in vorm.
KM21/Fotomuseum Stadhouderslaan 43, di-za 11-17. T/m 22 apr Foto Americain, wie zijn wij? 19 mrt t/m 19 juni Eiland, Jeroen Hofman. 19 mrt t/m 14 aug Tree and soil, Robert Knoth, Antoinette de Jong, foto's.

Kunstmuseum Den Haag Stadhouderslaan 41, di-za 10-17. T/m 20 mrt Paula Rego. T/m 3 apr Morten Lobner Espersen (t/m 8 mei ook in Prinsessehof L'warden). Grayson Perry, Erasmusprijs t/m 29 mei Kunst na Auschwitz, Boris Lyrie, Wolf Vostell. T/m 3 juli Art nouveau in Parijs, Alphonse Mucha. Strandbeesten, de nieuwe generatie, Theo Jansen. 2 apr t/m 25 sept 150 jaar Mondriaan.
Literatuurmuseum Pr. Willem-Alexanderhof 5, di-vr 10.30-17, za/zo 9-17. T/m 10 apr Liefde na Auschwitz, Elisa Pesapane. Schrijvers en dieren.

Mauritshuis Korte Vijverberg 8, di-za 9-17, zo 11-17. T/m 6 juni In volle bloei, bloemstillevens 17de eeuw.
De Mesdag Collectie Laan van Meerdervoort 7f, vr-za 10-17. T/m 19 juni Haagse kunstenaarsvrienden, Mauve, Israëls, Schwartz e.a.
Museum Stadhouderslaan 37, di-za 11-17. T/m medio mrt De Groene Camera, natuurfoto's.
Parts Project Toussaintkade 49, do-za 12-17, zo 13-17. T/m 20 mrt Verzamelen, Dumas, Ono/Lennon, Gudmundsson e.a.
Pulchri Studio Lange Voorhout 15, di-za 12-17. T/m 13 mrt Michel Verhoef. T/m 15 mrt Liduine Bekman, Zhanhong Liao. 16 apr t/m 15 mei Louis Favre, kunstenaar van kleur.
Galerie Ramakers Toussaintkade 51, do-za 12-17, zo 13-17. T/m 3 apr, Ossip, foto's.
Stroom Hogewal 1-9, wo-za 12-17. T/m 3 apr Positions: time-based, Eliane Esther Bots, Karel van Laere e.a.

DORDRECHT
Dordrechts Museum Museumstr. 40, di-za 11-17. T/m 24 apr Drylands, Arturo Kameya.
Europ'Art Grotekerksbuurt 8, za, 1e zo vd mnd 12-17. T/m 2 mei Rob Lambeek, schilderijen.
Kunst & Vorm Gravenstr. 31, vr-za 12-17. 13 mrt t/m 9 apr Krysia Peka, Karol Bninski. 24 apr t/m 22 mei Klein maar fijn, Els van Teeffelen.
Pictura Voorstr. 190-192, wo-za 13-17. T/m 27 mrt Intergalactic planetary, Chung Hsi Han, Evelien de Jong, Niki Murphy. 2 apr t/m 8 mei Troubled waters, Anja de Jong, Suzette Bousema, Rachel Bacon.
WG Galerie Aardappelmarkt 15, za/zo 12-17. 5 mrt t/m 24 apr Op de huid, Rogier Willems, portretten.

GORINCHEM
Gorcums Museum Grote Markt 17, di-za 10-17, zo 13-17. T/m 20 mrt KleurTonen, Yves Klein, Hugo Kaagman, Sol LeWitt e.a.

GOUDA
ARWE Gallery Jeruzalemstr. 4, do-za 12-17. 6 mrt t/m 10 apr Painting present, Jonat Deelstra, Shimon Kamada e.a.
Firma Van Drie Achter de Kerk 13, wo-za 12-17. 2 t/m 28 mrt Leven, Matthé van Oostrom. 6 apr t/m 1 mei Claudia Huft, Henrique van Putten, Joris Fiselier.

HARDINXVELD-GIESSENDAM
Museum De Koperen Knop Binnendams 6, di-vr 13-17, za 11-17. 9 apr t/m 28 mei Harm Kuipers, schilderijen.

KATWIJK
DUNAatelier Duinplein, Boulevard Zeezijde 31, vr-za 13.30-16.30. T/m 27 apr Winterfleur, Joop van Egmond. Collectie DunaAtelier. 1 t/m 24 apr Katwijkerkring, Theo de Feyter, Wendelien Schönfeld e.a.

LEIDEN
ARS Pieterskerkgracht 9a, vr-za 13-17. 5 t/m 20 mrt Prikkel-Draad, textiel. 26 mrt t/m 10 apr Leiden, de stad, Marijke Verhoef. 16 t/m 20 apr ARS Talenten. 23 apr t/m 8 mei Laurens Vermaesen.
De Lakenhal Oude Singel 28/32, di-vr 10-17, za/zo 12-17. T/m 13 mrt Misleiden, fakes uit kunst en wetenschap.
Het Leids Wevershuis Middelstegracht 143, di-za 13-16. 12 mrt t/m 24 apr My white world: lost & found, Fransje Smit.
Rijksmuseum Volkenkunde Steenstraat 1, di-za 10-17. T/m 27 mrt Azteken, de mens achter de mythe. T/m 28 aug First Americans. Australische kunst. Indonesische bronzen. 1 mrt t/m 12 mei Hanami, beleef de bloei van de kersenbloesem.
SieboldHuis Rapenburg 19, di-za 10-17. T/m 13 mrt Sosaku hanga, creatieve prentkunst uit Japan.
Volkshuis Apothekersdijk 33. 21 mrt t/m 3 juni Tulp!, Wilma van 't Hof, Monique Verboom e.a.

LISSE
Museum De Zwarte Tulp Grachtweg 2a, di-za 13-17. T/m 4 apr Lang leve Curtiss, prenten The Botanical Magazine. t/m 10 apr Tulpen NU.

MAASSLUIS
Ervaar Maassluis Nieuwstr. 2, di-za 10-16. T/m 1 apr Eerst Graauw dan Blauw 22, Bert Otto.
Museum Maassluis Zuiddijk 16, di-za 14-17. 9 apr t/m 21 aug De zomer van Jeanne, Jeanne Bieruma Oosting (o.a. ook in Zutphen, Almen en Fochtelooy)

NAALDWIJK
Kunsthalle 6 Zuideinde 6, za/zo 13.30-16.30. T/m 20 mrt Van verbeelding naar beeld, Dick Tulp.

NIEUWKOOP
't Regthuys Regthuysplein 1, za 10-16, zo 13-16. 12 t/m 27 feb Robert Kok, Pim van Sprang. 12 t/m 27 mrt Els Lenkes, Hanneke Vleugel.

NOORDWIJK
Museum of Comic Art Bomstr. 11, wo-za 12-17. T/m 12 mei Grens-verleggers, innovative Dutch comic artists, Toonder, Kruis, Scheurs e.a.
Museum Noordwijk Jan Kroonsplein 4, ma-za 10-17, zo 11-16. T/m 30 mrt De zee, div. kunstenaars. 16 apr t/m 11 sept Uit de schaduw van Max Liebermann, Leo Klein-Diebold.

ROTTERDAM
A Tale of a Tub Justus van Effenstr. 44, vr-za. T/m 3 apr Zijn naam was Austerlitz, Béatrice Balcou, Tris Vonna-Michell e.a.
Contour Gallery Josephstr. 164, do/vr 11-17, za 13-17. T/m 20 mrt Swim, Jan Pypers.
Garage Goudswagenstr. 27, wo-za 12.30-17.30. T/m 17 apr Dearest Y, Fadwa Naamna.
Kunsthall Museumpark, Westzeedijk 341, di-za 10-17. T/m 8 mei A triple life, Job, Joris & Marieke, animatie. T/m 15 mei Clarisse Hahn. T/m 29 mei Calder now. 2 apr t/m 28 aug Erkan Özgen.
Melly Witte de Withstr. 50, di-za 11-18. T/m 20 mrt Jasmine Thomas-Girvan, Iris Kensmil.
Natuurhistorisch Museum Westzeedijk 345, di-za 11-17. T/m 8 mei Blauwdrukken van Nederlandse wieren, Dekkers Leijdekkers.
Nederlands Fotomuseum Las Palmas, Wilhelminakade 332, di-za 11-17. T/m 22 apr In de hoofdrol Chas Gerretsen. T/m 19 juni Buiten redelijke twijfel?, Jan Banning & Christina Boyer.
Root Robert Fruinstr. 52, do 13-19, vr/za 13-17. T/m 16 apr Living landscapes, Sophie de Vos.
Galerie Untitled Koningsveldestr. 14, vr/za 10-17. T/m 23 apr Tim ter Wal. 4 mrt t/m 22 mei Ingrid Baars. 8 apr t/m 23 mei Blauwdruk-ken van wieren, Dekkers Leijdekkers.

RIJSWIJK
Museum Rijswijk Herenstr. 67, di-za 11-17. T/m 18 apr Critical mass, Jasper de Beijer.

SCHIEDAM
Ruimte in Beweging Boterstr. 81, vr-za 13-17. T/m 6 mrt Ontmoetin-gen, st. KunstWerk en st. Maassluise Kunstenaars. 11 mrt t/m 10 apr Sokkels, 22 kunstenaars.

SCHOONHOVEN
Nederlands Zilvermuseum Kazerneplein 4, di-za 11-17, zo 12-17. 13 jan t/m Frozen morning light, Rob & Jaap Thalen. T/m 1 mei Stings attached, Maja Houtman, Karin Kortenhorst. T/m 4 sept Het geheim van de smid onthuld.

WADDINXVEEN
Artlab-Sleutelkwartier Passage 240, dagl 8-23. 2 mrt t/m 12 apr Rinus Westveer.
De Kroon Cultuurhuys, Gouweplein 1, ma-vr 10-17, za 10-14. T/m 15 mrt Rob van Schijndel, Tjitske Koopmans. 18 mrt t/m 29 apr cursisten Vonk, div. techn.

WARMOND
Galerie Het Oude Raadhuis Dorpsstr. 36, wo-vr 15-17, za 11-17, zo 13-17. T/m 3 apr Fred Hemmes, Joep Fransen. 6 apr t/m 15 mei Annemarie Spijkerman, Theo ten Have, div. techn.

WASSENAAR
Museum Voorlinden Buurtweg 90, dagl 11-17. T/m 8 mei Universal tongue, Anouk Kruithof. T/m 15 mei Beat Zoderer. 26 jan t/m Art is the antidote, eigen collectie.

Kunstroutes Zuid-Holland

Max Liebermann Route Noordwijk
Permanente route van 10 km langs 23 panelen met afbeel-dingen van schilderijen van Max Liebermann. www.maxliebermannnoordwijk.nl

Kunstrondje Dordt
1e zo vd mnd, ca. 50 galeriën, ateliers, antiquairs, etc. in Dordrecht. www.kunstrondje.nl

Lisse, een rondje sfeer en meer
Permanente kunst- en antiekroute langs 7 galerieën, kunst-handels en antiekzaken op loopafstand in Lisse. Brochure o.a. bij VVV en Het Grachthuisje, Kanaalstr. 39.

Zeeland

COLIJNSPLAAT
GalleryMaritime Voorstr. 45, dagl 12-17. T/m 31 mrt Maritieme meesters, Peter de Rijcke, Wim Vaarzon Morel, Ronny Moortgat. v.a. apr Zille Zeeuwse zeevrucht in pastel, Els Burgers.

DOMBURG
Marie Tak van Poortvliet Museum Ooststr. 10a, dagl 10-18. T/m 24 apr Uit de doeken, de onthulling. Een kennismaking met het ICEAC.

GOES
Galerie Van den Berge Albert Joachimkade 5, vr/za 13-17. T/m 12 mrt Yellow is the colour of the day in the morning (...), Paul Gees.

GROEDE
Galerie EdesArt Molenstr. 18, vr-za 13-17. 2 apr t/m 14 mei Kleur bekennen, Wilma vd Lee.

MIDDELBURG
CBK Zeeland Balans 17, ma-vr 9-17, 1e zo vd mnd 13-17. 6 mrt t/m 8 apr Vertakt & geworteld, bomen in de kunst.
Vleeshal Markt 1, wo-vr 13-17, za/zo 11-17. T/m 24 apr Worm in a water glass, Vivian Suter.
Zeeuws Museum Abdij 3-4, di-za 11-17. T/m 6 juni Dichterbij Jan Heyse. T/m 11 sept re-Used re-Satin.

SCHERPENISSE
Kunstkamer Laban Deurloost. 28, za 11-16. 5 mrt t/m 23 apr Veerkracht, Amie van Eekelen, papierkunst. 30 apr t/m 1 mei Absurd Artwork.

VEERE
Grote Kerk Oudestr. 26, di-za 11-17. T/m 15 mei Zwerk, wol en water, Karin van Dam, installatie.
Kunsthuis Veere Markt 33, do-za 13-17. T/m 18 apr Marijke Leer-touwer. 31 mrt t/m 18 apr Dineke Zwolle. 21 apr t/m 29 mei Blik op Zeeland, div. kunstenaars.
Museum Veere Stadhuis, Kaai 25-27, za/zo 13-17. T/m 19 apr Ode aan Alma, Alma Oakes. T/m 6 nov Hendrik Willen van Loon.

ZIERIKZEE
Stadhuismuseum Meelstr. 6-8, di-za 11-17, zo 13-17. T/m 13 nov Een Zeeuwse meester uit de Gouden Eeuw, Arnoldus van Anthonissen.

Kunstroutes Zeeland

Kunstroute Havenkwartier Zierikzee
1e zo vd mnd. Wandelroute langs 6 galerieën en ateliers. Fb: [kunstroutehavenkwartierzierikzee](https://www.facebook.com/kunstroutehavenkwartierzierikzee)

Kunst & Cultuurroute Middelburg
1e zo vd mnd, 13-17. Route langs alle galleries en kunstate-liers van Middelburg.

12 maart t/m 24 april 2022

Voorjaarsexpositie

Diverse kunstenaars

Slenerweg 78, Schoonoord

Open: vr. t/m zo. 11 - 17 u.

www.concrea.nl/activiteiten-exposities

Blekerstraat 165

7513 DT Enschede

06 13 98 70 71

www.dedegrutzmacher.nl

Anna Pisula-Mandziej

de Hulenhof

galerie/beeldentuin

Geopend vanaf 19 mei 2022
do, vrij, zat, zo van 13.00 tot 18.00 uur.
Brunsveldweg 2, 7021 JH, Zelhem.
entree € 4.00
www.dehulenhof.nl
06-10211745

Art Center Horus

presents Petra Dorst

Reading together - brons

Nieuweweg 6 - Laren
www.artcenterhorus.com | info@artcenterhorus.com | +31 612 06 90 08

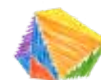

17 maart t/m 19 juni

EXPOSITIE

KENNE GRÉGOIRE

Kenne Grégoire behoort tot de meest bekende figuratieve schilders in Nederland. Zijn rijke, boeiende oeuvre met toepassing van klassieke technieken laat een grote diversiteit aan onderwerpen zien zoals stillevens, gebouwen, landschappen en portretten. Kenmerkend in zijn werk zijn de toepassing van bijzonder perspectief en de geheel eigen, unieke wijze waarop hij zijn personages in vorm, kleur en uitdrukking treffend verbeeldt.

NATIONAL GALLERY

COLOR HOUSE

Open:
donderdag, vrijdag, zaterdag
11:00 - 17:00
derde zondag van de maand
13:00 - 17:00

Heiligenbergerweg 171
3816AJ Amersfoort
www.nationalgallerycolorhouse.nl
info@nationalgallerycolorhouse.nl
+31 (0)334651617

expositieagenda

Stuur expositiegegevens en persberichten voor de KunstKrant van mei/juni *uiterlijk 10 april* naar het volgende adres: **KunstKrant, Postbus 494, 9700 AL Groningen**, of e-mail naar **redactie@kunstkrant.com**

Noord-Brabant

BAARLE- NASSAU
High Five Art Hoogbraak 5, za/zo 13-17. T/m 18 apr Stitched stories, Tilleke Schwarz.

BERGEN OP ZOOM
Gallery Lukisan Moeregebstr. 72, do-za 11-17. T/m 12 mrt The art of balancing, Ida Bagus Putu Purwa.

BREDA
Grote Kerk Kerkplein 2. 12/13 mrt Brabant Art Fair.
NS Station Gravinnen van Naussauboulevard 24. T/m 9 apr do 10-16, vr 10-14, za 12-16 De onzichtbare strijd, Elda Janzen, Lisseth e.a.
Stedelijk Museum Boschstr. 22, di-zo 10-17. T/m 3 juli House of men, Marenne Welten. Vanwege Vincent, Carmen Schabracq, Rainer Fetting e.a. T/m 13 nov Razende stilstand, kunst in Breda van 1970 tot nu.

DEURNE
De Wieger Oude Liesselsweg 29, di-zo 12-17. T/m 13 mrt Museum Flehite te gast, Benner, Werkman, Koster, Bieruma Oosting e.a.

EERSEL
De Acht Zaligheden Kempenmuseum, Kapelweg 2, ma-vr 10-17, za/zo 13-17. v.a. feb De tijd zal het leren..., 7 generaties basisonderwijs. 10 apr Kunstmarkt.

EINDHOVEN
Van Abbemuseum Bilderdijklaan 10, di-zo 11-17. T/m 13 mrt Parallel lives, parallel aesthetics, Léon Ferrari & Gülsün Karamustafa. T/m 27 mrt Cuckquean, Eimear Walshe.
Klokgebouw Klokgebouw 50, Strijp-S. 9/10 apr Art Eindhoven.
De Kruisruimte Gen. Bothastr. 7e. 26 mrt t/m 3 apr, vr-zo 12-17, Saturday Samples, Corry Graat, Mark Dijkstra e.a. 9 t/m 18 apr, dagl 13-17; 11/4 gesl., After the eighth day, Coen van Ham, Hugo Tieleman.
Pennings Foundation Geldropseweg 63, wo-zo 12-17. T/m 16 apr Congo connecting, Carl De Keyzer, Astird Huis e.a., foto's.
Philips Museum Emmasingel 31, di-zo 11-17. 25 mrt t/m 30 okt Eyecatchers, Philips graphic art 1910-1965.

GELDROP
Kasteel Mierloseweg 1, do/vr, zo 14-17. T/m 3 apr Nieuw licht in collage en aquarel, Esma Ates, Frederika van Veen.

HELMOND
Museum Helmond Kunsthal, FJ van Thielpark 1, di-vr 10-17, za/zo 13-17. T/m 13 mrt Alec Soth, Jan Dirk vd Burg.

‘S-HERTOGENBOSCH
Design Museum De Mortel 4, di-zo 11-17. T/m 18 apr Goth, designing darkness; 5/6 mrt Oh my Goth, festival ism Willem Twee en Verkadefabriek. Blommers/Schumm find Fontana.
Museum Slager Choorstr. 8, di-za 11-17, zo 13-17. T/m 3 apr The art of perception, Frank van Driel.
Willem Twee Boschdijkstr. 100, ma-vr 9-17.30, za/zo 11-17. T/m 6 mrt Emiel Zeno. T/m 13 mrt Remy Neumann.

HOOGELOON
Galerie De Kunstkamer Hoofdstr. 49, za/zo 13-17. T/m 3 apr Fred Schley, schilderijen. 9 apr t/m 29 mei Paula Kouwenberg.

MIDDELBEERS
Het Oude Kerkje Willibrordstr. 25. 19/20 mrt Els Driesen, Lia van Weereld, div. techn.

NUENEN
Galerie Bonnard Berg 9, do-zo 11-18. 19 mrt t/m 17 apr Antidepressiva in verf, Rutger Hiemstra. 24 apr t/m 22 mei Grafiek, Siemen Dijkstra, Reinder Homan e.a.
SHE Art Gallery De Huufkes 34, wo, zo 13-17, vr 13-20. T/m 30 mrt 'Vrijheid, Elke Meulendijks, Bart vd Voort e.a.

OSS
Museum Jan Cunen Molenstr. 65, di-zo 11-17. T/m 28 aug Erwin Wurm, am I a house?.

SCHIJNDEL
Raadhuis Markt 20, ma14-17, di-vr 10-17, zo 10-16. T/m 16 mrt Kunst van het kiezen, div. kunstenaars. Open Depot.

TILBURG
Kunstloc LocHal, Burgemeester Brokxlaan 100, di-zo 13-17. 11 mrt t/m 22 mei CareFull, Abdellatif Elmeslouhi, Kris vd Velden e.a.
De Pont Wilhelminapark 1, di-zo 11-17, do 11-20. T/m 1 mei Erik van Lieshout, René Daniëls. T/m 24 juli Kara Walker.
Textielmuseum Goirkestr. 96, di-vr 10-17, za/zo 12-17. T/m 27 mrt Long live fashion! Christien Meindertsma, Matthew Needham e.a.

AGNES VAN EUPEN beeldend kunstenaar

'gedroomde landschappen'

www.agnesvaneupen.nl

De Breistroeken 2 7938PV Nieuw-Balinge
0528 355442 – 06 22953183
info@agnesvaneupen.nl

T/m 8 mei Makersgeheimen, Otobong Nkanga, Koen Taselaar, Tess van Zalinge. 9 apr t/m 2 okt Kleurstof, Claudy Jongstra, Aboubakar Fofana e.a.

VALKENSWAARD
Steendrukmuseum Oranje Nassaustr. 8c, di-zo 13-17. T/m 31 juli Privat-Livemont, meester van de Belgische art nouveau.

VUGHT
Kloosterhotel ZIN Buxtelseweg 58. T/m 31 aug Zingeving en reflectie, NOG-collectie Stedelijk Schiedam, Mark Brusse, Maria Smits e.a.

ZUNDERT
Van Gogh Huis Markt 26-27, wo-vr 10-17, za/zo 12-17. T/m 1 mei Rainer Fetting.

Limburg

AIJEN
Galerie Pictura Aijenseweg 16b, di-za 14-17. 6 mrt t/m 9 apr Piekeboe, Yvonne Beeuwkes, schilderijen.

ECHT
Museum van de Vrouw Plats 1, di-vr 11-17, za/zo 13-17. T/m 13 mrt About me, about you, Dreieck.triangle.driehoek (ook in PontArte en Schuwirth & van Noorden, Maastricht).

HEERLEN
Schunck Glaspaleis, Bongerd 18, di-zo 11-17. T/m 10 juli Trespassing dreams, Dan Zhu, Astrid Nobel, muurschildering. 9 mrt t/m 25 sept Grace House mural, Keith Haring.

HORST
Museum de Kantfabriek Amerikaanseweg 8, di-zo 14-17. T/m 13 mrt Heden en verleden, 12 textielkunstenaars. 30 jaar Kantklokring 't Kloske. K-e-k, kant experiment kunst, suze Termaat, Pieternel Hol e.a. 3 apr t/m 25 sept Langs geborduurde wegen.

MAASTRICHT
Bonnefanten Avenue Céramique 250, di-zo 11-17. T/m 20 mrt We shall catch it on the beaches, Grayson Perry. T/m 27 mrt Antoine Berghs. T/m 15 mei Deep see blue surrounding you, Laure Prouvost.
Fotomuseum aan het Vrijthof Vrijthof 18, di-zo 10-17.30. 19 mrt t/m 25 sept Surface, Søren Solkaer.
PontArte Kapoenstr. 29, do-za 11-17. T/m 13 mrt About me, about you, Dreieck.triangle.driehoek (ook in Schuwirth & van Noorden en Museum van de Vrouw, Echt).
Galerie Schuwirth & van Noorden Rechtstr. 64, za 14-17. T/m 13 mrt About me, about you, Dreieck.triangle.driehoek.

MONTFORT
Art Gallery Rozendaal Rozendaal 10, za/zo 11-17. 5 mrt t/m 6 juni Nicole Ponjée, Koen Stijnen e.a., div. techn.

ROGGEI
Kunsthuis Jan Mennen Koppelstr. 4, do, za/zo 13-17. T/m mrt Anna Patrou, Paul Ia Poutré e.a.

SITTARD
Museum De Domijnen Ligne 5, di-zo 11-17. T/m 23 jan De Salon, landschap 2.1.

TEGELEN
Tiendshuur keramiekcentrum, Kasteellaan 8, di-zo 11-17. T/m 15 mei Potverdorie!, Alice Walton, Beatrijs van Rheeden e.a.

URMOND
Galerie Joli Holsberg 81A, vr, zo 13-18. T/m 17 apr Presently, Nelleke Belfjens, Sarah Walker, Thomas Kemper.

VALKENBURG
Museum Valkenburg Grotestr. 31, di-vr 11-17, za/zo 13-17. 13 mrt t/m 14 mei Een reis door de tijd, Menno Balm. T/m 22 mei Gezichten van Valkenburg, Cas Oorthuys, Ad Windig e.a. Kleuretsen, Ries Kleijnen. Kunst in liefde bloeiende?, Karin Eyck-Meyer, Riet Vroemen-Jager e.a.

VENLO
Museum Van Bommel Van Dam Keulse Poort 1, di-zo 11-17. T/m 13 mrt 50 jaar museum van Bommel van Dam.
Limburgs Museum Keulsepoort 5, di-zo 11-17. T/m 3 apr De verge-ten prinsessen van Thorn.

WEERT
Molenhof Beekstr. 35, za, ltst zo vd mnd 13-17. T/m mrt Stephan Janssens, Bernadette Sterk e.a.

Duitsland

DORTMUND
Dortmunder Kunstverein Park der Partnerstädte 2, di-vr 15-18, za/zo 11-16. T/m 13 mrt Gergory Atkinson.

DUISBURG
Museum DKM Güntherstr. 13-15, za/zo, 1e vr vd mnd 12-18. T/m 4 sept Omoshirogara, 99 kimono's, collectie Yoshiko Inui.

DÜSSELDORF
Kunstpalast Ehrenhof 4-5, di-zo 11-18, do 11-21. T/m 8 mei Ich, Max Liebermann, ein europäischer Künstler. T/m 15 mei Electro, von Kraftwerk bis Techno.

EMDEN
Kunsthalle Hinter dem Rahmen 13, di 10-20, wo-vr 10-17, za/zo 11-18. T/m 12 juni Ein Bild der Zeit, Expressionismus in Film und Kunst.

ESSEN
Museum Folkwang Museumplatz 1, di-zo 10-18, do/vr 10-20. T/m 6 apr Les Cracks & Vincen Beekman. T/m 15 mei Bilder einer fließenden Welt, Renoir, Monet, Gauguin, Van Gogh e.a.

KEULEN
Museum Ludwig Heinrich Böll Platz, di-zo 10-18. T/m 1 mei Gerhard Richter 90. T/m 12 juni Voiceover, Felice Beato in Japan, foto's. 26 mrt t/m 31 juli Isamu Noguchi.
Museum Schnütgen St. Cecilia kerk, Cäcilienstr. 29-33. 9 mrt t/m 12 juni Harald Naegeli.
Wallraf Richartz Museum Obenmarsporten, di-zo 10-18. T/m 13 feb Maltechniken von Martini bis Monet. T/m 24 apr Unter der Haut, spanischen Barock, Ribera, De Zurbarán, Murillo.

KREFELD
Deutsches Textilmuseum Andreasmarkt 8, di-zo 11-17. T/m 19 juni The rustle of touch, Ein Hauch, Ellen Korth.
Haus Lange und Haus Esters Wilhelmshofallee 91-97, di-zo 11-17. 3 apr t/m 25 sept Adolf Luther, Julio Le Parc.

MÜNSTER
Picasso Museum Picassoplatz 1, dagl 10-18. T/m 1 mei Schwarze Moderne, Afrika und die Avantgarde, Matisse, Léger, Man Ray e.a.

NORDHORN
Stadtmuseum NINO-Allee 11, do-zo 14-18. T/m 27 mrt Smalt-Podagrissen, div. kunstenaars (ook in Stedelijk Coevorden).

OLDENBURG
Schloss Schlossplatz 1/Damm 1, di-zo 10-18. T/m 1 mei Konstruktiv, Konkret, Minimal, Albers, Dubuffet, Eliasson, Warhol e.a.

OSNABRÜCK
Kulturgeschichtliches Museum Heger Tor Wall 27, di-vr 11-18, za/zo 10-18. 10 apr t/m 10 juli Blue jeans: Kult, Kommerz, Kunst.
Kunsthalle Hasemauer 1, di 13-18, wo-vr 11-18, za/zo 10-18. 19 t/m 20 mrt YUP-festival. 20 apr t/m 29 mei European Media Art Festival.
Felix Nussbaum Haus Lotterstr. 2, di-vr 11-18, za/zo 10-18. T/m 13 nov 13 april, 13 april, 13 april, Mounira Al Solh.

WUPPERTAL
Von der Heydt Museum Turmhof 8, di-zo 11-18. T/m 10 apr Goldene Zeiten, Cuyt, Ruysdael, Van Goyen e.a. T/m 10 juli Freundschaftsanfrage no. 1, Hans-Christian Schink. 10 apr t/m juli 2023 Zero, Pop und Minimal, die 1960er und 1970er Jahre.

België

ANTWERPEN
Coppejans Gallery Falconplein 17/19, do-za 13-17.30. T/m 2 apr Brieven uit Amerika, Jan Henderikse.
Extra City Kunsthal Eikelstr. 25-31, wo-zo 14-19, do 14-20. T/m 8 mei Periphery, Geert Goiris, Imge Özbilge e.a.
Ibasho Tolstr. 67, do-zo 14-18. T/m 13 mrt Mika Horie, foto's.
Keteleer Gallery Pourbusstr. 3-5, wo-zo 10-18. T/m 12 mrt Bonfires, Koen Theys. T/m 17 apr A short trip, Floris Van Look.
Middelheimmuseum Middelheimlaan 61, di-zo 10-17. T/m 31 mrt The future should always be better, 2021, Sharon Lockhart.
MuHka Leuvenstr. 32, di-zo 11-18, do 11-21. T/m 15 mei Mash up, Anthea Hamilton.
Otty Park Laar 54, do-za 14-19. 25 mrt t/m 30 apr Eva de Leener.
Snijders&Roxkoxhuis Keizerstr. 12, di-zo 10-17. 26 mrt t/m 26 juni Klavier, virginalen, klavecimbels en orgels verbeeld in de 16de en 17de eeuw (ook in Museum Vleeshuis).
Valerie Traan Gallery Reyndersstr. 12, do-za 14-18. T/m 12 mrt Russell, Sam & Maria Scarpulla. 19 mrt t/m 30 apr Izabel Angerer, Shervin/e Sheikh Rezaei.

BRUSSEL
Bozar Ravensteinstr. 23, di-zo 10-18, do 10-21. T/m 15 mei Inner travels, Rinus Van de Velde. 28 apr t/m 21 juli This is what you came for, Els Dietvorst (ook in Centrale).
Centrale for contemporary art St-katelijneplein 44, di-zo 10.30-18. T/m 13 mrt Léa Belooussovitch, Arlette Vermeiren e.a. 28 apr t/m 2 okt This is what you came for, Els Dietvorst (ook in Bozar).
Clearing Avenu Van Volxemlaan 311, di-za 10-18. T/m 10 apr Pandemic pandemonium, Neil Beloufa (t/m 5 mrt ook in Mendes Wood).
Damien & the Love Guru Rue de Taminés 19, do-za 14-17. T/m 26 mrt The Law, Christiane Blattmann.
Fondation A Stichting Van Volxemlaan 304, do-zo 13-18. T/m 10 apr One, two, three, more, Helen Levitt, foto's.
Fondation Thalie Buchholtzstr. 15, wo-vr 12-18, za11-18. T/m 1 mei Inner bodies, Kiki Smith.
Xavier Hufkens St. Jorisstr. 6 en 107, di-za 11-18. 10 mrt t/m 16 apr Josh Smith.
Joods Museum van België Miniemenstr. 21, di-vr 10-17, za/zo 10-18. T/m 1 mei Wall drawings, works on paper, structures, Sol LeWitt.
Liverpool 1 Building Liverpoolstr. 28 apr t/m 1 mei The Solo Project, kunstbeurs.
Wiels Van Volxemlaan 354, wo-zo 11-18. T/m 12 juni Tête-à-tête, Huguette Caland. T/m 14 aug Husbandry, Kasper Bosmans.

CHARLEROI
BPS22 Musée d'art Bd Solvay 22, di-zo 10-18. T/m 22 mei Teen spirit, Joseph Beuys, Nan Goldin, Mike Kelley e.a.

DEURLE
Hopstreet Gallery Museumlaan 16, za/zo 14-18. T/m 24 apr Jardin, Massao Mascaró.

DEINZE
Mudel L. Matthyslaan 3-5, di-zo 11-17. T/m 3 apr Aspects of the image, Marcasé.

DIEST
Div. locaties 30 apr t/m 29 mei NTKD-kunstenparcours. Museum voor Religieuze Kunst St. Sulpitiuskerk, Grote Markt. 30 apr t/m Johan Tahon.

EUPEN
Ikob Rotenberg 12b, wo-zo 13-18. T/m 9 jan Studenten Kunst-hochschule Köln. Tm 27 feb Was uns angeht, Markus Baldegger, Andrea Zang e.a.

GEEL
Beeldentuin Hugo Voeten Hazenhout 17-19. 3 apr t/m Riki Mijling.

GENT
Div. locaties T/m 31 mrt Belmundo, festival.
Galerie S&H De Buck Zuidstationstr. 25, do-za 15-18. 6 mrt t/m 2 apr Patrick Verlaak, Barbara Vandecauter, Jeroen Daled. 24 apr t/m 22 mei Berrie Van Beers, Kees De Kort.
Kristof De Clercq gallery Tichelrei 82, vr-zo 15-18 en op afspr. T/m 27 mrt Spaces and landscapes, Agnes Maes.
Kiosk Louis Pasteurlaan 2, di-vr 14-18, za/zo 11-18. T/m 20 mrt Elen Braga, Sofia Caesar, Fernando Marques Penteado. T/m 30 apr Golden hour faded black, Felipe Muhr.
Kunsthall Gent Lange Steenstr. 14, za/zo 11-18. T/m 1 mei Nature dream machine, Luke Routledge.
Museum voor Schone Kunsten Fernand Scribedreef 1, di-zo 10-18. T/m 30 apr Written room, Parastou Forouhar. 3 mrt t/m 5 juni Natuur verbeeld(t). T/m 21 okt De pantoloog, Patrick Van Caekenbergh.
S.M.A.K. Citadelpark, di-zo 10-18. T/m 8 mei Pop Art van Warhol tot Panamarenko.

KunstKrant

Informatiekrant voor beeldende kunst in Nederland

www.kunstkrant.com

Uitgave
Print Media BV
E-mail info@kunstkrant.com
Industrieweg 4, 9781 AC Bedum/Postbus 7, 9780 AA Bedum
telefoon: 050-3013636, (keuze 2).

Abonnementen
Aanmeldingen, adreswijzigingen en andere mutaties graag doorgeven via bovenstaand (email)adres of via onze site www.kunstkrant.com

Opzeggen van een abonnement kan schriftelijk of per email worden gedaan. Na het eerste jaar geldt een opzegtermijn van 2 maanden.
Abonnementsgeld bedraagt € 24,75 per jaar
Voor België en Duitsland € 42,50 per jaar
Voor bedrijfsabonnementen met meerdere exemplaren kunt u contact opnemen met de uitgever. Zie contactgegevens bovenaan.
Vesturen los nummer: Nederland € 4,75; buitenland € 8,00.

Uitgiftepunten
Aanmeldingen, adreswijzigingen en andere mutaties graag doorgeven via het contactformulier op de website.

Redactie
Hoofdredactie: Illand Pietersma
Redactieadres: Postbus 494, 9700 AL Groningen
E-mail: redactie@kunstkrant.com, telefoon: 06-18535018
Aan dit nummer werkten mee: Wim van der Beek, Jakomijn Y. Kersten, Arjan Glas, Aernout Hagen, Jan Kramer en Katalin Herzog

Advertentiewerving
Eddy van den Berg, T: 038-4220364/06-53170662
E-mail: advertenties@kunstkrant.com

Advertenties
Aanleveren van advertenties bij voorkeur als pdf- of jpgbestand via de email: advertenties@kunstkrant.com

Opmaak en vormgeving
Piet Hazeveld, T: 06-55422936
E-mail: opmaak@kunstkrant.com

Deadlines
Het aanleveren van zowel kopij als advertenties kan tot uiterlijk de 10e van de maand voor verschijning. Voor de editie van januari/februari is de deadline 1 december.

Verschijning
6 keer per jaar: januari/februari, maart/april, mei/juni, juli/augustus, september/oktober, november/december

Verspreiding
Gratis verspreiding in heel Nederland via galleries, musea, VVV-kantoren, openbare bibliotheken, culturele centra (theaters etc.), instituten, opleidingen, boekhandels en hotels.

www.kunstkrant.com

HERENTALS
Hugo Voeten art center, Vennen 22. 3 apr t/m Riki Mijling.

HORNU
MACS Rue Sainte-Louise 82, di-zo 10-18. T/m 18 sept Gaillard & Claude. Cruising bye, Aline Bouvy.

KNOKKE
CC Scharpoord Maxim Willemspad 1, dagl 10-19. 26 mrt t/m 12 juni Frieke Janssens, Servaas Van Belle, foto's.

KORTRIJK
Be-Part Westerlaan 17, zo-vr 11-17. 19 mrt t/m 5 juni Black sun, Ruben Bellinkx.

LEUVEN
Div. locaties T/m 18 juni As you think so shall you become, Frank&Robbert Robbert&Frank.
Museum M Leopold Vanderkelenstr. 28, do-di 11-18. T/m 20 mrt Richard Long. T/m 4 sept Bewogen. T/m 26 feb Alles voor de vorm.

NIEUWPOORT
Westfront Kustweg 2, di-zo 10-17. T/m 1 mei Kamafront, Kamag-urka.

OOSTENDE
Mu.Zee Romestr. 11, di-zo 10-18. 17 t/m 20 mrt Faar, nonfictie boekenfestival. T/m 29 mei Nein & Marlies De Clerck. T/m 12 juni België-Argentinië, trans-Atlantische modernismen, 1910-1958, Julio Payro, Victor Delhez e.a.

ROESELARE
Augustijnenkerk Zuidstr. 25. 12 mrt t/m 10 apr, wo-zo 14-18, Eden, div. internationale kunstenaars, ihkv Kunstenfestival Eden (ook op div. andere locaties).

TURNHOUT
't Hofke van Chantraine Kerkstr. 46, do-zo 13.30-17. T/m 6 mrt Oerkracht, Nina. 19 mrt t/m 3 apr Tekeningen, Dries Uyttenhove. 9 t/m 24 apr ArtTe-SeiS.
Taxandriamuseum Begijnenstr. 28, di-za 14-17, zo 11-17. T/m 29 aug Passage, Kempense kunst nu, Rob Roes, Inge Deleu e.a.

UKKEL
Michèle Schoonjans Gallery Waterloosesteenweg 690, do-za 13-18. 13 mrt t/m 30 apr Dannielle Kwaaitaal, foto's.

WAREGEM
Be-part Westerlaan 17, di-vr 13-17, zo 13-17. 25 mrt t/m 30 apr Hips don't lie, Hadassah Emmerich.

WIJNEGEM
Axel Vervooft Gallery Stokerijstr. 19, wo-za 14-17. T/m 7 mei Shiro Tshimura. T/m 21 mei Chaos & order, div. kunstenaars.

DE NIEUWE KUNSTBEURS VAN HET NOORDEN

30 MAART T/M 3 APRIL 2022

KUNST
AAN
HET
HOF

DE NIEUWSTE COLLECTIES KUNST, ANTIK & DESIGN

"Kunst aan het Hof" presenteert de nieuwste collecties kunst, antiek & design van prominente Nederlandse galeries en kunsthandelaren in de statige Havezate van Hof van Saksen. Deze intieme kunstbeurs bestaat uit PAN deelnemers die u dit jaar graag ook in Nooitgedacht (bij Assen/Groningen) verwelkomen. Meer informatie & kaartverkoop: www.kunstaanhethof.nl

HAVEZATE - HOF VAN SAKSEN - NOOITGEDACHT (ASSEN / GRONINGEN)

EXPOSITIE JURJEN DE HAAN BEN HAGGEMAN SABINE LINTZEN

17 MAART T/M 23 APRIL

Hummeloseweg 4 in Laag-Keppel | www.kunstofart.nl | @kunstofart

